KÜÇÜK MEHMETÇİKLER

Ünver Oral

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YAYINLARI

22-05-1986

ÜNVER ORAL

KÜÇÜK MEHMETÇİKLER

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINLARI : 567
ÇOCUK KİTAPLARI DİZİSİ : 54

Kapak : Ruhsar Barım (Belen)

Cumhuriyetin 60. yıldönümü dolayısıyla basılmıştır.

Onay : 8.7.1983 gün ve 831-0-918 sayı.

Birinci baskı, Ekim 1983

Baskı sayısı : 10.000

Başbakanlık Basımevi — A N K A R A

Bu romanı, Türk milletinin yaptığı savaşlarda ve bilhassa «İstiklâl Savaşı»mızda şehit ve gazi olan «Küçük Mehmetçikler« e ithaf ile vatanı, devleti ve milleti için her zaman savaşmaya hazır bütün Türk çocuklarına hediye ediyorum.

SAVAŞ İÇİNDE
BARIŞ GÜNLERİ

Takvimler 1919 yılını gösteriyordu...

Batı Anadolu'nun yeşillikler içindeki sevimli kasabalarından birisinde, sabahın ilk ışıkları ile hayat başlamıştı.

Kasaba, ormanlık bir dağın eteğinde idi. Bahçeli evler, caddenin iki yanına ve sokaklara dağılıyordu. Dükkânlardan başka, seyyar satıcılar vardı. Birkaç berber, çantaları ile dolaşır, dişçilik ve sünnetçilik de yaparlardı.

Civar köylüler perşembe günleri kurulan pazarda getirdikleri çeşitli şeyleri satar ve paralarının bir kısmı ile ihtiyaçlarını karşılar, binek hayvanlarını da nallatırlardı. Bayrama yakın günlerde ise ayakkabı ve giyecek alırlardı. Bahçelerin sonundaki kasaba değirmeninde yakın köylerin buğdayları da öğütülürdü. Bütün aileler satmak için tahta tezgâhlarda çarşaf, bez kilim... dokurdu.

Haberleşme ve nakliye imkânları gelişmemiş olduğundan, imparatorluğun başka yerlerinden haberler buraya da geç gelir, çoğu zaman hiç gelmezdi.

Kasaba halkının yarısı Türk, yarısı değildi. Onların ayrı ibadethaneleri ve okulları bulunuyordu. Türklerin çoğunlukta olduğu mahalledeki büyük camide ise Türk çocukları için tek okul olan mahalle okulu vardı. Kasaba çocukları da birlik içinde oynarlardı. Okula gitmeyenler dükkânlarda çıraklık yapar, diğerleri babasına veya ev işlerine yardım ederdi. Aileler büyük bahçelere, tarlalara ve çeşitli hayvanlara sahipti.

Türk olmayanlar eğlencelerinde, dinî toplantılarında ve evlerinde içki kullanır ve içkilerini kendileri yaparlardı. Türklerin içki kullanmadığını bildikleri için dikkatli davranır, Ramazan'da görünür şekilde yiyip - içmezlerdi.

Türk mahallesindeki kahvehanede sonbahar ve kış akşamları sohbetler yapılır, saz şairleri, okunan bir kitap veya misafir meddahlar (*) dinlenirdi. Ramazan da ise burası çocuklarla dolardı. Çünkü teravihten sonra Karagöz veya İbiş (**) oynatılırdı. Kasabada, bakkaldan aldığı tasvirlerle (***) arkadaşlarına Karagöz oynatarak kendini yetiştiren birkaç küçük sanatkârdan Garip Ömer, sünnet düğünlerine bile davet ediliyordu. Onun en iyi arkadaşları ise Alparslan ve Fatih idi.

(*) Meddah : Taklitler yaparak hikâye veya masal anlatan sanatkâr.

(**) İbiş : Türk el kuklası, komedi oyunlarında baş-oyuncunun ismi.

(***) Tasvir : Karagöz oynatmak için deri veya kartondan yapılan hareketli resimler.

Alparslan ve Fatih bu sabah yine işe gidiyordu. Konuşarak dükkânlarının önüne geldikleri zaman «iyi işler» dileyip birbirlerinden ayrıldılar. Alparslan bir demircinin, Fatih ise bir marangozun yanında çalışıyordu. İkisi de sabah dükkânlarını açar, etrafı düzeltir ve ustayı beklerdi. Fakat Alparslan bu sabah dükkânı açılmış buldu :

— Kolay gelsin Mahmut Usta! Geç mi kaldım?

— Ben erken geldim evladım!...

Alparslan sebebini sormadı ama bu cevaba sevinmişti. Ustası onu çocuğu gibi sever ve söylenebilecek şeyleri saklamazdı. İş elbisesi ve deri önlüğü ile ustasının yanında çalışmaya o kadar daldı ki, öğle olduğunu ezanla farketti. Fatih de kapıda görünmüştü :

— Mahmut Usta, yemeğe buyrun!

— Afiyet olsun, eve gitmem lazım!

Fatih ve Alparslan öteki dükkâna geçtiler. Bazı günler eve gitmez, birlikte yerlerdi. Marangoz Cemal Usta, güveç (*) kebabı yanına ayran da yapmış bekliyordu. Çıraklar ellerini yıkayıp oturdular.

Cemal Usta, ustası gelmediği için Alparslan'ın neşesiz olduğunu farketmişti. Bir müddet sonra dayanamadı :

— Bazı işler yemekten mühimdir evlat!

(*) Güveç : Kil çamurundan kalıplanıp ateş sıcağında kurutularak yapılan toprak tencere.

Alparslan başını salladı. Demek ki Cemal Usta'nın haberi vardı. Zaten iki usta da çırakları gibi birbirlerini çok sever, hürmet eder ve yardımlaşırlardı. İkisi de vatanına ve milletine çok bağlı idiler. Türklükleri ile iftihar ederlerdi. Okumayı sever ve arkadaşları ile sohbet ederken Türk tarihi, Türk edebiyatı ve Osmanlı İmparatorluğu hakkında konuşur. Birçok şiiri de ezbere okurlardı. Cemal Usta'nın güzel sesine karşılık Mahmut Usta da saz ve ud çalardı. Yaz - kış demeden sık sık musiki toplantıları yaparlardı.

Bunları düşünürken Alparslan'ın aklına geldi :

Hıristiyan çocuklar bana «Aslan» diyorlar ustacığım! «İsmim Alparslan!» diyorum. Bakışıp - gülüşüyorlar, ama asıl ismimi söylemiyorlar. Sebebini anlayamadım?

Cemal Usta ikisine de baktı, başını salladı. Acı fakat manalı bir tebessümden sonra derinden iç çekti :

— Türk olarak ikinizin ismi de çok güzel evlatlarım! Alparslan, Türklerin Anadolu'ya yerleşmesini temin için Malazgirt'te kat kat kuvvetli düşmanı yenmişti. Fatih ise imkânsız sayılan işi başararak İstanbul surlarında sancağımızı dalgalandırdı. Yirmi iki yaşında dünya tarihinde bir devir açtı.

Yutkundu ve heyecanla devam etti :

— İşte, siz, onların isimlerini taşıyorsunuz ve onların torunlarısınız! Oynadığınız çocuklar, kumandan-

larınızın birçok defa yendikleri düşmanlarımızın torunlarıdır. İsimlerinizi söyleyerek mağlubiyetlerini hatırlamak istemezler.

Fatih kaşlarını çatarak söylendi :

Beni de «Dülgeroğlu» diye çağırıyorlar. Mühim değil diye düşünmüştüm ama maksatlarını şimdi anladım.

Alparslan, arkadaşını destekledi :

— Biz mahalle mektebinde sadece okuma - yazma ile dinî bilgiler öğrendik usta! Türklüğümüzü öğrenemedik ki... Hıristiyan çocuklar ismimizin manasını bizden iyi biliyor?...

Cemal Usta başı ile tasdik etti :

— İmparatorluğun her yerinde, bütün çocuklarımıza Türk'ün kim olduğunu Türklüğün ne olduğunu anlatabilseydik! Barbaros'un denizlerde imparatorluk sancağını nasıl şerefle dalgalandırdığını, Kanunî Süleyman'ın krallara nasıl etek öptürdüğünü doya doya dinletebilseydik...

Üçü de çok manalı bir sessizlik içinde bir müddet düşündüler. Tezgâh temizlenirken Cemal Usta sabredemedi :

— Ve biz Osmanlı olduk ama onları Osmanlı yapamadık! Rahatça yaşadılar ve Türklüğü hançerlemek için imparatorluğun kötü günlerini kolladılar.

Kapıda durmuş olan Mahmut Usta birden gürledi :

— Onlarla birlikte ismimizin Osmanlı bile olsa, Türklük bir yüce ve mukaddes ülke ateşidir. Küllenir ama onu söndürmeye kimsenin gücü yetmez Cemal!

Alparslan ve Fatih heyecanlandılar. Mahmut Usta gözlerini bir an yumdu ve devam etti :

— O ateş küllenmese imparatorluk bu kötü hallere düşmezdi. Kasabamızda barış var. Çünkü barut kokusundan çok uzaktayız. Fakat biz de asker gönderiyoruz. Ama sadece biz, Türkler...

— Haklısın! Müslüman olmayan Osmanlılar, imparatorluğun parçalanmasına yardım ediyorlar. Türk olmayan Osmanlılar da... Ama unutuyorlar... Külleri savurup Türklük ateşini tekrar yakacağız!

Cemal Usta başını sallayıp ona hak verdi :

Evet şimdi kasabamızda barış var. Ama nasıl barış? İmparatorluğun sınırlarını, sınırların içinde yaşayanları müdafaa etmek ve emniyetlerini temin etmek hep Türklerin vazifesi... Fakat Türklük yok... Hep Osmanlıyız... Türk olduğumuzu, Türk'ün kim olduğunu unuttuk... Bize unutturdular, kendileri unutmadılar. Türk kalmanın şart olduğunu ne yazık ki iç ve dış düşmanlarımız birlikte tepemize çullanınca kavrıyoruz. Biraz iş - işten geçmiş oluyor.

Mahmut Usta, arkadaşının susması üzerine acı bir sesle söylendi :

— Bütün dünyaya, bütün insanlığa sulh, eşitlik sevgi ve adalet getirmek istedik. Olmadı... Bu yüzden kendi vatanımızı kaybetmek tehlikesi ile karşı karşıya kalacağız.

Cemal Usta gözlerini karşıya dikip kalmıştı :

— Sırtına torbasını atıp helallaşan çocuklarımızın ne zaman döneceğini, hangi cephede olduğunu, yaşadığını bilmiyoruz!

Konu uzundu ve derindi. Bir müddet konuşmadılar. Bu kısa konuşmalar bile Fatih ve Alparslan için çok faydalı olmuştu. Artık hadiseleri iyi düşünebilecek ve değerlendireceklerdi.

Az sonra herkes işinin başına dönmüştü. Fakat hepsinin aklı konuştukları konuda idi. Heyecanlı fakat üzüntülü idiler.

Kasabada ise barış yine devam ediyordu.

TÜRK'E
TÜRKLÜK YARAŞIR

Günler sonra... Havalar güzeldi ve çocukların neşeli oyunları devam ediyordu. Fakat Alparslan ve Fatih ustalarının konuşmalarını düşünüyorlardı. Akıllarına birçok sorular takılıyordu. Boş kaldıkça aralarında yeni şeyler konuşuyorlardı. Bu konuşmalara kulak veren ve sorular soran çocuklardan, bir grup meydana gelmeye başlamıştı. Birlik içinde daha kuvvetli olduklarını kavrıyorlardı. Garip Ömer hepsinden heyecanlı idi.

Fatih ve Alparslan da yeni sorular için fırsat kollamış bir türlü cesaret edememişlerdi. Ustalarının yüzleri gülmüyordu. Bugün fırsat çıkmıştı. Beraber yemek yiyeceklerdi.

Mahmut Usta yemeği hazırlamaya başlayınca Alparslan da davet ettiği Cemal Usta ve Fatih ile birlikte dönmüştü. Fakat yemekte birşey soramadılar. Ustalar onların anlamadığı bazı şeyler konuşmuşlardı. Yine de Cemal Usta, yemeğin sonunda Fatih'e seslendi :

— Sana kötü birşey olsa kim üzülür evlat?
— Tabii annem ve babam...
— Ya onlara birşey olürsa?
— Ben...

Cemal Usta gözlerini büzdü :

— Her millet de aile gibidir, öyle olmalıdır. Çok büyük bir aile... Her aile iyi yaşamak için nasıl uğraşırsa... Milletler arasında da böyle bir yarış vardır. Geri kalan zayıflar, zayıflar ise kuvvetliye yem olur.

Mahmut Usta başını sallayıp ilave etti :

Türk, vatan toprağını ana, devletini baba bilir. Millet, hür değilse öksüz demektir. Bunun için her Türk, istiklal sembolü bayrağı uğrunda canını vermekten çekinmez.

Cemal Usta devam etti :

— Milletler arasındaki bu yarışta Türk milleti daima başta olmuştur. Bu sebeple Türkleri yok etmek için bütün devlet ve milletler defalarca birlik olmuş fakat muvaffak olamamışlardır. Ve tarih, Türk'ün, Türk'ten başka dostu olmadığını göstermiştir.

Cemal Usta yumruğunu sıkmıştı. Sesini alçalttı :

— Arkadaş olun, oynayın, alış - veriş yapın... Fakat ailenizden olmayanlara karşı daima uyanık ve akıllı olun!

Fatih fırsatı kaçırmadı :

— Türkler hiç yenilmez mi?

Cemal Usta böyle akıllıca bir soruya memnun olmuştu :

— Türklerin en çok savaştığı millet Çinlilerdir evlat. Bizi en iyi onlar tanırdı. Bir Çin kumandanı «Türk-

leri mertçe savaşarak yenemezsiniz. İçlerine ikilik sokarak onları birbirine düşürmelisiniz» demiştir. Çinliler böyle yapmış ve muvaffak olmuşlardır. Türk, er meydanında yenilmez evlatlarım!.

Alparslan da merakla sordu :

— Geçen gün Mavri kızıp bize, «bizim topraklarımızdan gidin!» diye bağırdı. Cevap veremedik...

Bu sefer Mahmut Usta konuştu :

— Yoo... Susmak yok! Bu bir yarıştır. Bu yarış milletlerin varolma ve daha iyi yaşama yarışıdır. Türkler anayurtlarında kalsalardı, komşu milletler onları rahat bırakacaklar mı idi? Hem Mavri'ye sor bakalım. Bu topraklar daha evvel onların mı imiş?

Fatih ve Alparslan rahatlamışlardı. Bakıştılar. Bilgili olmak ne güzeldi. Hele Türk olmanın büyüklüğünü öğrenmek hepsinden güzeldi. Diğer Osmanlı çocuklarından farklı olduklarını anlıyorlardı.

Mahmut Usta, sözünü tamamladı :

— Türkler bu yarışta hiçbir millete benzemezlerdi. İdaresine el koydukları topraklara adalet ve sevgi getirdiler.

Az sonra işe başlamışlardı. Alparslan, Mahmut Usta'nın ocaktan çıkardığı çeliği, küçük balyozu ile dövmeye başlamıştı. Vuruldukça kıvılcımlar sıçratan çeliği, soğudukça ocağa sürüyor sonra örste dövmeye devam ederek şekil veriyorlardı.

Alparslan bu çalışmayı çok sever, çekiç ve balyozdan çıkan sesler ona musiki gibi gelirdi. Üstelik aldığı bol gıda ve düzenli uyku da eklenince bu çalışmalar onu kasabanın en kuvvetli çocuğu yapmıştı. Hiçbir çocuk onunla güreş ve kavga yapmaya tek başına cesaret edemezdi. Bir Türk çocuğu olarak bundan şimdi daha çok gururlanıyordu. Daha arzulu çalışmaya, yaşamayı daha çok sevmeye başlamıştı.

Alparslan düşünürken planlar da yapıyordu. Cemal Usta'nın ikazına uyarak kendilerindeki değişikliği belli etmemek için diğer çocuklarla oynarken daha çok gülüyor ve kavga etmiyorlardı. Nasıl hareket edeceklerini ve konuşacaklarını da ustalarına sık sık soruyorlardı. Çünkü kasabadaki Türklerin de yakında zor duruma düşeceklerini öğrenmişlerdi.

Bütün Türk çocukları da kendileri gibi herşeyi bilseler ve ona göre hareket etseler ne iyi olacaktı? Fatih öğrendiklerini Garip Ömer'e naklediyordu. Çünkü o, Hıristiyan mahallesinde oturuyordu. Oradaki Türk çocuklarını yetiştirmesi için bilgili olması ve liderliği ele alması şarttı.

Alparslan'ın bilgisi arttıkça merakı da artıyordu. Babası kendisine acaba Türklükten niçin bahsetmemiş, onu yetiştirmemişti? Bunun için kızıyor fakat sabrediyordu. Muhakkak ki bir sebebi vardı?

Alparslan'ın babası, kasabaya İstanbul'dan gelip yerleşmişti. Temiz giyinir, az fakat güzel konuşurdu. Oturdukları bahçeli, iki katlı evi Alparslan çok severdi.

Orada büyümüştü. Babası ise evin sokak kapısı yanındaki odasını dükkân gibi kullanırdı. Burada kitap ciltler, imza mühürü kazır, dilekçeler yazar ve elinden gelen çeşitli işler yapardı. İşi olmadığı zaman okur, yalnız kaldığı zaman ise yazılar yazardı.

Kasabanın yerlisi olmadığından kimse onun daha evvel ne iş yaptığını, hangi okulu bitirdiğini, kimin nesi olduğunu bilmezdi. Hatta bunların cevabını Alparslan bile bilmiyordu. Fakat babası ona matematik, coğrafya, tarih ve diğer konularda lüzumlu birçok temel bilgileri öğretmişti. Bu yüzden Alparslan kasabanın en bilgili çocuğuydu.

Körüğün üflediği ocaktan uçuşan kıvılcımlar ile örse şarkı söyleyen «tik - tak» sesleri arasında saatler akıp gidiyordu. Mahmut Usta cep saatine baktıktan sonra ocaktaki çeliği çekti ve ocağın yanındaki suya soktu. Su bir müddet fokurdadı, buharlar çıkardı ve sustu.

Mahmut Usta, bahçe aletleri, nal ve çivi, araba tekerleği, el aletleri, menteşe gibi şeyler yapardı. Çok iyi sanatkâr ve dürüst insan olduğu için ona komşu kasabalardan bile gelirlerdi. Hatta Hıristiyan müşterileri de vardı. Burada birkaç senedir çalışmakta olan Alparslan çeliğe şekil ve su vermeyi (*) öğrenmişti.

Bu arada aptes alan ve temiz üstünü giyen Mahmut Usta ikindi namazı için bekliyordu. Alparslan da

---

(*) Su vermek : Kızgın çeliği, su veya yağa sokarak sertleştirmek.

hazır olunca arka kapıdan bahçeye ve kereste deposundan marangoz dükkânına geçtiler. Bu, ilk defa oluyordu. Fakat Alparslan'ın merakı birden sevince döndü. Onu İstanbul'dan dönen ve günlerdir görmediği babası karşılamıştı.

— Nasılsın oğlum?

Alparslan, Fatih'in de kapıda nöbetçilik yaptığını anlayınca heyecanından cevap veremeyip gülümsedi. Şaşkınlığı geçince sevgi ile bakmakta olan babasına atıldı. Elini öptü. Ve birbirlerine bir başka heyecanla sarıldılar.

Birlikte namazlarını kıldılar. Selim Bey kollarını daha çok açıp avuçlarını yükselterek duasını tamamladı :

— Türk adaletlidir, çalışkandır, ahlak ve ilim sahibidir. Merhametlidir, merttir. Bu yüzden çok olan düşmanları, Türk'ün ahlakını, vatan ve millet sevgisini zayıflatmak, fesat sokarak Türkleri birbirine kırdırmak için elbirliği ile ve sinsice çalışmaya devam ediyorlar. Yüce Türk senin yardımına layıktır.

Son cümleyi sessizce fakat heyecanla tekrar etmişlerdi. Fatih ve Alparslan bakışarak yeni bir hisle ürperdiler. Selim Bey oturduğu yerde onlara döndü. Oğlu ile gözgöze geldiği zaman bakışları ıslaktı.

— Bu akşam musiki toplantısı yapalım!

Ustalar başlarını salladılar. Selim Bey bir müddet yere bakıp, hepsine zor gelen sessizlik içinde kalktı. Ağır adımlarla bahçe kapısına yürüdü. El salladı ve çıktı.

Az sonra işlerinin başına dönmüşlerdi. Hepsi düşünceli ve suskundu. Saatlerin nasıl geçtiğini anlamadılar. Ustalar da bu akşam erkenden gidince dükkânları kapatmak Fatih ile Alparslan'a kalmıştı. Onlar da her zaman olduğu gibi güneş batarken elbiselerini değiştirmeye başladılar.

Alparslan arka kapıyı kilitleyip ocağın yanına gelince Fatih'in kendisini beklediğini gördü. Heyecanları geçmemişti. Birbirlerinin düşüncelerini okur gibi bir an bakıştılar. Alparslan birden yumruklarını sıkıp kaldırdı ve hırsla söylendi :

— Ben Türk'üm! Fatih'in, Alparslan'ın, Barbaros'un, Yavuz'un Sinan'ın, Yunus'un, Mevlâna'nın torunuyuz. Türküz!...

İkisinin de gözleri çakmak çakmaktı. Birbirlerine atılıp kucaklaştılar. Sonra kapıya yürüdüler. Fatih duraladı :

— Şey, duymuştum ama... Barbaros, Yavuz, Sinan kim?

— Türk büyükleri... Babam söyledi. Yolda anlatırım.

— Kendimizi tanımıyoruz değil mi? Çok yazık!...

Alparslan başını salladı. Çıktılar, kapıyı kilitleyip ağır adımlarla ve konuşarak yürümeye başladılar. Bu akşam onları bir sürpriz bekliyordu.

Selim Bey düşünceli idi. Yemekte bile konuşmadılar. Toplantıya gitmek için giyinen ve çıkmaya hazırla-

nan Selim Bey oda kapısında bir an duraladı, döndü ve Alparslan'a gururla baktı. Eli ile yanına çağırdı. Omuzlarından kavrayıp alnından öptü. Gülümsedi :

— Sen de gel oğlum!

Alparslan sevinçle, heyecanla başını salladı. İşte beklediği an gelmişti. Babasının iki elini de öpüp ceketini almak için içeri yürüdü.

Az sonra yolda idiler. Selim Bey yine konuşmuyordu. Fakat bir ara Alparslan'ın duyacağı kadar bir sesle söylendi :

— Her işin ve her sözün en uygun yeri ve zamanı olmalıdır. Hayatta bunu hiç unutma oğlum!...

— Sözlerinin hiçbirisini unutmam babacığım!

Selim Bey cevap vermedi. Fakat oğlunun saçlarını okşadı. Yüksek duvarların yanından ilerlemeye devam ettiler. Alparslan ilk defa bir toplantıya katılacağı için her adımda heyecanı artıyordu. Babası ise sanki inadına yavaş yürüyordu. Saz ve şarkı sesi yayılan evin kapısını çalarken kalbinin atışını duyar gibi olmuştu. Ama içeri girdiklerinde heyecanı geçmeye fakat merakı artmaya başladı. Üstelik başka çocuk da yoktu.

Bir müddet musiki çalışmasına ara verilmiş, bu arada beklenenler de gelmişti. Boşalan ayran bardakları toplandıktan sonra odayı bir sessizlik kapladı. Herkes merakla Selim Bey'e bakıyordu. Selim Bey'in ise kaşları çatılmış ve dudakları gerilmişti. Odadakilere göz gezdirdi. Yutkunup acı bir sesle konuştu :

— Sizlere güzel haberler getirmek isterdim ama... İmparatorluk çatırdamaya başladı. Düşman orduları artık sınırlarımızın içinde... Bu kötü neticenin asıl sebebini biliyoruz kardeşlerim! Çünkü üç kıtaya ve üç denize yayılmış imparatorluğumuzun temeli olan Türklüğü evvela ihmal ettik, sonra unuttuk...

Alparslan, babasının İstanbul'a, başka yerlere ve komşu kasabalara niçin gittiğini, onun Türklük ateşini yeniden yakmak ve vatan kurtuluşu için çalışan bir gizli teşkilatın bölge başkanı olduğunu artık biliyordu. Alparslan şimdi Selim Bey'in oğlu olmaktan iftihar ediyordu. Keşke kendisine de bir vazife verilse idi. Konuşmayı dikkatle dinlemeye devam etti. Babası sakin ve durarak konuşuyordu. Bazı bilgiler de verdikten sonra kasabada neler yapmaları lazım geldiği hakkında düşüncelerini açıkladı.

Konuşmanın peşinden birkaç şarkı çalıp - söylediler. Sonra toplantıya katılanlar ve Mahmut ile Cemal Usta da sıra ile söz alarak düşüncelerini açıkladılar. Yine etrafa bir müddet şarkı ve saz sesleri yayıldı. Toplantı bittiği zaman bazı kararlar da alınmıştı.

Alparslan babası ile aynı yoldan dönerken hem üzüntülü hem sevinçli idi. Çünkü hem Türklüğün ve vatanın kötü durumunu hem de bu durumlardan kurtulmak için yapılan çalışmayı öğrenmişti. Köpek ve kurbağa seslerini dinleyerek evlerinin önüne geldikleri zaman, kasaba, gecenin karanlığı içinde kaybolmuştu.

CAN PAHASINA
ÖNCE HÜR VATAN

Haftalar geride kalmaya ve musiki toplantıları sıklaşmaya başlamıştı. Değişik evlerde yapılan bu toplantılara Alparslan, Fatih ve Ömer de katılıyor, hem de gözcülük yapıyorlardı. Çünkü Türk mahallesinde aynı düşüncede olmayan aileler de vardı.

Fatih, Alparslan ve Ömer güvendikleri Türk çocuklarına uygun zamanlarda, öğrendilerini anlatıyorlardı. Şüpheyi çekmemek için, bu toplantılar oyun bahanesi ile gözden uzak bahçelerde yapılıyordu. Aralarında yalandan kavga ettikleri de oluyordu.

Zaten kasabada gizli bir hazırlık, sessiz bir heyecan vardı. Fakat neşeli olanlar Hıristiyanlardı.

Bu arada dükkânlara gelerek Mahmut ve Cemal Usta ile kısa konuşma yapanlar, haber getirenler, vazife almak isteyenler de artmıştı. Ayrıca ustalar artık herşeyi Alparslan ve Fatih'in yanında konuşmaya ve fırsat buldukça onlara lüzumlu başka bilgiler vermeye başlamışlardı.

Bugün öğleden sonra da yorucu bir çalışma yapmışlardı. Mahmut Usta örs üzerindeki kızgın çelik parçasını yanındaki suya sokup kum üzerine bıraktı ve kenara yürüdü :

— Gel evlat! Otur da, biraz dinlenelim!...

Mahmut Usta avuçları ile bıyıklarını düzeltti, çenesini sildi. Oturmuş olan Alparslan'a baktı :

— Ya... Birer Türk delikanlısı olmaya başladınız!

Alparslan gururla doğruldu. Mahmut Usta iç çekti :

— Ama bir kasabada, sadece birkaç gencin Türk olarak yetişmesi çok acı... Aslında bütün Türk çocukları dürüst, çalışkan, akıllı ve cesurdur. Fakat bu meziyetler Türk kalabilmek için yetmiyor. Bak!...

Mahmut Usta iri parmaklarını açıp çok kuvvetli elini iki yana salladı :

— Bak hiç sesi çıkmadı! Şimdi sen iki elini birbirine vur bakayım! Gördün mü, nasıl sesi çıktı. Zayıflar birleşir kuvvet olur, kuvvetli yalnız kalırsa yok olur! Birlik demek teşkilat demektir. Birlik kendi kendine olmaz ve düşmanlar bu birliğin olmaması için çalışırlar. Fakat hareketsiz bir birlik de kendiliğinden yok olur. Onun devamlı ve kuvvetli olması için bir lider ve bir dava lazımdır. İşte baban kasabamıza bir lider olarak geldi, Türklük ülküsünü getirdi ve teşkilatı kurdu.

Alparslan gözünü kırpmadan dinliyordu.

— Bu kolay olmadı, yıllarca uğraştı. Gizli çalışıyordu ve şüpheyi çekmemek için sana bile Türklük hakkında bilgi vermedi. Çünkü çocuktunuz, oynarken kızınca ağzınızdan kaçırabilirdiniz. Tedbirli olmak için

biz de şimdiye kadar aynı şekilde hareket ettik. Ama gizlilik bitti. Çünkü artık kasabamızda da Türk'ün ölüm - kalım mücadelesi açıkça başladı. Kasabamızdaki Türkler ne yazık ki hâlâ birlik içinde değil. Fakat baban da geldiği günkü gibi artık yalnız değil evlat.

Mahmut Usta bir müddet sustu, Alparslan'a bakıp başını salladı. Sonra onun sırtına babaca bir iki defa vurup devam etti :

— Ya... Yakın zamana kadar anlayamazdın evlat, babanın kıymetini çok iyi bil! Hâlâ birkaç kişiden başka kimsenin tanımadığı Selim Bey millî bir kahramandır. Rahmetli anacığın bunu bilir ve ona her zaman destek olurdu.

— Sağolun ustacığım! Sizleri dinlemek çok güzel... Daha çok öğrenmek istiyorum. Türklük için faydalı olmak istiyorum.

— Haklısın evlat! Sadece heyecan yetmiyor, bilgili olmak da lazım... Baban gibi hiçbirimiz olamayız. Neyse... Son toplantımızda karar verdik ki artık çocuklarımızın da teşkilatlanması zamanı gelmiştir. Bu akşam sizin evde musiki toplantımızı yaparken sizler de yan odada ilk toplantınızı yapacaksınız! Fatih gibi güvendiğin arkadaşlarına haber ver, gelsinler!

Alparslan sevincinden dayanamayıp ustasının elini öpünce Mahmut Usta da onu heyecanla bağrına basıp alnından öptü :

— Size de çok iş düşecek!

Mahmut Usta susmak için kendini zor tutuyordu. Eli ile «beni şimdi fazla konuşturma» manasına bir işaret yaptı. Kalkıp işlerine yürüdüler. Alparslan için sanki dakikalar ilerlemiyordu. Ustanın öğlen paydosu olduğunu işaret etmesi ile heyecan içinde Fatih'in yanına geçmesi bir oldu. Belli ki Cemal Usta da ona söylemişti. Birbirlerine atılıp sarıldılar. Fakat Cemal Usta seslenmişti :

— Evlatlar, merasim yapmak yok!... Bazen birbirinizi tanımamanız lazım... Alıştırın kendinizi, bu işler kolay değil! Başarılı bir mücadele için korkusuzca ama akılsızca ölmek yerine cesur olarak sonuna kadar yaşamak daha mühimdir. Heyecanın geldiği yerden sabır, akıl ve soğukkanlılık gider.

Fatih ve Alparslan birbirlerine sonra yere baktılar. Fatih başını kaldırmadan üzüntü ile söylendi :

— Affedin Cemal Usta! Vatanımız ve milletimize faydalı olacağımız için sevinmiştik de, kendimizi tutamadık.

Cemal Usta başını iki yana salladı :

— Sevincinizi, heyecanınızı, üzüntünüzü değil, ne düşündüğünüzü bakışlarınızdan bile kimse farketmemeli!... Bu kolay değildir ama başaracaksınız! Su uyur düşman uyumaz...

— Söz veriyorum usta!

Büyüklerinin nasihati artık emir sayılırdı. Vatan ve Türklük için çalışmaya girmişlerdi. Daha ağırbaşlı

olmalıydılar. Alparslan kaşlarını çatarak dimdik durdu ve sesini de kalınlaştırdı :

— Başüstüne Cemal Usta!

Yemek için iki çırak evlerine birlikte gidip gelmemeye karar verdiler. Bu onlar için çok zor oldu. Fakat üzülmediler ve daha dikkatli oldular. Öğleden sonra ise ikisi için de beklemedikleri bir çalışma başladı. Nereden ve nasıl geldiğini kimin olduğunu bilmedikleri birkaç tabanca ve tüfeğin tamirine başladılar. Belli ki bu tamirler devam edecekti. Asıl mühimi Fatih ve Alparslan bu silahları ilk defa ellerine alıyorlardı. Tamir yaparken ustaları onlara lüzumlu bilgileri de veriyordu.

Alparslan ve Fatih için en uzun günün iş saatleri bittiği ve yıkanıp elbiselerini değiştirdikleri zaman silahlar da temizlenmiş ve yağlanmış olarak mücadeleye hazırdı. Gecenin karanlık ve sessizliğinde bahçeden sahiplerine gideceklerdi. Ayrıca bugün iki usta kendi tabancalarını da elden geçirmişler, bellerindeki kuşaklarının yan tarafına dikkatle yerleştirmişlerdi. Mahmut Usta gittikten sonra Alparslan da çıkmaya hazırlanıyordu ki kapıda Fatih göründü ve gülümseyerek söylendi :

— Haydi seni bekliyoruz!

Alparslan şöyle bir baktı. Sesi de oldukça sertti :

— Birlikte gitmeyelim!

Fatih bir an düşündü. Arkadaşına hak vererek başını salladı ve kapıdan ayrılırken seslendi :

— Haklısın!... Oyun yerinde buluşuruz.

Alparslan da biraz oyalandıktan sonra yola çıktı. İlk defa belli etmeden duvarları, evleri, kapıları inceleyerek oyun yerine geldiği zaman Fatih'i Hıristiyan çocukları ile kolkola oynarken buldu. Kendi kendine «aferin!» diye mırıldandı. Çocukların kendisini farketmemesi üzerine neşeli bir şekilde aralarına katıldı. Fatih ise ona bakmıyordu bile...

Alparslan ve Fatih şüpheyi çekmemek için bazı konuşma ve hareketlere kızdıklarını belli etmeden gülüyor, haykırıyor, koşuşuyorlardı. Bir müddet oynadıktan sonra yine birlikte gitmemek için «işi olduğunu» söyleyerek Fatih ayrıldı. Alparslan ise yorulduğunu söyleyip kenara oturmuştu. Bu şekilde, oynayan çocukları da tetkik etme fırsatını buldu. Türk çocuklarını yenmek, zor ve gülünç durumlara sokup alay etmek ve gülmek için öteki çocuklar göz işaretleri ile anlaşıyor ve birlikte hareket ediyorlardı.

Alparslan nasıl olmuş da şimdiye kadar farkedememişti. Edemezdi, hiç şüphelenmemiş, onlar hakkında, kötü şeyler düşünmemişti. Yıllarca beraber oynayarak büyümüşlerdi. Münakaşa hatta kavga ettikleri olurdu ama bir kardeş gibi çabuk barışırlar ve onlara kin tutmazdı. «Ne kadar da iyi niyetli insanlarmışız!...» diye aklından geçirdi. Ayağa kalktı fakat çocuklar dağılana kadar içlerinden ayrılmadı. Hatta oyun yerinde en sona kalan o olmuştu. Eve doğru yürümeye başladı. Evleri yakındı. Bu sefer bahçe kapısından girmemek

için caddeye çıktı. Artık her hareketini düşünerek yapıyordu.

Kapıyı açmak için dışarda sallanan ipi çektiği zaman akşam ezanı okunuyordu. İpi çıkarmamalıydı. Gülümseyip başını salladı. Bu işlerdeki acemiliği yine kendisini aldatmıştı. Babası hiç akıl edememiş olur muydu? Kapı açıldığı zaman tepedeki asılı çıngırak çalıyordu. İşte şimdi de çalmıştı.

Odasında çalışmakta olan Selim Bey seslendi :

— Sen misin oğlum?

— Ben geldim babacığım! İyi akşamlar!...

— Sana da yavrum, hoş geldin!

Çıngıraktan ayrı olarak Selim Bey'in kapıyı gören küçük bir penceresi de vardı. Alparslan, her zaman yaptığı gibi evvela odaya girip elini öptü :

— İyi misin babacığım?...

Selim Bey de onu yanaklarından öptü, bağrına bastı. Aynı zamanda oğluna annelik yapıyordu. Saçlarını okşadı, kokladı :

— Çok iyiyim oğlum! Ya sen nasılsın bugün bakalım?

Alparslan babasının göğsünden kendini çekti. Manalı bir şekilde baktı :

— Bugün benim en güzel, en sevinçli günüm babacığım! Sana layık bir evlat olmaya çalışacağım ve seninle iftihar edeceğim!...

Bu sözler üzerine Selim Bey oğluna tekrar sarıldı :

— Dünyaya şan vermiş, krallara diz çöktürmüş en büyük bir milletin parçasıyız. Biz... Biz Türküz oğlum!

Baba ve oğul bir müddet öylece kaldılar. Konuşmadan da birbirlerini anlamışlardı.

— Haydi sofrayı kur oğlum! Hemen geliyorum. Biliyorsun misafirlerimiz var!...

Alparslan unutmamıştı, vazifesini biliyordu. Odadan çıkıp üst katın merdivenlerine yürüdü.

Annesinin ölümünden sora ev işlerini babası ile bölüşmüşlerdi. Selim Bey yemek ve mutfak ihtiyaçlarına bakar, Alparslan da sofrayı hazırlar, servis yapar ve toplardı. Fakat onlar işe gittikten sonra komşular, Mahmut ve Cemal ustaların hanımları veya kızları gelip ev işlerine yardım ederlerdi. Artık Alparslan da anlamıştı. Babası tehlikeli çalışmalarında rahat olmak ve arkada kimsesiz bir kadın bırakmamak için evlenmiyordu. Arkadaşları, evlenmesi için artık ısrar etmekten vaz geçmişlerdir.

Yemekte günlük işlerden kısaca konuştular. Belli ki Selim Bey gelecek olanlara yapacağı konuşmayı düşünüyordu. Alparslan da bunu anladığı için fazla şey sormamış, susmuştu. Az sonra ilk çıngırak sesi duyuldu. Alparslan merdivenleri inmeye başlarken Fatih de içeri girmişti bile, oturma odasına çıktılar. Fatih, Selim Bey'in elini öptü.

— Geldiğine sevindim oğlum! Arkadaşın yok mu?

— Alparslan uygun gördüklerine haber verir diye ben kimseye söylemedim Selim Amca!

Babası Alparslan'a bakmıştı :

— Kimler gelecek oğlum?

— Babacığım, çok güvendiğimiz arkadaşlar var! Ama... Vereceğiniz bilgileri onlara uygun şekilde biz anlatırız. Şüphe çekmeyiz diye düşündüm.

Selim Bey bir müddet yere baktı :

— İyi düşünmüşsün akıllı oğlum! Bu akşam Mahmut ve Cemal Usta'nın da çocukları gelecek... Herhalde yeter... Bundan sonra sizinle beraber dükkânda çalışacaklar.

Fatih sevinmişti. Alparslan dudak büktü :

— Ya bağ - bahçe işleri ne olacak?

Dedeleri, kadınları ve küçük çocukları unuttun mu?...

Çıngırak sesi konuşmalarını kesmişti. Üçü de kalktılar. Mahmut Usta, Cemal Usta, Hasan Ağa, İmam Salih Efendi aralarında neşeli şekilde konuşarak içeri dolmuşlardı. Arkada ise çocukları ve komşu kızı Şükriye vardı. Şükriye'nin babası uzun zamandır hasta olduğu için evden çıkamıyordu. Bekir Amca ve Süleyman Efendi'nin de gelmesinden sonra ilk şarkının saz sesleri sokağa yayılmaya başlıyordu. Pencereler bilhassa açılmıştı. Cemal Usta'nın oğlu Hüseyin, Mahmut Usta'nın oğlu

Ekrem, İmam Efendi'nin oğlu Kerim ile Alparslan'ın en iyi arkadaşlarından bitişik komşunun oğlu İhsan, Fatih ve Şükriye, yer minderlerine oturmuş büyüklerinin musiki çalışmasını seyrettiler ve dinlediler. Şarkılara ilk ara verildiği zaman ise merakla Selim Bey'e bakıyorlardı. Selim Bey arkadaşlarına tek tek üzüntü ile bakıp başını salladı. Herkes yutkunurken odada duyulacak bir sesle konuştu :

— Kıymetli arkadaşlarım! Kasabamız halkının karışık olması yüzünden Türklerin hepsi ile toplantılar yapmamız doğru olmaz. Burada bulunmayan arkadaşlarımızın vatan ve millet sevgilerinden şüphemiz yok. Onlar da çalışmalarımıza katılacaklardır. Buna rağmen burada konuşacaklarımızı ve kararları şimdilik bizden başka kimse bilmemelidir. Küçük kasabamızda biliyorsunuz kendi halimizde yaşamaya devam ediyoruz. Türkler imparatorluğun müdafaası için sınırlara veya uzaklara gidiyor. Çoğu dönmüyor. Kasabamızdaki Türklerin gençleri kalmadı. Mısır - Cezayir ve Tunus'la birlikte Kuzey Afrika'yı kaybedeli epey oldu. Peşinden Balkan Savaşı... Bulgarları ve Yunanlıları İstanbul'a yakın bir mesafede durdurabildik. Aralarında anlaşmazlık çıkınca ancak Edirnemizi kurtarabildik.

Selim Bey duraklayınca İmam seslendi :

— Geçmişi hatırlamanın faydası var. Devam et Selim Bey!

— Bu yenilgilerden sonra Anadolu'nun bağrından tekrar toplanan Mehmetçikler Çanakkale Destanı'nı ya-

zarak, karada ve denizdeki üstün düşman kuvvetlerini perişan edip geri gönderdiler. Fakat Arapların yardımı ile güçlenen İngiliz askerleri karşısında Osmanlı ordusu, Irak, Filistin ve Suriye'yi de bırakmak zorunda kaldı. Evet arkadaşlarım!... Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları hızla küçülmeye başladı ve bu devam ediyor.

Alparslan ve arkadaşları da merakla dinliyorlardı. Selim Bey devam etti :

Çanakkale Destanı, Osmanlı İmparatorluğu'nu kurtarmaya yetmedi. Mondros Antlaşması imzalanınca düşman donanması İstanbul'a girerek padişahın Dolmabahçe Sarayı önünde demirledi. Toplarını şehre çevirdi. Türk savaş gemileri ile Türk ordusunun İstanbul bölgesinde bulunan silah ve cephanesi de düşmana teslim edildi. Bunlar da yetmemiş gibi bütün limanlara, istasyonlara, gemilere ve haberleşmeye el kondu.

Selim Bey'in sesi, anlatmaya devam ettikçe boğuluyor, dinleyenlerin ise üzüntüden yüzlerinde çizgiler titreşiyordu. Cemal Usta'nın işareti ile yeni bir şarkı isteksizce çalınıp söylendikten sonra Selim Bey derin bir iç çekti :

— Sınırlardan ve düşmandan uzak olduğumuzdan sözde barış içinde yaşıyoruz. Kasabamızdaki Türk olmayanların savaş haberlerini çabuk ve doğru olarak öğrendiğini anladım. Size şimdi son aldığım acı haberleri nakletmek mecburiyetindeyim. Urfa, Maraş, Antep ve Adana bölgesine Fransızlar; Antalya ve Konya bölgesine İtalyanlar; Musul, Çanakkale, İzmit ve Samsun dolaylarına da İngilizlerin girmesinden sonra...

Selim bey cümlesini tamamlayamadı. Bir müddet sustu. Odadakilerin ıslanan bakışları Selim Bey'in ağzına dikilip kalmıştı. Şükriye'nin ağladığını ise sadece Alparslan farketti ve o da dudaklarını ısırarak önüne baktı. Nihayet odadaki bu bölüm sessizliğini Selim Bey'in titrek sesi bozdu :

— Ve kardeşlerim!... En sonunda Yunanlıların güzel İzmirimizi pis ve kanlı çizmeleri ile kirlettiğini haber aldım. İzmir'e giren düşman askerlerinin karşısına bir Türk genci çıkmış ve Yunan bayrağını taşıyan en öndeki askeri alnından vurarak ilk kurşunu atmıştır. Osmanlı hükümetince bütün silahları ve cephanesi alınan Türk askerleri ile Türk halkı daha sonra vurularak, dövülerek, dipçiklenerek, süngülenerek öldürülmeye başlandı. Yunanlıların şehire girişi ile beraber; kasabamızda olduğu gibi yıllarca Osmanlı olarak barış içinde, kardeşçe yaşayanların, Türklere karşı düşman ile birleştiğini öğrendim. Türklere yapılan hakaretleri size anlatamayacağım. Fakat şunu bilmeliyiz ki; üzülmeye ve düşünmeye zamanımız yok... İstiklalimizi kaybetmemek için elbirliği ile çalışmak ve herşeye hazır olmak mecburiyetindeyiz.

Selim Bey duraladı, kendisini dinleyen çocuklara baktı. Çünkü Şükriye artık hıçkırarak ağlıyordu. Diğerleri ise kendilerini zor tutuyorlardı. Selim Bey yumruklarını sıkıp göğsüne bastırdı :

— Kardeşlerim! Gözlerimizdeki yaşın manası çok başka! Bunlar aldatılmış olmanın, birbirimize yardım

edememenin ve büyük Türk milletinin tek bir dostu bile olmadığını bir defa daha öğrenmenin çaresizlik gözyaşları... Ama Anadolu'yu paylaşacaklarını zannedenlerin unuttuğu birşey var. Türk, bir volkandır, ne zaman, nasıl gürleyeceği bilinmez.

Selim Bey bir müddet daha konuştuktan sonra orada bulunanlar düşüncelerini, bildiklerini söylediler. Bazıları sorular sordu ve tekrar sazlar çalmaya başladı. Kimsenin bilmemesi gereken konuşmalara ve kararlara sıra gelmişti. Selim Bey'in işareti ile Alparslan ve arkadaşları da yan odaya geçtiler, yer minderlerine oturdular. Az sonra Alparslan sessizliği bozdu :

— Beklerken vaktimiz boşa geçmesin. Babamdan ve ustamdan öğrendiğim bazı şeyleri anlatmak istiyorum.

Arkadaşları başlarını sallayıp sessizce «konuşmasını» istediklerini bildirdiler. Alparslan minderine iyice yerleşti :

— Arkadaşlar! Bu toprakların ekmeğini yemek, suyunu içmek, üzerinde hür olarak çalışmak, eğlenmek ve oynamak ne kadar güzel değil mi? Fakat bu topraklar sadece tarla, bahçe, oyun yeri değil... Bu topraklar vatanımız! Vatan namustur, bayraktır, istiklaldir. Ne yazık ki şimdi vatanımız telikede...

Eskiden hep dinleyen Alparslan şimdi babası ve ustası gibi güzel konuşabiliyordu. Arkadaşları da heyecanla dinliyorlardı. O babası ile nasıl iftihar ediyorsa,

Selim Bey de oğlu ile iftihar edebilmeli idi. Ellerini ustası gibi birbirine vurdu ve onun anlattıklarını nakletti. Başka konuları da özetledi. Tam karşılıklı konuşmaya dalmışlardı ki Selim Bey'in gelmesi üzerine ayağa kalktılar. Öteki odada tekrar sazlar çalmaya başlamıştı. Selim Bey oturmalarını işaret edip kendisi de oturdu.

— Evet çocuklar, sıra sizinle konuşmaya geldi. Konuştuklarımızı dinlediniz. Sizden ilk isteyeceğimiz ağzınızı çok sıkı tutmanızdır. Bildiklerinizi duyduklarınızı, gördüklerinizi kimseye söylemeyecek; başkalarının yanında bu konuları konuşmayacaksınız! Bilhassa yabancı çocukları ve büyüklerini şüphelendirecek hareketlerde bulunmayacaksınız!...

Alparslan elini kaldırmıştı :

— Doğru hareket etmemiz için ne yapmamız lazım?

— Güzel bir soru oğlum! Herşeyden evvel hiçbir zaman Türk olduğunuzu aklınızdan çıkarmayın! En büyük desteğiniz bunu düşünmeniz ve anlamanızdır. Heyecanlı olmak, sabrı ve doğru hareketi bozar. Bunun için daima soğukkanlı olmaya kendinizi alıştırın! Bu elinizdedir. Bilgi ve akıl... Bilmediklerini büyüklerinize ve birbirinize sorun. Bildiklerinizi ise aklınız ile destekleyerek düşünün. İnsanın kendine itimadı olmazsa korkak ve telaşlı olur.

Selim Bey, çocukların arzusu üzerine Türk milletinin binlerce senelik geçmişi olduğunu, anayurt Or-

taasya'dan üç kıtaya nasıl ve neden dağıldığını, kurduğu devletleri ve imparatorlukları, yaptığı savaşları, yetiştirdiği büyük insanları kısaca anlattı. Osmanlı Devleti'nin Türkler sayesinde nasıl büyüdüğünü, sonra Türklüğünü unutan idareciler ve birliği içerden yıkmak isteyen düşmanların çabası neticesi kocaman imparatorluğun parçalanarak bugünkü kötü duruma nasıl düşürüldüğünü açıkladı. Türklerin din ve ahlak özelliklerini, İslamiyeti kendi istekleri ile kabul ederek bütün dünyaya yaydıklarını, millî sporlarını, aile yaşayışlarını ve lüzumlu bazı bilgileri öz olarak anlatıyordu. Çocuklar neredeyse nefes almadan dinliyorlardı. Alparslan ise anlatılanları sanki yaşıyordu.

Selim Bey çocukların sorduğu bazı soruları da cevaplandırdıktan sonra biraz düşündü. Devam etti :

— Türk milleti birçok oyunlar ve çeşitli üstünlükler karşısında zaman zaman yenilmiş fakat esir olmamıştır. Yenilgiler sonunda yeni devletler kurmuş, güçlenerek Türk'ün şansını devam ettirmiştir. Günümüzdeki en büyük Türk devleti parçalanmaktadır. İç ve dış düşmanlar, onu yok etmek için işbirliği içinde harekete geçmişlerdir. Fakat Türk'teki vatan sevgisi ve cesaret hiçbir millette yoktur. Onun için yeni bir Türk devletinin müjdesini bekliyoruz.

Çocukların yüzlerindeki acı ve üzüntü biraz olsun hafiflemiş, bakışlarında umut ışıkları parlamaya başlamıştı. Selim Bey bile gülümseyebilmişti :

— İnanç üstünlüğü herşeyin üstündedir. Bu üstünlük insanı ve milleti yenilmez yapar. En kötü zamanlarda Türk milletini işte bu güç birleştirir. Gelen haberlere göre düşmanlara karşı derhal çeteler kurulmuş, bazı bölgelerde savaşlar başlamıştır. Yakında kasabamız da barut kokularını, top seslerini duyacaktır. Düşman yaklaştığı anda, kasabada yıllarca birlikte yaşadığımız Osmanlı komşularımızın nasıl Türk düşmanı olduklarını göreceksiniz! Bu sebeple uyanık ve hazır olmak zorundayız. Şimdilik bu kadar çocuklarım!... Yakında ne yapacağımızı konuşacağız. Bu anlatıklarımı kasabamızın Türk çocuklarına öğretin!

Selim Bey kalktı. Çocuklar da kalktılar. Fatih arkadaşları adına el öptü :

— Çok sağolun Selim Bey amca!

— Siz de sağolun Türk çocukları!

Büyük odadaki toplantı da sesizlik içinde dağılıyordu. Alparslan arkadaşlarını yolcularken kendini daha güçlü hissediyordu.

ANADOLU CENNETİ

DÜŞMANA CEHENNEM OLUR

Aradan günler geçmişti. Kötü haberler çoğaldıkça Selim Bey'in anlattıkları da hakikat olmaya başlamıştı. Çünkü kasabanın Müslüman olmayan halkı Türk dükkânlarından alış - verişi kesmiş, çok iyi dostluk gösteren komşular birbirlerine bakmaz olmuş ve selamlaşmalar sona ermişti. Kasabada Türklerin aleyhine işleyen aldatıcı barış yılları sonuna gelmişti. Hıristiyanların kilise toplantıları sıklaşmıştı. Düşman ordusu iyice yaklaşınca onların da Türklere saldıracakları belli idi, ama şimdilik cesaret edemiyorlardı. Askere alınmadıkları halde kasabadaki Hıristiyan gençlerin azaldığı da gözden kaçmıyordu. Çünkü bazıları gönüllü olarak düşman ordularına katılmışlardı.

Gelen son habere göre bazı köylüler yollarda tecavüze uğramış, soyulmuş, hayvanları alınmış ve işkence ile öldürülmüştü. Civardaki bu ilk öldürme olayından sonra köylüler de kasabaya uğramaz olmuşlardı. Kasabada açıkça görülen bir gerginlik ve hazırlık vardı. Türkler hayvanlarını çobana veremiyor, bahçelerinde besliyorlardı. Hava kararıktan sonra kimse evden çıkamaz olmuştu.. Gündüzleri çocuklar bazen birlikte oynasalar bile bakışları ve konuşmaları değişmişti. Müs-

lüman olmayan çocuklar aralarında oynamaya ve kendi dillerinde konuşmaya başlamışlardı. Türk olmayanlar sevinç ve heyecanla Yunan askerlerini bekliyor ve onlarla kucaklaşabilmek için sabırsızlanıyorlardı. Yunanlıların yaklaştığı yerlerde Türkler silahlanıp dağa çıkıyordu.

Kasabadaki bazı Türkler de Selim Bey'in talimatı üzerine bir tedbir olarak gizlice dağa çıkmışlardı. Kasabadaki son günlerin en ibret verici durumu ise «dönme» (*) birkaç ailenin hareketleri idi. Çünkü eskiden Ermeni veya Rum olan bu aileler Müslüman olmaları için kimse zorlamamış hatta teklifte bile bulunmamıştı. Buna rağmen onlar da Türklere karşı olduklarını hemen belli etmişlerdi. Kasabadaki bazı Türkler, Müslümanlığı kabul ettikléri için onlara yıllarca büyük sevgi ve saygı göstermişler, yardım etmişler, onları takdir etmişlerdi. Hatta bu Türkler uyanık ve tedbirli olmaları için kendilerine yapılan ikaza kızmışlardı.

Günler bütün kasaba halkı için çok zor geçmeye başlamıştı. Her an yeni bir haber, her an yeni bir hareket bekleniyordu. Müslüman olmayanlar alaylı bakışları, kindar hareketleri ile saldırı yapmaya hazır olduklarını saklamaz hale gelmişlerdi. Türkler bu durumu gayet olgun ve sessiz olarak karşılıyorlardı. Fakat bu sessizlik hazırlık yapmadıkları manasına gelmiyordu. Ne varki musiki toplantıları artık daha gizli ve kala-

---

(*) Dönme : Din değiştiren kimse, aile veya toplum.

balık olarak fakat sazsız ve şarkısız yapılıyordu. Bu akşam da en uygun yerde olan Cemal Usta'nın evinde toplanılacaktı.

Alparslan ve Fatih ise dükkâna daha erken geliyor ve yemek için eve gitmiyorlardı. Çünkü arka kapılardan içeri alınan birçok silahın tamiri ve bakımı için durmadan çalışıyorlardı. Cemal Usta tahta kısımları ile alakadar oluyor, tamirlere de yardım ediyordu. Bugün Alparslan ve Fatih çalışabileceklerini bildirmelerine rağmen Cemal ve Mahmut Usta dükkânları yine aynı saatte kapamışlardı.

Oyun yerine ayrı yollardan ve aralıkla gelen Fatih ve Alparslan, Hıristiyan çocuklarının çoğaldığını farketmişlerdi. Birkaç Türk çocuğu ise oyuna girmemiş, oturduğu duvar dibinden seyrediyordu. Fatih'ten az sonra gelen Alparslan teklif beklemeden hemen oyuna katılmıştı. Önce karşı çıkmamışlardı. Fakat onların çocukları aralarında işaretleşip daha ileriye giderek kendi aralarında oynamaya devam etmişlerdi. Fatih çok kızmıştı, Alparslan'a baktı. Alparslan ise ayrılan çocuklara bakarak gülümsüyordu. Bu sırada Türk çocuklarından seyredenler ve oyun dışı kalanlar da dağılmaya başlamışlardı.

Fatih ve Alparslan yalnız kalmışlardı. Bakıştılar. Alparslan söylendi :

— Soğukkanlı ol kardeşim! Sakın yanlış bir hareket yapmayalım! Zaten bu onlarla son oyunumuz olacak...

Fatih «evet» manasına başını sallamıştı. Evlerine gitmek üzere yürüdüler. Oynayan çocuklar oyunlarını yavaşlatmışlar, daha evvel çok korktukları iki Türk çocuğunun yanlarından geçişini seyrediyorlardı. Şimdi kendilerine cesaret gelmişti. Alaylı bakışlarla gülüşüyorlardı. Yüksek sesle aralarında ve kendi dillerinde konuşmakta idiler. En büyükleri olan Aristo ise yanındakilere güvenerek birden yere tükürüp Türkçe olarak bağırdı :

— Pis Türkler!

Fatih ve Alparslan o sırada onları biraz geçmişlerdi. Birden heykel gibi kaldılar. Hareksiz ve sessiz... Aristo'nun sesini tanımışlardı. Bundan daha ağır bir hakaret olamazdı. Vücutları buz kesilmişti. Bir an duvarların, başlarının üstündeki ağaç dallarının dönmekte olduğunu zannettiler. Öteki çocukların da gülüşmeleri, konuşmaları kesilmiş, bakışlarındaki alay kaybolmuştu. Büyümüş gözlerle bakıp kalmışlardı. Aristo ise yere bakıyordu.

Alparslan ilk kızgınlığını, şaşkınlığını ve kararsızlığını atlattıktan sonra ağır bir geri dönüşle birkaç adım attı. Aristo'nun karşısına gelmişti. Durdu. Gözlerini Aristo'nun gözlerine dikti. Aristo ise karşıya bakınıyor ve yutkunuyordu. Suratı bembeyaz olmuştu. Arkadaşlarına güvenerek yumruklarını sıkmış ve kaldırmıştı. Vurmaya cesareti olmadığından kendini müdafaa için bekliyordu.

Diğer çocuklar da heyecanla bakıyorlardı. Fatih ise kaldığı yerde ve her an yardıma hazır olarak yumrukları sıkılı bekliyordu. Asırlar sonra kasaba çocukları arasında ilk kavga başlamak üzereydi.

Alparslan etrafı gözden geçirdikten sonra Aristo'ya gülümsedi. Bütün çocuklar ve Fatih şaşırmıştı. Fakat Aristo'nun manasını çok iyi kavradığı bu gülümsemenin peşinden Alparslan'ın duvarlarda akisler yapan haykırışı duyuldu :

— Biz Türkler, yeryüzünün erkekçe yenilemeyen en şerefli ve en eski ırkıyız! Biz Türkler, birçok Hıristiyan kralına etek öptürmüş bir milletiz Aristo! Biz Türkler, senin devletine adalet ve senin milletine temizlik öğretmiş bir milletiz Aristo!

Aristo'nun yumrukları gevşemişti. Çocuklar ilk defa bir Türk çocuğundan duydukları bu konuşma üzerine bakışmışlardı. Aristo ise şimdi yere bakıyordu. Dudaklarını oynattı o kadar. Alparslan kelimelere basarak sözünü tamamladı :

— Biz Türkler, birlikte yaşadığımız her çeşit milete eşitlik verecek ve adalet dağıtacak kadar yüreği tertemiz, gönlü yüce milletiz Aristo!

Alparslan aynı şekilde dönerek ağır adımlarla Fatih'in yanına geldiği zaman yüzünde hakareti en iyi şekilde iade etmenin rahatlığı vardı. Söylendi :

— Bizim için Türklük başladı, onlar için Osmanlılık bitti...

Fatih de çocuklara bakarak gülümsedi. İlave etti :

— Ama cevabımız bitmedi!

Caddeye çıkmak üzere birlikte yürüdüler. Karanlık basmaya, pencerelerde ışıklar yanmaya başlamıştı. Alparslan kaşlarını çattı :

— Evet cevabımız bitmedi. Onlar şimdi evlerine dağılacaklar değil mi?

Fatih dikkatle baktı :

— Yoksa... Aristo'ya birşey yapmayı mı düşünüyorsun?

— Küçük bir ders vermeyi! Sen git arkadaşım! Kimseye birşey söyleme! Ben onun nereden geçeceğini biliyorum ama o beni beklemiyor... Çok sürmez yemeğe de yetişirim, toplantıya da...

Fatih karşılık vermedi. Onun bu işden muvaffak olacağına inanıyordu. Caddeye çıkınca evlerine giden sokağa döndü.

Alparslan dikkati çekmemek için önüne bakarak ağır yürüyordu. Kendi evlerini geçti, sonraki sokağa girdi, köşeyi döndü. Birkaç ev ilerde, bir bahçe kapısının boşluğuna gizlendi ve beklemeye başladı. Tahmin ettiği gibi az sonra Aristo'nun ayak sesini duymuştu. Yanındaki Stavro komşusu idi. Telaşlı halleri ve konuşmaları vardı. Stavro da evine girince Aristo acele adımlarla yaklaşmaya başladı.

Alparslan bahçe kapısında bekliyordu. Çıkardığı bir bıçak karanlığa rağmen elinde ışıldıyordu. Aristo da

gelmiş ve kapı içindeki karaltıyı farketederek duralamıştı. Aynı anda Alparslan bıçağı göstererek seslendi :

— Burası sizin bahçeniz Aristo, gir bakalım!

Aristo bir an öylece kaldı. Evlerinin penceresine, sonra karanlıkta parlayan bıçağa baktı. Titreyen sesi ile konuşarak yaklaştı :

— Ne istiyorsun Aslan!.

Alparslan kapıdan aşağıya indi. Bıçağın sivri ucunu Aristo'nun sırtında dolaştırdı.

— Yoo... Ben birşey istemiyorum, sen benden ne istiyorsun diye soracaktım? Burası sizin bahçeniz... Haydi geç!

Aristo ipini çekip kapıdan içeri girdi. Alparslan da girince kapıyı örttü. Bu köşe iyice karanlıktı, fakat bıçağın keskin ağzı farkediliyordu. Bahçelerden köpek sesleri, ağaçlardan kuş sesleri duyuluyordu.

Aristo'nun korkudan titremesi Alparslan'ın elindeki bıçağı da titretiyordu. Kekeleyerek mırıldandı :

— Senden birşey istemiyorum Aslan! Bundan sonra yine birlikte oynarız...

— Oyun bitti değil mi? Sen daha iyi biliyorsun bunu! Şimdi bilip de söylemediğiniz benim asıl ismimi söyle bakalım!

Aristo hiç beklemeden fısıldadı :

— Alparslan!...

— Daha yüksek sesle ve üç defa söyle!...

— Bıçağın ucunu çek de söyleyeyim!

Alparslan bıçağı geri çekince Aristo istenen şekilde üç defa ismi tekrarladı. Zoraki konuşabildi :

— Şimdi gidebilirim değil mi Alparslan?

— Acele etme, biraz konuşalım! Hep Osmanlıyız biz...

— Tabii... Babam bize öyle öğretmişti, hep Osmanlıyız biz!

— Fakat benim babam bize yeni birşey öğretti Aristo! Hani arkadaşlarının yanında söylemiştin ya... Biz artık Türküz Aristo!

Aristo'nun neredeyse nefesi de kesilecekti. Alparslan bıçağı cebine koydu. Güldü :

— Seni arkadaşlarının yanında küçük düşürmek istemedim!. Bir Türk olarak ne kadar temiz hareket ettim değil mi? İsteseydim bu bıçakla seni orada gebertirdim. Korkma, birşey yapmayacağım! Bırakacağım seni Aristo. Yalnız söyle bana, o söylediğini kimden duydun?

— Kimseden duymadım... Şey... Söylersem babam beni öldürür. «Ağzınızı sıkı tutun» diye tembih ettiler, yemin ettirdiler...

— Türk yalan söylemez. Senin söylediğini kimse bilmeyecek, yalnız ikimiz. Haydi söyle?...

— Kilisede papaz söyledi. Öteki anlattıkları aklımda kalmadı. Babam size kızdıkça hep söyler.

— Yeni ve çok sayıda silahınız ve merminiz olduğunu biliyorum!...

Aristo şaşkınlıktan olduğu yerde sarsılmıştı :

— Ne biliyorsun? Kim söyledi?...

— Daha çok şey biliyorum Aristo... Her evde silah var ama en çok nerede saklı söyler misin?

Aristo'nun eli ayağı titremeye başlamıştı :

— Bilmiyorum, hayır... Hayır...

Alparslan tekrar bıçağı çıkarmış, elinde oynuyordu :

— Sen bilirsin!... Fakat söylediğini kimse bilmeyecek. Ben yalan söylemem Aristo, ben Türküm...

— Şey... Kilisede... Bir de Anton Usta'nın evinde... Benim söylediğimi kimseye açıklamayacaksın değil mi?

— Kimse bilmeyecek Aristo, sana Türk sözü!

Alparslan gülerek Aristo'nun sırtını okşadı. Bıçağı yerine yerleştirirken kapıyı aralayıp çıktı. Karanlıkta yol ancak seçilebiliyordu, yağmur başlamıştı. Duvar diplerinden sessiz ve hızlı adımlarla yürümeye başladı. Eve geldiği zaman kapıyı açmak için ipi bulamayınca kapının tokmağını vurmak zorunda kaldı. Açılan kapıdan kendini içeri attı. Babası kapıyı örttü ve arka demirini koydu. Feneri yerden alarak merakla sordu :

— Nerede kaldın oğlum, ne yaptın?

— Affedin, hepsini anlatacağım babacığım!...

Yukarı çıktılar. Sofra hazır, yemekler ısınmıştı. Selim Bey oğlunu dikkatle dinlemişti. Güldü :

— Akıllıca, tam bugünlere uygun şekilde hareket etmişsin oğlum! Fakat Aristo'yu sorguya çekerek boşu-

na vakit geçirmişsin!... Çünkü o iki silah deposunu biliyoruz. Fakat birşeyler yapmak lazım...

Bir müddet daha oturdular. Selim Bey ona yeni bilgiler ve nasihatlar verdi. Sorularını cevaplandırdı. Sonra toplantıya gitmek üzere hazırlandılar. Selim Bey arka cebinden çıkardığı tabancasını kontrol etti. Alparslan babasının silah taşıdığını ve silahını ilk defa görüyordu. Heyecanla bakmıştı. Selim Bey ise yorganların arasından mermileri ile beraber bir tabanca daha çıkardı ve Alparslan'a uzattı :

— Bu da senin oğlum! Doludur...

Alparslan sevincinden bir müddet kalakaldı :

— Çok teşekkür ederim babacığım! Fakat... Şey...

— Kullanmasını bilmiyorum diyeceksin oğlum! Türk çocuğu silah kullanmasını çabuk öğrenir.

Selim Bey, tabancanın nasıl taşınacağını, mermilerin nasıl doldurulacağını ve namluya sürüleceğini, nasıl nişan alınacağını ve ateş edileceğini gösterdi. Ne kadar uzaklığa tesirli olduğunu, ne zaman kullanılması gerektiğini ve diğer bilgileri anlattı. Dolaptan çıkardığı bir tüfek üzerinde de lüzumlu bilgileri, göstererek verdi.

Tabancasını büyük bir gurur ve heyecanla cebine yerleştiren Alparslan az sonra babası ile yoldaydı. Yağmur çoğalmış ve her taraf karanlığa gömülmüştü. Bu onlar için çok iyi idi. Alparslan, daha dik ve dikkatli yürüyor sık sık tabancasını yokluyordu. Artık çocuk de-

ğildi. Türk milleti ve Türklük ülküsü için şimdi tabancası ile daha faydalı olacak ve savaşacaktı. Bir an Aristo aklına geldi. «Osmanlılık bitti...» diyerek içinden geçirdi. Hazırdı. Yolda babası ile ilk defa bol bol konuştular. Cemal Usta'nın evine geldikleri zaman Alparslan kapının ipini aradı, yoktu. Selim Bey parmağının ucu ile kapıya iki defa, sonra tekrar iki defa vurdu. Kapı arkasından birisi seslendi :

— Kim o?

— «Türklük için!»

Bu, parola (*) idi. Toplantının gizli olduğu ve tedbir alındığı anlaşılıyordu. Eskiden gıcırtılı olan büyük kapı sessizce aralandı. Hemen içeri süzüldüler. Kasabanın en büyük evlerinden olan Cemal Usta'nın evinde hiç ses ve ışık yoktu. Alparslan babasının peşi sıra tam yürüyecekken kapıyı açanı tanır gibi oldu :

— Fatih, sen misin?

— Benim tabii!... Haydi salona buyurun! Ben nöbet tutuyorum. Tabancam bile var artık...

— Çok iyi... Benim de var!

Perdelerin kapatıldığı anlaşılıyordu. Üst kattaki salonun aydınlığı da fazla değildi. Sıkışık ve yerlerde oturulmasına rağmen ayakta kalanlar vardı. Kapının hemen dışında ise ellerinde ateşe hazır tüfekleri ile birkaç kişi daha vardı.

(*) Parola : Kararlaştırılmış özel söz.

— Selim Bey saatine baktı, zamanında gelmişti. Yerini aldı. Salondakileri tetkik edip söze başladı.

— Kıymetli arkadaşlarım! Yollar artık tamamen kesildi. Hiçbir yerden haber alamıyoruz. Son olarak Yunanlıların Anadolumuza yeni kuvvetler ve silahlar çıkardığını, ilerlemeye devam etiğini öğrendim. Yurdumuzun birçok köşesi ne yazık ki kötü vaziyettedir. İmparatorluk parçalandıktan başka, Anadolu da elimizden alınmak isteniyor. Yani Türk milleti ortadan kaldırılmak istenmektedir. Bir ölüm - kalım savaşına girmiş bulunuyoruz. Elbirliği içinde en büyük çabayı göstermemiz lazımdır, şarttır.

Selim Bey anlatıyor, Alparslan ise bir yandan dinliyor ve bir yandan da etrafı seyrediyordu. Duvara Türk bayrağı asılmıştı.

— Tehlike büyük... Fakat inancımız, cesaretimiz, Türklüğümüz çok daha büyük... Buraya bütün arkadaşlarımızı toplayamadık. Sizler verilecek listeye göre etrafınızdaki ailelere başkanlık yapacak, diğer başkanlar ile temas kuracaksınız! Baskına uğramamak için bundan sonra toplantı yapılmayacaktır. Gerekli talimat ve bilgiler başkan olan sizler vasıtası ile kasabamızın bütün Türk ailelerine ulaştırılacaktır.

Selim Bey ne kadar ve ne çeşit olursa olsun bütün silahların hazır bulundurulmasını, evlerde gizli yerler hazırlanmasını, bilhassa geceleri silahlı nöbetçi bulundurulmasını, mümkün olduğu kadar sokağa çıkılmamasını ve evler arasında geçitler yapılmasını istedi. Tali-

matların başkanlara öğlen namazlarında camide duyurulacağını bildirdi. Daha sonra Türk ailelerdeki silahların cinsi ve sayısını sorup yazdı. Bu sırada Cemal Usta oturduğu en ön sıradan konuştu :

— Arkadaşlar! «çocuktan al haberi» derler. Hıristiyan çocukların bugün çocuklarımıza elleri ile de işaret yaparak «sizi keseceğiz!» diye seslendiklerini öğrendim. Bunu tabii büyüklerinden duydular. Bizim için kötülükler hazırlanıyor. Bu hareketlere ilk fırsatta girişeceklerini unutmayın! Çok uyanık ve hazır bulunalım.

Mahmut Usta ise ayağa kalkmıştı :

— Çok kötü ve zor günler geçireceğiz arkadaşlar! Fakat esir olmayacağız. Tanrı yardımcımız olsun!

Selim Bey başını sallayarak konuştu :

— Yarın öteki iki mahallede bulunan üç ve dört Türk evini kendi bölgemize taşıyacağız. Silahlı arkadaşlarımız çok dikkatli olmalıdır.

Diğer konuşmalardan sonra salonda bulunanlar sessizce evden ayrılmaya başlamışlardı. Yağmur devam ediyordu. Cemal ve Mahmut Usta ile Selim Bey kalmıştı. Gaz lambasının titrek ışığında ayaküstü birkaç mevzu daha görüştüler. Yüzlerinde üzüntü vardı. Bunun sebebini Mahmut Usta açıklamak zorunda kaldı :

— Kasabamızda bizi müşkül vaziyette bırakan kadınlarımız ve çocuklarımız... Onları sonuna kadar koruyacağız. Onları başka emniyetli bir yere gönderebilseydik, dağa çıkar çete savaşı yapardık. Fakat kalmak zorundayız...

Selim Bey çenesiyle oynuyordu :

— Kadınlarımıza da silah dağıtabilsek çok iyi olacak! Ölsek bile daha çok düşman öldürürüz.

Bakıştılar ve sustular. Alparslan babası ile eve giderken konuşulanları düşünüyordu. Caddenin karanlığında kayboldular...

UFUKTA

MUSTÁFA KEMAL

Kasabanın rüzgârına da barut kokusu karışmıştı. Hıristiyanlar şimdilik kendilerini göstermeseler de, hiç sebep yokken Türk evlerine ateş etmeye başlamışlardı. Geceleri ise çocukları şarkılar söyleyerek Türk evlerinden duyulacak şekilde kötü sözler haykırıyor, gürültüler yaparak kiremitlere ve pencerelere taş atıyorlardı. Artık kasabayı ortadan ayıran cadde aynı zamanda Türklere ve Türk olmayanlara ait evleri de birbirinden ayırıyordu.

Türk tarafında sessizlik vardı. Yalnız ezan sesi günde beş defa kasabaya yayılıyordu. Son gün içinde ezan okunurken minareye bile ateş edilmişti. Belli olmuştu ki bekledikleri düşman askerleri yaklaşıyordu. Herşeye rağmen Türkler henüz tek bir silah ateşlememişlerdi. Çünkü mermilerini çok tehlikeli günlere saklamak mecburiyetinde idiler.

Camide, öğle namazlarında yapılan toplantılar ile hergün son durum görüşülüp kararlar alınıyordu. Türk mahallesinin etrafında geceleri sayısı artan silahlı gözcüler nöbet tutuyorlardı. Hayvanlar otlamaya gönderilirken birçok silahlı koruyucu da vazife alıyordu.

Yeni bir kararla Türk kadınlarına ve çocuklarına boş silahlarla bahçelerde sesizce eğitim yaptırılıyordu. Yangın çıkarıldığı, düşman eve girdiği takdirde neler yapabilecekleri de herkese öğretiliyordu.

Türk tarafındaki sessizlik içinde büyük bir müdafaa hazırlığı vardı. Çalışmaların başkanı Selim Bey, yardımcıları Cemal ve Mahmut ustalar ile İmam Efendi idi. Yaralanacaklar için berber Ahmet Efendi başkanlığında bir ekip kurulmuştu. Ahmet Efendi zaten kasabadaki Türklerin yıllardır sağlık işlerine bakardı. Hele diş çektirmek için köylüler ve Hıristiyanlar bile ona gelirdi. Babasından öğrenerek yaptığı birçok ilacı da dükkânda ve evinde hazır bulundururdu.

Türkler bütün bu güç şartlara rağmen yüzlerindeki tebessümü bırakmamışlardı. Selim Bey bu konuda başta idi. Türk'ün düşmanlarını kahredeceğine inanıyordu. Bu inanç zaten bakışlarında ışıl ışıl yanıyordu. Mahmut ve Cemal ustalar başta olmak üzere zanaat (*) sahibi diğer ustalar da savaş için gece - gündüz demeden tezgâhlarının başında çalışıyorlardı. Şimdi yardımcıları daha çoktu.

Bütün bu sessiz hazırlıklar içinde güneş yeni bir günün sabahında kasabayı aydınlatmaya başlamıştı. Sonra Türk tarafına çevrili silahlardan birkaç el ateş edildi. Buna, her iki taraftan köpek sesleri karıştı.

(*) Zanaat : Marangozluk ve demircilik gibi maharet ve kuvvet isteyen işler.

Türk tarafının bu üzüntülü günlerinde en hareketli kişiler her yaştaki çocuklardı. Türk ismini bol bol duymaya ve haykırmaya başlamışlardı. Caddeye çıkmadan bahçelerde, arka ve iç sokaklarda herşeyden habersiz olarak oynaşan en küçük çocuklar bile artık eski oyunlarını bırakmışlardı. Ellerinde dallardan yapılmış kılıçlar, tüfekler ve bacakları arasında tuttukları daha kalın sopalardan yapılmış atları ile şimdi gruplara ayrılıp savaş oyunları oynuyorlardı. Fakat aralarında durmadan münakaşa çıkıyordu. Çünkü en küçükleri bile yenilmeyi, esir olmayı veya Türk'ten başka bir milleti temsil etmeyi oyun için de olsa kabul etmiyordu.

Eve gelirken bu durumu gören Alparslan, bir müddet oturup onları seyretmişti. Sonra eski günlerini, kendi küçüklüğünü hatırladı. Türk çocukları bir araya gelince içlerinden kılıç oynamak, ok atmak gelir, çetecilik oynamak, güreş tutmak isterlerdi. Hıristiyan çocuklarına da bu oyunları teklif ettikleri zaman hiçbir şekilde kabul ettiremez ve onları kırmamak veya komşuluklarını, arkadaşlıklarını bozmamak için kendi isteklerinden vazgeçerlerdi. Böylece zamanla kendi aralarında bile yalnız taşlarla ve bez toplarla oynar olmuşlardı.

Birgün «ne oynadıklarını» soran babasına, Alparslan durumu anlattığı zaman, Selim Bey acı acı gülmüş ve «biz Türküz, çocuklarımız da kendilerine yaraşan şekilde oynamalıdır» demişti. Bu ikazı arkadaşlarına açıklayan Alparslan, babasının haklı isteğini Fatih'ten başka hiçbir Türk çocuğuna o zaman kabul ettireme-

mişti. O zaman «onlar da Osmanlı, bize bir kötülükleri dokunmuyor ki!...» diye cevap veren Türk çocukları, onların mermileri ile ölmemek için şimdi caddeye çıkamıyorlardı.

Fakat Türk çocukları artık istedikleri gibi ve istedikleri kadar askercilik oynuyor, yürüyüşler yapıyorlardı. Alparslan ve Fatih de fırsat buldukça onları uygun bir yere toplayıp öğrendiklerini anlatıyor; Türklük Türk milletinin kahramanlıkları ve Türk çocuğunun nasıl olması lazım geldiği hakkında bilgiler veriyordu. Bütün çocuklar Alparslan'ı merak ve heyecanla dinliyor, bazen kendilerini tutamayıp coşkunluk içinde alkışlıyorlardı. Küçük olanlar bile tezahürat yapıyordu.

Alparslan oturduğu yerden kalkıp yürürken, babasının sesini duyar gibi oldu :

«— Büyüdükçe daha iyi düşünmesini öğrenirsen oğlum, Türk milletinin neden bu kadar çok düşmanı olduğunu daha iyi anlarsın!.... Çünkü Türk milleti, bu kadar çok düşmanın birleşerek bile yenemeyeceği ve asırlardır da yenemediği bir millettir. Yalan ve hile ile birbirine düşürüp bu yüce milleti bölmek suretiyle zayıflatıp, kolaylıkla yok etmek isterler. Onun için ömrünün sonuna kadar ilk vazifen, bu düşmanlarla, aldatılarak düşmanlara yardımcı olanlarla mücadele etmektir oğlum!»

Alparslan babasına yeniden söz verir gibi başını salladı ve kendi kendisine söylendi :

— Hakikî bir Türk olarak yaşayacağım ve Türk gibi öleceğim babacığım!

İlerdeki bir bahçede oynayan çocukların sesleri sokakta akisler yapıyordu :

— Ya ya ya, şa şa şa....

Türk askeri çok yaşa!

Ayak seslerini de duydu. Artık Türk çocuklarının oyunları yürüyüş yapmak askercilik ve savaştı... Alparslan'ı kilisenin kasabaya yayılan kuvvetli çan sesleri kendine getirmişti. Söylendi :

— Biz Türküz!... Düşmanlarımızı pişman edip denize dökeceğiz!...

Tabancasını yokladı. Kiliseye ve etrafındaki evlere dikkatle bakarak adımlarını sertleştirdi. Göğsünü daha gerdi. Bugün Türk mahallesinde çok mühim hazırlık ve çalışma vardı. Selim Bey'in başkanlara verdiği emir üzerine camiye arka kapıdan silah, cephane, yiyecek ve su taşınıyordu. Bunlar yedek olarak hazır bekletilecekti. Çünkü kadın ve çocukları son çare olarak camiye yerleştirecekler ve kendileri evlerden, bahçelerden müdafaayı devam ettirerek kadın ve çocukların zarar görmesini önleyeceklerdi. Buna rağmen düşman oraya da saldırırsa, taştan yapılmış olan cami içindekiler, uzun zaman kendilerini koruyabileceklerdi. Neticede topluca ormana çekilmek için lüzumlu zaman kazanılmış olacaktı.

Alparslan, yine Mahmut ve Cemal ustalara yardım ederken vaktin nasıl geçtiğini anlayamamıştı. Artık mühim olan zaman değil, zamandan mümkün olduğu kadar faydalanmaktı. Bugün kasabanın bir ucundaki Türk evinde nöbet tutacağı için ayrıca sevinçliydi. Çünkü orada elinde bir de tüfek bulunacaktı. Bu, ilk ve hakiki bir vatan nöbeti idi. Kendisini bu vazifeye layık görmüşlerdi. Çok gururluydu ve güçlüydü, Türk'tü!...

Camiye girdiği zaman başkanlar yine toplanmıştı. Vazifelilerden başka camiye kimse gelmiyordu. Ezan okunurken Alparslan kapıdan içeri adımını atmıştı. Minareye yine ateş edildi, ama kurşun seslerine küçük çocuklar bile alışmıştı. Mühim ve tehlikeli bir durum olursa nöbetçiler üç defa ateş ederek işaret verecekler-di.

Namazdan sonra evvela İmam Efendi söz aldı. İslamiyette millet birliğinin ve vatan müdafaasının önemini ve kıymetini anlattı. «Türk ordusunun Müslümanlığın kutsal topraklarına düşman çizmesinin basmaması için imkânsızlık içinde, çok uzaklarda savaştığını, çok sayıda şehit verdiğini ve ne yazık ki bazı gafil Müslümanların düşmanlara yardımcı olması neticesinde geri çekilmek mecburiyetinde kalındığını» açıkladı. Türk ordusunun başarısı ve vatanın kurtuluşu için dua etti. Bu duaya Alparslan da en arkadan, İmam'ın yanında duran babasına bakarak ve camide bulunanlarla beraber el açarak katıldı. Boğazında birşeyler düğümlenmişti.

Sonra Selim Bey ayağa kalktı ve öne geçti. Başında bir kalpak vardı. Artık tabancası cebinde değil, saraç Mehmet Efendi'nin yaptığı kalın kemerinde asılı duruyordu. Kemerin ve kalpağın önünde ise ay-yıldız vardı. Bu görünüşü ile düşmana atılmaya hazır, bir kaplana benziyordu. Konuşmaya başladı :

— Yüce Türk milletinin kıymetli birer parçası olan kardeşlerim! İmparatorluk, topraklarını parça parça kaybederek küçülmeye ve yıkılmaya devam etmektedir. Artık Anadolumuzu müdafaa durumundayız. Fakat düşman, son Türk de şehit olmadan bu topraklara yerleşemez. Anadolu'yu vermeyeceğiz! Çünkü Anadolu, dünya Türklüğünün kalesi ve umududur. Çünkü Anadolu, yüce Türk'ün ikinci anavatanıdır. Anadolu Türklüğü şimdi evde, köyde, dağda silah başındadır.

Selim Bey bir an sustu. Kaşlarını yıkıp karşısındakileri dikkatle süzdü. Sesini daha yükseltti :

— Fakat silah başında olanların birlik olması düşmana muntazam ordular halinde karşı çıkması lazımdır. Biliyorsunuz Türk töresinde topluluklar ve devletler tek başkan tarafından idare edilmiştir. Türk milleti kötü durumlara düştüğü zaman içinden derhal kendine bir başkan çıkarmış ve yine kazanmıştır. Binlerce yıl evvelki yeniden varoluşumuz nasıl efsaneleşmiş ise Anadolu'da yeni bir Ergenekon için düşmanı bu topraklarda yok edeceğiz.

Selim Bey'in ilk defa söylediği ve kasabada bugüne kadar hele bazı çocukların ilk defa duyduğu bu konuşmalar üzerine camidekiler dikkat kesilmiş ve irkilmişlerdi.

— Kurtuluş müjdemizi şimdiden veriyorum kardeşlerim! Türk milleti yeni liderini çıkarmıştır. Millet olarak artık Mustafa Kemal'in peşinde olacağız ve emirlerini bekliyoruz. Biz ölümden korkan insanlar değiliz.

Selim Bey yutkunduktan sonra tabancasını havaya kaldırdı Alparslan'a bakarak büyük bir heyecanla haykırdı :

— Ya istiklal ya ölüm!... Yaşaşın Mustafa Kemal!

Camide bulunanlar da heyecanla ayağa kalkmışlardı. Yumruklarını kaldırarak birlikte haykırdılar :

— Ya istiklal ya ölüm!... Yaşaşın Mustafa Kemal!

Selim Bey «oturulmasını» işaret etti. Ergenekon Destanı'nın ne olduğunu, Türk milletinin neden bu destanı bayraklaştırdığını anlattı :

— Biz Türkler, Osmanlı olarak sınırlarımıza katılan bütün milletlere ve insanlara adalet ve eşitlik getirdik. Bu birlik ve barış içinde yaşama günleri bitmesin istedik ve bitmeyecek sandık. Gizlice çalışmalarına devam ederek, zayıf görünce bize kurşun sıkacak sahte dostluk ve komşuluklara itimat ederek çocuklarımızı Türk gibi yetiştirmeye lüzum görmedik. Çocuklarımızı birer kuzu gibi yetiştirdik. Fakat damarlarındaki kan, kim ne yaparsa yapsın, bir an gelecek onlarda Türk'ün cesaretini ve karakterini yaşatacaktır. Şimdi size son açıklamalarımı yapacağım. Çünkü Türk mahallesi olarak hazırlıklarımızı yaparak güçlü bir müdafaa için tetikte bekliyoruz.

Selim Bey derin bir nefes aldı, bir müddet bakınarak dudaklarını sıktı. Sesini alçaltmıştı :

— Kasabamızda kalacak olanlar «Kuva-yi Milliye» (*) teşkilatına bağlı olarak çalışmasına devam edecektir. Çünkü Mustafa Kemal'in ordusuna, kurulacak olan Türk ordusuna katılmak üzere kalan gençlerimizle beraber buradan ayrılacağız. Ben bir Türk subayı olarak bugüne kadar vazifemi yaptığımı zannediyor ve bu mukaddes vazifemi huzurunuzda şimdi İmam Efendi'ye devrediyorum.

Alparslan'ın hayretten gözleri açılmıştı. Babasının subay olduğunu ilk defa duyuyordu ve çok sevindi. Bu arada Selim Bey ile İmam Efendi birbirlerine sarılmışlardı. Selim Bey yerine oturmuş, İmam Efendi söz almıştı :

— Selim Bey'in ayrılması bizi çok üzecektir. Onu çok arayacağız. Fakat artık kasabamızı değil vatanımızı düşünüyoruz. Bu bakımdan kendisine yeni vazifesinde muvaffakiyet temenni ederiz. Tanrı yardımcısı olsun!

Selim Bey'den ayrılmanın üzüntüsü içinde İmam Efendi'nin sesi tıkanmıştı. Öksürdü, yutkundu. Sakalını düzeltip devam etti :

— İstanbul işgal altındadır. Padişah ve hükümet işgal devletlerinin istediği emirleri vermektedir. Düş-

---

(*) Kuva-yi Milliye : Millî kuvvetler, İstiklal savaşı boyunca ordu ile işbirliği yaparak çalışan ve savaşan sivil teşkilatın ismi.

man kuvvetleri ile çarpışmak isteyenlere ve çarpışanlara yardım edecek başka bir devlet de yoktur. Cephanemiz bittiği zaman kazma ve baltalarımızı kapacağız. Şehit olana kadar savaşacağız. Bu vatanın tek karış toprağı, biz sağ iken düşmana verilmez. Çünkü biz Türküz!...

Ortaya getirilen bir masa üzerine, Türk bayrakları örtüldü. Kur'an-ı Kerim ve çeşitli silahlar sıralandı. Başkanlar ellerini masanın üzerine koyarak yemin ettiler. Daha sonra, camide bulunanlar ayrı ayrı sarılarak Selim Bey ile vedalaştılar ve İmam Efendi'yi tebrik ettiler.

Şimdi camide Selim Bey, İmam Efendi, Cemal ve Mahmut Usta vardı. Alparslan ise babası seslendiği zaman bir köşeye çekilmiş, ilk defa gördüğü bu merasim heyecanı ile kendini tutamamış olarak ağlıyordu. Hemen yanaklarını ve gözlerini silerek babasının yanına gitti. Baba ve oğlu cami içinde yalnız kalmışlardı. Bir müddet birbirlerine bakıp kaldılar. Hiçbir şey düşünemiyorlardı. Selim Bey yutkunuyor dudaklarını ısırıp duruyordu. Nihayet titreyen sesi ile söylendi :

— Böyle bir ayrılık anında konuşmak çok müşkül oğlum! İnşallah bu cennet vatanda hür olarak büyüyüp baba olduğun zaman bunu çok iyi anlayacaksın!

Selim Bey bütün gayretine rağmen devam edemeyip sustu. Yere baktı. Sonra oğlunun saçlarını okşayıp mırıldandı :

— Ben senin için lüzumlu bilgiyi İmam Efendi'ye verdim oğlum! Artık çocuk değil hepiniz birer küçük Mehmetçiksiniz. Sana güveniyorum, bu ölüm - kalım savaşımızda kendine düşen vazifeyi yapacaksın!... Ben de hep seni düşüneceğim. Seni çok seviyorum benim biricik oğlum!

Selim Bey konuşmasını bitiremedi. Birden oğluna sarıldı öptü, sevdi, saçlarını kokladı. Sonra göğsüne bastırdı. Ayrıldıkları zaman bütün gayretine rağmen Alparslan'ın da gözleri dolmuştu. Artık Mehmetçik olmuştu ve babasından ağlayarak ayrılmak istemiyordu. Bakıştıkları zaman ise babasının yanağından gözyaşlarının sessizce süzüldüğünü gördü. Parmakları ile onları sildi ve titreyen sesi ile cevap verdi :

— Ağlama baba! Ben de seni çok seviyorum... Ağlama!... Çok yakında yine birlikte evimizde oluruz. Türk vatanı ve milleti sağ olsun baba!

Selim Bey doğruldu. Üstünü düzeltti. Eğilip Alparslan'ı alnından öptü :

— Allahaısmarladık küçük Mehmetçiğim!

Alparslan el öpüp asker selamı verdi :

— Güle güle kumandanım!

Selim Bey selamı aldı ve kapıya yürüdü. İkisi caminin kapısında göründükleri zaman yolun iki yanına sıra olan Türkler marş söylemeye başladılar :

Tarihleri dolduran,
Düşmanları yıldıran,
Dünyaya karşı duran,
Şanlı Türk ordusudur.

Sancağımız şanımız,
Şanlı Türk ünvanımız
Vatan bizim canımız
Feda olsun kanımız.

Bu marşı artık birkaç marşın yanı sıra Türk çocukları bir araya gelince silahlı yürüyüş yaparak söylüyorlardı. Alparslan babasının gidişini daha iyi görmek için caminin yüksek olan kapısında kaldı. Selim Bey ise dalga dalga kasabaya yayılan marşı söyleyerek, kendisine ayrılan yolun sonuna gelmişti. İmam Efendi onu Türkler adına tekrar öperek kucakladı. Selim Bey bekleyen atına bir sıçrayışta bindi. Yanında, omuzlarında tüfekleri ve göğüslerinde fişekleri asılı iki kişi ile beraber bir an dimdik durdular. Selim Bey eline aldığı tüfeği havaya kaldırarak haykırdı :

— Ya istiklal ya ölüm!... Yaşasın Mustafa Kemal! Yaşasın Türk milleti!...

Selim Bey'i uğurlamak için bekleyenler aynı şekilde bir ağızdan haykırarak karşılık verdiler. Sonra Selim Bey ve yanındakiler sert bir selam verip yola çıktılar. Köşeye gelince üç atlı da durdu. Atlarını şaha kaldırıp tüfeklerini salladılar. Uzakta da olsa Selim Bey ve Alparslan son defa bakıştılar. Alparslan da tabanca-

sını çıkararak el salladı. Az sonra da üç atlı arkalarında uzaklaşan nal sesleri ve bahçelerde dağılan bir toz bulutu bırakmışlardı. Bu sırada kasabanın sessizliğini camiye doğru atılan birkaç el silah sesi bozdu.

Bekleyenler dağılırken, Alparslan hâlâ cami kapısındaki köşeye dayanmış duruyordu. Çünkü babasının ayrılışı, bakışı, ata bimişi, el sallayışı henüz gözlerinin önünden gitmemişti. İsminin söylendiğini duyunca kendine geldi. Bu, İmam Efendi'nin sesi idi. Hemen koşup yanına gitti.

— Biliyorsun oğlum, bir müddet bizde kalacaksın! Haydi şimdi yemeğe gidelim. Öğleden sonra nöbetin de var...

Konuşarak yürümeye başladılar. Alparslan'ın aklına bu «bir müddet» sözü takılmıştı. Sormadı, nasıl olsa en iyisini büyükleri bilir ve zamanı gelince söylerlerdi.

SANCAĞIN DÜŞERSE SEN KALKAMAZSIN

Gündüz güneşin ısıttığı, gece ay ışığının aydınlattığı haftalar geçmeye devam ediyordu. Türk mahallesi kendi içine kapanmıştı. Gelişen durumu eski komşularının davranışlarından tahmin ediyorlardı. Çünkü onlar istikbalden emin olarak hislerini artık hiç saklamıyorlardı. Son iki günde taşkınlıkları artmıştı. Bu durum da gösteriyordu ki düşman yaklaşıyordu.

Bu arada mermi harcamamaya dikkat ederek Türkler de silahlarını kullanmaya mecbur kalmışlar, gece nöbetçilerini arttırmışlardı. Hıristiyanlar çeşitli yollar deneyerek Türk mahallesinde yangın çıkarmak istemişler fakat başaramamışlardı. Geçen günlerin en mühim olayı Türklerin ilk şehidi vermiş olmasıydı. Zaten bu olay gerginliği son hadde vardırmıştı. İmam Efendi arkadaşlarının hücum isteğini zorlukla yatıştırabilmişti. Sonra düşman ordusu geldiğinde kendilerini nasıl müdafaa edeceklerdi?

Şehidin üstelik bir çocuk oluşu çok acı gelmişti. Alparslan da bu olayı sık sık hatırlayacaktı :

Olay dün olmuştu. Bir grup çocuk Alparslan'ın gizlenerek nöbet tuttuğu ağacın yanındaki ara sokakta el-

lerinde kuru dallardan yapılmış kılıçları ile koşuşup duruyorlardı. En küçükleri olan Ahmet de havada salladığı kocaman kılıcı ile heyecanla saklanıyor, sonra «Türkler geliyor!...» haykırışı ile hücuma geçiyordu.

Alparslan, gözünü karşıdan ayırmıyordu. Fakat birden küçük Ahmet'in saklanmak için caddeye çıktığını gördü. Düşünmesine vakit kalmadan birkaç el silah sesi duyulmuş öteki çocuklar saklanmak için etrafa koşuşmuşlardı. Alparslan, küçük Ahmet'in köşede yere yığıldığını ve yüzükoyun dönerek içeri doğru sürünmeye çalıştığını farketmişti. Karşı evlere dikkatle bakınca bazı dalların sallandığını gördü. Tüfeğini doğrulttu, babasının anlattığı gibi nişan aldı. Sonra dolu bir silahın tetiğini ilk olarak çekti. Patlama ile beraber ağacın birden sarsıldığını gördü ve acı haykırışı duydu. Küçük Ahmet'e, çocukluğuna bakmadan ateş edeni vurmuştu.

Silah sesleri üzerine yedek nöbetçiler de gelmişti. Onların peşinden Ahmet'in annesi koşuyordu. Ayakkabılarını bile giyememiş ve hamurlu elleriyle kaptığı kalın bir sopayı sallıyordu :

— O çocuktu, bebeydi... Nasıl kıydınız gâvurlarrr!

Belli ki küçük Ahmet'ine yedirmek, onun küçük ellerine vermek için Satı Bacı yine sac üstünde çökelekli yapmakta idi. Kimse onu tutamamış ve susturamamıştı. Hamurlu sopayı karşıya fırlatarak acı haykırışlarla gelmişti :

— Beni de vurun kalleşler!... Bebeğimden ne istediniz?

Köşeye gelince inleyen ve elbiseleri kanlı toprağa bulanmış Ahmet'i görmüş ve kendini onun yanına atmıştı. Satı Bacı şaşkınlıktan ne yapacağını kestiremez halde hıçkırıklar içinde Ahmet'in üzerine kapanıyor, öpüyor, seviyordu. Onu korumak için etrafta bekleyenlerden Çakır Mustafa durumu farkedince seslendi :

— Bacım sıkma bebeyi, kucakla getir!

Satı Bacı kollarını Ahmet'in altına sürerek kucaklayıp kaldırdı. Göğüsüne basarak hıçkırıklar içinde kalktı. Geri döndü. Bastığı yeri görmüyordu bile... Gözleri, Ahmet'in kanlanan yüzünde, yarı açık gözlerinde idi. Yavrusunu Berber Ahmet Efendi'ye yetiştirmek için ayakları birbirine çarparak koşmaya başladı.

Berber Ahmet Efendi de olayı duymuş. İlk yardım çantasını kaptığı gibi fırlamıştı. Karşılaştıkları zaman Satı Bacı'nın adım atacak hali kalmamıştı. Durdu, diz çöktü. Küçük yavrucağını, bebesini hemen duvar dibine serilen örtülerin üstüne yavaşça bırakıverdi. Küçük Ahmet bir an titreterek gözlerini iyice açtı. Annesine baktı ve gülümsedi. Satı Bacı da üzerine doğru eğilmişti. Onun titrek sesini duydu :

— Büyüyünce düşmanları öldürürüm anne, sen ağlama!

Gözleri kapandı, başı yana düştü ve aralanan küçük dudaklarından kan sızmaya başladı. Satı Bacı ise

tutmak istemelerine rağmen küçük şehidin üstüne kapanmıştı :

— Yavrum, yavrum benim!... Küçük şehidim, Ahmedimmm!...

Satı Bacı son defa seyretmek için dizleri üzerinden doğruldu, saçı-başı darmadağınıktı. Küçük şehitin üzerine Fatih'in getirdiği küçük bir bayrak örtülürken, o boğuk ve acı bir sesle göğsünü yumrukluyordu :

— Bebemden ne istediniz katiller!

Satı Bacı'nın etrafındakiler hıçkırıklarını tutmaya çabalıyor, bir yandan da yumruklarını sıkarak yaşlı gözlerle karşı mahalleye bakıyorlardı.

Alparslan derin bir iç çekti.

Silah sesine gelen İmam Efendi bir an orada bulunanlara bakmış ve yutkunarak söylenmişti :

— Yavrucuk kanatsız bir melekti...

Komşu kadınların kollarına girdiği Satı Bacı yavrusunun peşinden, neredeyse sürüklenerek gidiyordu. Biraz kendine gelmesine rağmen için için hıçkırıyordu :

— Büyük oğlum dağda düşman bekler. Şehit olursa ağlamam böyle... «Ben vatana büyüttüm, şehittir» der dua ederim. Ama bu bebeydi. kapım önünde oynaşır, gülüşürdü... Ben şimdi kime çökelekli yapayım?

Sonra İmam Efendi'nin kollarında giden yavrucuğunun ardından içinden geldiği gibi ağıt yakmaya başlamıştı :

— Kara toprakta çok üşürsün yavrum,
Gayrı Cennet'te gülüşürsün yavrum,
Bıraktın bağrı yanık, gözleri yaşlı...
Anasız sen nasıl büyürsün yavrum!
Minik elli, yarım sözlü Ahmetim!
Yavrucağım, karagözlü Ahmetim!
Yerin boş, kollarım boş, yatağın boş,
Oyna yine, güzel yüzlü Ahmetim!

Ahmetçik oynadığı, tahta tüfekle yürüyüş yaptığı taşlıkta şimdi cansız ve kanlı elbiseler içinde yatıyordu. Yaşamanın, ölümün ve savaşın ne olduğunu anlayamamıştı. Küçücük elini kurşun yarasının üstüne bastırmış, öylece kalmıştı. Parmakları, bulaşan kan içinde görünmez olmuştu.

Gerisini ne Fatih anlatabildi, ne Alparslan sorabildi. Bir süre boğazlarında düğümlenen şeyleri yutkunup durdular. Alparslan sonrasını biliyordu :

«Ahmet'in kanlı vücudu yıkanmış, beyaz kefene sarılmış ve Cemal Usta'nın yaptığı küçük tabuta konmuştu. Satı Bacı artık kendisine bakamayan yavrucuğunun yanından ayrılmıyor, ona tekrar sarılmak için tabutun üstüne atılıyordu. Onu zorlukla zaptedebiliyorlardı. Küçük Ahmet'in babası Ali ise asker olarak çok uzaklarda idi. Bu sebeple Satı Bacı ellerini uzaklara sallayıp yaşlı gözlerle haykırmıştı :

— Alii, Alimm! Bebeciğini vurdular, Ahmetini kana buladılar... Koma intikamını gâvurlardan... Gebert hepsini Alimmm! Ama sen çocuklara dokunma... Bırak oynasınlar, gülsünler, koşsunlar...

Küçük Ahmet'in çenaze törenine nöbetçiler dışında bütün Türkler katılmıştı. Mezarın başucuna bir ay-yıldız dikilmişti. Dualardan sonra Mahmut Usta konuştu :

— Bu çok acı olay hepimize büyük bir ders olmalıdır. Yüzümüze her gülen, biz güçlü iken eteğimizi öpen herkesi dost zannetmek imparatorluğu işte bu günlere getirdi. Kasabamızda da bazı komşuları ile bizlerden çok dostluk kuran kardeşlerimiz, şimdi onların kurşunlarından saklanıyorlar. İdareciler ve millet olarak hakikati acı şekilde gördük. Olan oldu... Temenni edelim bundan sonra bu şerefli, bu yüce milleti idare edecekler çalışmalarında Türk'ün kendi kaynağını, gücünü, aklını, çalışkanlığı ve ahlakını temel alsınlar.

Mezarlıktaki töreni Satı Bacı görememişti. Çünkü bayılmıştı. Kendine geldiği zaman küçük mezara kapanmış, toprağına yüzünü sürüyordu. Bu son duruma dayanamayan Alparslan da haykırmıştı :

— Düşmanın, çocuklarından bile korktuğu bu millet tabii ölmez. Yaşasın şanlı Türk, yüce Türk!...

Satı Bacı'yı teselli ederek dağılmaya başlayan kalabalıkta kimse konuşmuyor, derinden iç çekerek manalı şekilde bakışıyorlardı. Az sonra küçük Ahmet dağ eteğindeki mezarlıkta artık yalnızdı».

Alparslan serseri bir kurşuna hedef olmamak için alıştıkları şekilde duvar yanından fakat dalgın olarak yürüyordu. Silah sesleri ile başını kaldırdığında kendi evlerine gitmekte olduğunu farketti. Durdu. Evlerinde şimdi öteki mahalleden taşınan bir aile oturuyordu. Geri döndü. Cami yanındaki eve geldiği zaman İmam Efendi de yetişmişti. Kapıyı onun hanımı Fatma Teyze açtı. Onları buruk da olsa her zamanki güleryüzü ile karşıladı. Terliklerini verdi.

Yemekten sonra İmam Efendi seslendi :

— Gel biraz oturup konuşalım...

Alparslan tüfeğini aldı, birlikte bahçeye çıktılar. Gölge bir çayırlıkta Fatma Teyze'nin serdiği minderlere oturdular. İmam Efendi bir müddet hal-hatır sorup, kasabanın durumundan konuştu. Sonra, koparduğu küçük bir çiçeği koklayıp parmakları arasında oynamaya başladı. Birşeyler söylemek istediği, ancak başlamak için zorluk çektiği belli oluyordu. Alparslan daha evvel davrandı :

— Kötü bir haber mi var? Biz artık çocuk değiliz. Babam «Küçük Mehmetçik» dedi bana... Yoksa babama?...

İmam Efendi sevgiyle baktı :

— Yok oğlum babana birşey olmadı ama.... Sana bazı şeyleri zor da olsa artık söylemek zorundayım. Bilmek istersin. En kolayından başlayayım. Baban Se-

lim Bey sana çok güveniyor ve inanıyor! Kendisi dağ yollarında at sırtında Mustafa Kemal'in hizmetine yetişmek için yola çıkmadan evvel seni bana emanet etti. Seni kendi çocuğum gibi severim! Hepimiz severiz. Üstelik bizim çocuklarımızdan üstünlüğün var. Selim Bey seni bilhassa son zamanda yetiştirdi. Hep benim yanımda kalmanı isterdim. Fakat baban senin için en iyisini düşünmüş olmalı ki, belki bu akşam ayrılacağız.

Alparslan merakla baktı :

— Kasabadan gidecek miyim?

— Hem de gizli olarak! Nereye gittiğini seni götürecek Efe Dayı'dan başka yalnız baban ve ben bileceğiz!

Bir müddet sustular. Alparslan, Efe Dayı'yı iyi tanırdı. Her hali ile bir efe idi. Hıristiyanlar Selim Bey'den sonra en çok ondan korkarlardı. Kasabada herkesin Osmanlı olarak iyi komşu olduğu ve geçindiği günlerde bile omuzundan mavzerini, belinden tabancasını çıkarmamıştı. Attığını vururdu. Türk olmayan çocuklar bakışından bile korkarlardı.

İmam Efendi devam ediyordu :

— Nereye gideceğini Fatih bile bilmeyecek oğlum! Kasabanın yaslandığı bu dağın arkasında, atla bir günlük yoldaki küçük bir köyde kalacaksın. Baban zafer şarkıları söyleyerek seni köyde kucaklayacağına inanıyor. Bütün düşüncemiz zaten vatanın ve milletimizin kurtuluşu...

Alparslan rahatlamıştı, gülümsedi :

— Vatan toprağı olsun da neresi olursa giderim! Yeter ki zafer gününe kavuşalım, yeter ki zafer sonrası babama kavuşayım...

— Şimdi gelelim öteki konuya... Ben bunu sana anlatmanın lüzumsuz olduğunu söyledim ama baban ısrar etti oğlum! «Zamanı gelince hakikat bilinmelidir» dedi. Doğru ama... Bazen bunu anlatmak çok zor olur. Ben de bu vazifeyi aldım ve yapacağım. Biraz eski yıllara dönelim... Selim Bey bir subaydı. Bazı sebepler yüzünden mesleğini bıraktı. Askerliği o kadar sever ve bu yüzden boş vakti olmaz dı ki evlenememişti bile... Sonra İstanbul'dan ayrıldı. Babasını ziyaret için kasabamıza gelmeden evvel akrabalarının bulunduğu başka kasabaya da uğramıştı. Orada annen vardı. Bir evin odasında oğlu ile yaşıyordu.

İmam Efendi duraladı. Şimdi söylenmesi en zor cümlelere sıra gelmişti. Bakıştılar. Aslında Alparslan da son cümlelerden birşeyler hissetmeye başlamıştı. Dikkatle dinliyordu :

— Bu anne ev işleri yaparak, akraba ve komşularının yardımı ile oğlunu büyütmeye çabalıyordu. Yani annen, oğlum! Çalışkan ve namuslu bir kadındı. Bu çocuğun babası Halil Bey milletini çok seven, fakat sinirli bir insandı. Bir gün Türkler ve Türklük hakkında kötü sözler söyleyen bir Türk'e «eğer Türk olmasaydın böyle konuşmak hakkındı. Ne yazık ki Türksün, biz seni Türk olarak biliyoruz! Türk bilinen bir

insanın bu sözleri söylemeye hakkı yoktur. Bu sözleri bir daha kimse senden duymamalıdır!» diye haykırarak onu tabancası ile kalbinden vurmuştu.

Sustular. İkisi de heyecanlı idi. İmam Efendi beklemeden devam etti :

— Uzatmayalım, bir daha Halil Bey'i gören olmamış... Anneciğin seni babasız büyütmüş olmamak için, gözyaşlarını saklayıp, «baban düşmanları, içimizdeki düşmanları öldürmeye gitti. İşi bitince gelecek güzel yavrum!» diye uyutmuş ve büyütmüş... Tabii ne o düşmanlar bitti, ne de baban artık geri geldi. Kasabaya gelen Selim Bey anneni tanıyıp neden bu hale düştüğünüzü öğrenince, «böyle bir Türk kadını ve çocuğu yalnız bırakılamaz!» diyerek onunla evlenmeye karar verdi. Sonra sen de «babam düşmanları öldürüp geldi!» diye Selim Bey'i kapıda karşılayıp boynuna sarıldın!

İmam Efendi, sesi titreyerek ve yutkuna-kekeleye nihayet anlatabilmişti. Alparslan'ın yüzünde ise beklediği acılık belirmemişti. Hatta merakı ve heyecanı bile geçmişti. İmam Efendi'nin şöyle derin bir nefes almasını fırsat bilerek ona yardımcı olmak için araya girdi :

— Bunları anlatmanız benim için çok iyi oldu. Fakat inanıyorum ki hislerim değişmeyecek. Selim Bey'i daha fazla, daha sıcak bir sevgi ile yine babam olarak tanıyacağım. Onun ne kadar iyi, ne kadar kıymetli bir insan olduğunu daha iyi öğrendim.

Şimdi Alparslan da bazı şeyler ve hislerini anlatmak istiyordu ama... Susmayı doğru buldu. Sözlerini kısaca tamamladı :

— Eğer... Eğer bu millete mensup olmanın şerefini anlayamayan bir zavallı yüzünden hayatını zehir eden Halil Bey'i de görebilirsem, babam olarak boynuna sarılır, ellerinden öperim.

İmam Efendi de Alparslan'ın beklemediği bu olgunluğu karşısında rahatlamıştı. Kalktı :

— Aferin oğlum! Senden bunları beklerdim. Hepimiz nihayet insanız, yanlış düşünür, lüzumsuz kızar ve üzülürüz. Ama sen tam bir Türk çocuğu gibi düşündün. Kasabamız olarak seninle ne kadar iftihar etsek hakkımızdır!

Silahlarını alarak evden çıktılar. İmam Efendi etrafı şöyle bir dolaşacaktı. Alparslan ise ne düşündüğünü kendi de anlayamadan yürümeye başlamıştı. Biraz sonra mezarlığa gitmekte olduğunu farketti. İçinden gelen bir his ile annesinin mezarına gelince her zaman yaptığı gibi bozulan taşları düzeltti ve başucuna oturdu. Şimdi, az evvel daha iyi öğrendiği gibi, kendisini binbir zorluk içinde babasız olduğunu belli etmeden, hakikî bir Türk anasına yaraşır şekilde büyüten anneciğinin yanında idi. Hastalıktan hele son günlerde iyice zayıflayan, sapsarı fakat sevgi dolu bakışları ile aydınlanan anneciğinin yüzünü görür gibi oldu ve o günleri hatırladı :

Hele üzüntülü ve düşünceli olduğu zamanlarda babasına annesinin yardımcı olmak için nasıl çırpındığını, beraber üzüldüğünü çocukluğuna rağmen farkederdi. Annesinin ağzından kimseye karşı kötü bir söz duymamıştı. Kimsenin kalbini kırmamak için de son derece hesaplı ve dikkatli hareket ederdi. Dinlenmesi için babasının ve komşuların ısrar etmesine rağmen son gününe kadar evinin bütün işlerini yapmak için çabalamıştı. Artık yürürken duvarlara tutunmaya başladığı zaman ise Selim Bey'i kızdırmamak için yatmak zorunda kalmıştı. Fakat bu yatış hiç uzun sürmedi. Acısını belli etmemek için kansız yüzünden ve kuvveti kalmayan gözlerinden gülümsemesini, kısılan sesinden bile yumuşaklığını bırakmamıştı. Bir insan, ailesi için ancak bu kadar kendi kendisi ile mücadele edebilir ve kendini feda edebilirdi.

Son akşam çorbasına da el sürmemiş ve belli etmemek için «biraz soğuyunca içeceğini» ileri sürmüştü. Fakat komşuların ve Berber Ahmet Efendi'nin yaptığı ilaçlar da belli ki artık fayda etmiyordu. Yüzünü buruşturmaya ve kıvranmaya başlamıştı. Alparslan ve Selim Bey başucunda bekliyorlar, komşular da bir şeyler yapabilmek, yardımcı olabilmek için sık sık uğruyorlardı. Yatsı namazı yaklaştığı zaman eli ile işaret ederek Alparslan ve Selim Bey'i yanına çağırmıştı. Titreyen gözleri ile onları bir müddet öylece yakından seyretmişti. Bir eli babasız büyütmeyi başardığı oğlunun, bir eli ile de kendisinden çok memnun olduğu Selim Bey'in elini tutmuştu. Sadece kemikleri kalan

elleri buz gibi idi. Işıltısı sönmüş gözlerini Selim Bey'e kaydırdıktan sonra acıdan dudaklarında kaybolan gülümsemesi içinde titrek sesi ile, yutkunarak, ağır ağır, zoraki konuşmuştu :

— Senden çok memnundum Selim! Oğlumuza da benden iyi bakıp, kendin gibi vatansever olarak yetiştireceğine inanıyorum. Onun için söyleyecek söz bulamıyorum.

Selim Bey, yıllarca derdini, üzüntüsünü ve neşesini paylaştığı; kendisini yıllarca destekleyen, yardımcı olmak için çabalayan ve eve her gelişinde kapıyı güleryüzle açarak «buyur!» eden hayat arkadaşını dinlerken soğukkanlı olmaya çabalıyordu. Çaresizdi. Yutkunarak cevap verdi.

— Kendini yorma Ayşe! İnşallah iyi olursun, yine birlikte oğlumuzla güzel günler geçiririz! Ben de senden çok memnunum... Haydi çorbanı iç, uyu biraz!

Ayşe Hanım gözlerini kırpmadan, sanki bir daha göremeyecekmiş gibi doyasıya bakıyordu. Kaşlarını oynattı :

— Hakkını helal et Selim Bey! İnşallah sabah kalkarım. Ama... Yine de hakkını...

Yanaklarından iki damla yaş sessizce süzülmeye başlamıştı. Artık ağlamaya bile gücü kalmamıştı. Mırıldandı :

— Bilmeyerek kabahat işledimse Selim Bey, bilmeyerek kalbini kırdımsa beni bağışla... Hakkını helal...

Sözünü yine tamamlayamamıştı. Selim Bey eli ile Ayşe Hanım'ın yanaklarındaki yaşı sildi :

— Helal olsun hanımım, benim ne hakkım var ki?...

Ayşe Hanım «olmaz mı?» anlamına kaşlarını ve başını oynattı. Sonra Alparslan'a bakarak, eli ile kendisine çekmek istedi. Ancak parmaklarını oynatabilmişti. Alparslan, annesinin arzusunu anlayıp yastığın yanına oturdu. Annesini üzmemek için kendini zor tutuyor, dudaklarını ısırıyordu. Ancak ne yaparsa yapsın babası ve annesi gibi gözleri ıslak, boğazı tıkanık, içi bir hoştu.

Ayşe Hanım oğlunu bir müddet yakından seyrettikten sonra zoraki mırıldanmaya başladı :

— Vatanını ve milletini herşeyin üstünde tut oğlum! Babanın öğrettiklerinden dışarı çıkma yavrum! Senin çocuklarını ve gelinimi bağrıma basmak için yaşıyordum. Ama olmadı... Sana bile doyamadım benim akıllı Alparslanım, yavrum benim! Sen de anneciğine hakkını helal et!...

Son kelimeleri fısıldayarak söyleyebilmişti. Artık gözlerinden yaşlar iniyordu. Son kuvveti ile oğlunun ellerini çekti. Alparslan kendini tutamayıp hemen anneciğine sarıldı. Selim Bey yatağın kenarına diz çökmüş ve başını Ayşe Hanım'ın yastığına bırakmıştı. Hıçkırıyorlardı. Ayşe Hanım titreyen parmakları ile tuttuğu iki eli yanağına sürüyor, dudakları üstünde

tutuyordu. Bir müddet ağzını açarak oynatıp durdu fakat birşey söyleyemedi. Sonra kendini zorlayıp fısıldadı :

— Namazınızda bana da dua edin! Biraz uyumak istiyorum...

O sırada Müezzin Tahsin Efendi yanık sesi ile yatsı ezanını okuyordu. Alparslan ve Selim Bey yaşlı gözlerle bakıştılar. Gecenin sessizliğinde ezan sesi onlara bu sefer çok daha başka şeyler anlatıyordu. Ürperdiler. Ayşe Hanım'ı kırmamak için birlikte kalktılar, apteslerini aldılar ve odanın ortasında seccadelerini serdiler. Tam namaza duracakken Alparslan yatağın yanına koştu. Annesi birşey işaret ediyordu, fısıldadı :

— Yüzümü size çevir yavrum!

Alparslan buz gibi, bu bembeyaz yüzü incitmekten korkarak elleri ile yavaşça çevirdi. Birlikte olamasalar bile annesi onları namaz kılarken seyretmek istiyordu.

Az sonra namaz bitmiş dua ediyorlardı. Alparslan'ın başını çevirip bakması ile annesinin başının yastıktan kaydığını ve elinin aşağıya düştüğünü görmesi bir oldu. «Anne, anneciğim!...» diye haykırarak kalkıp kendini yatağın yanına attı. Selim Bey de gelmişti. Alparslan şaşkındı. Babasına baktı kaldı. Selim Bey ise artık yanaklarından inen yaşları saklamıyor ve silmiyordu. Ayşe Hanım'ın başını düzeltti, ellerini

göğsünün üzerine koydu. Henüz kurumamış olan yanaklarındaki son gözyaşlarını silmedi. Sonra doğrulup söylendi :

— Bizi seyrederek uyur gibi son nefesini verdin. Yuvamızın meleği idin Ayşe Hanım!...

Alparslan kendini yere bırakmış, yüzünü annesinin yastığına gömmüş ve boğuk bir sesle için için hıçkırıyordu :

— Beni de, babamı da annesiz bırakma! Gözlerini aç, yine bize bak anneciğim! Seni çok seviyoruz! Uyan, uyannn!...

Selim Bey çektiği bir sandalyeye yığılıp kalmıştı. Sonra komşulara haber vermek üzere bitkin bir halde kapıya yürüdü ve duraladı. Dönüp tekrar baktı. Başını iki yana salladı, çıktı.

Ayşe Hanım artık hiç uyanmayacak, «hoşgeldin Selim Bey!...» ve «doydun mu yavrucuğum?...» diyemeyecek; geceleri Alparslan'ın üstünü örtemeyecekti. Ama kendi üstü şimdi toprakla örtülü idi. Bütün insanlar, bütün çocuklar anne ve babalarının kıymetini onlar sağ iken anlayabilseler ne iyi olacaktı.

Ölümünden sonra hatırlanmak ve anılmak ne güzeldi. Ayşe Hanım da «çok iyi bir insan olması sebebiyle» her evde sık sık konuşulmaya devam ediliyordu. Çocuklar bile «Ayşe Teyze» lerini ömürlerinin sonuna kadar hatırlayacaklardı. Onu çok severlerdi. Ayşe Hanım imparatorluğun hele böyle uzak ve küçük kasa-

balarında olan bütün kadınlar gibi okuma - yazma öğrenmekten mahrum kalmıştı. Hiç olmazsa bir mektup yazmayı ve okuyabilmeyi isterdi. Bunlara rağmen bilhassa Selim Bey'den duyduğu millî masalları, hikâyeleri, destanları etrafına toplanan çocuklara tatlı bir dille fakat heyecanla ve bıkmadan anlatırdı.

Alparslan, arkasındaki dağda akisler yapan birkaç el silah sesi ile kendine geldi. Mezarın başında ne kadar kaldığını bilmiyordu. Sanki o eski günlerini tekrar yaşamıştı. Doğrulurken aynı anda tüfeğine de sarılmıştı. Artık ne zaman annesini tekrar ziyarete gelebileceği belli değildi. Belki de hiç gelmeyebilirdi. Küçük Mehmetçik'ti, vatan için şehit olabilirdi. Ama şehit olursa mezarı olmasa bile ruhu ile anneciğinin yanında olmak istiyordu.

Anneciğinin küçük kır çiçekleri açmış mezarına son defa baktı. Yine de talihli olmalıydı. Hiç annesi olmayan, anne sevgisi tanımayan çocuklar da vardı. Hele savaş kasabaya geldiğinde kim bilir kaç anne yavrusunun, kaç çocuk annesinin ne olduğunu bile bilemeyecekti. Küçük Ahmet'in ölümü ve ölüsü gözünün önüne geldi. Ayrılmadan evvel başını eğip söylenmeden edemedi :

— Şimdi daha iyi hatırlıyorum. Birkaç defa yaramazlık yapmış ve sözünü, hele bir seferinde nasihatini dinlememiştim. Ben unuttum ama istediklerini yapmadığım da olmuştur. Yine de beni dövdüğünü, kötü söz söylediğini, kalbimi kırdığını hatırlamıyorum. Beni

affet anneciğim! Babamın ve senin, milletimin istediği gibi bir Mehmetçik olacağım. Allahaısmarladık anneciğim!...

Ateşe hazır tüfeğini sımsıkı tutuyordu. Döndü birkaç el silah sesi daha sessizliği bozmuştu. Kelebek ve kuşlar korku içinde uçuştular. Kuşlar korkuları geçince yeni bir silah sesine kadar mezarlıkta yatanlara tatlı sesleri ile ninniler, şarkılar söylemeye devam edeceklerdi.

Alparslan, koşan adımlarla mahalleye inmeye başladı. Her zaman olduğu gibi silah gürültüsünden sonra etraftan köpek sesleri yükselmişti. Cami tarafından da haykırışlar duyuluyordu. Cami yanına geldiği zaman gürültü kesilmiş fakat kalabalık dağılmamıştı. Aradan uzanıp baktığı zaman gözleri hayretten açılmış olarak geri çekildi. Birşey anlayamamıştı. Çünkü bir taş üzerinde oturan Hıristo Amca'nın ayağından kanlar akıyor ve yine Berber Ahmet Efendi ilk yardım vazifesini yapıyordu. Eşi Marika Teyze de tedaviye yardım ediyordu. Perişan görünüşlerine rağmen ikisinin de yüzlerinde sevinç vardı.

Alparslan'ın, arkadaşı İhsan'dan öğrendiğine göre olay şu idi :

Hıristo Amca ve Marika Teyze en lüzumlu eşyalarını yükleyip beygirlerini yalancıktan caddeye kaçırmış, sonra da yakalamak için peşinden koşmuşlardı. Koyunlar da beygire bağlı idi. Yaşlı oldukları ve iyi insan olarak tanındıkları için Türk nöbetçiler

ateş etmeyerek dikkatle beklemişlerdi. Ancak Hıristo Amca'nın beygiri yakalamasına rağmen Türk tarafına kaçırmak istediğini farkeden nöbetçiler ateş etmeye başlamışlardı. Fakat Hıristo Amca ayağındaki tek kurşun yarası, yüklü beygiri ve hanımı ile Türk tarafına geçmeye muvaffak olmuştu. Hıristo Amca ve Marika Teyze'yi Alparslan da iyi tanırdı. Hıristo Amca tamir işleri yaptığı dükkânında kim olursa olsun, söz açılınca «her zaman doğrusunu konuşmalı... Türkler büyük, çalışkan ve çok ahlaklı millet... Bizi kendilerinden ayırmıyorlar. Bu devlet ve bu insanlar için nasıl kötü düşünebiliriz!» diyerek misaller verirdi. Bu yüzden kasabada kendi dindaşları tarafından sevilmeyen ailelerden birisi idiler. Marika Teyze'nin de «kocam haklı, ben her zaman yardımıma koşan Türk komşularımın insanlığını akrabalarımda bulamadım!» diye anlata anlata bitiremezlerdi.

Onların geldiğini öğrenen küçük - büyük bütün Türkler, hele eski komşuları onları sevgiyle karşılamışlar ve misafir edebilmek için birbirleriyle yarışır olmuşlardı. Kendilerine karşı kötülük düşünmeyen ve yapmayanlar için Türk'ün kapısı ve sofrası her zaman açıktı. Hıristo Amca ve Marika Teyze de Türkleri iyi tanıdıkları için kabul edileceklerine inanarak bu tehlikeyi göze almışlardı. Vurulup caddede ölebilirlerdi.

Hıristo Amca yarası temizlenip sarıldıktan sonra derin bir «ohh!...» çekmiş ve bekleşenlere gülümseyerek Ahmet Efendi'nin de dostça elini sıkmıştı. İmam Efendi'ye sevgiyle başını salladı :

— Görüşmeyeli nasılsın efendi?

Türkler için konuşurken isim söylemez, hep «efendi» ve «hanım» kelimelerini kullanır, küçükleri için de «kardeş» diye hitap ederdi. Onun nazarında, Türkler gerçekten efendi, hanım ve kardeştiler. Sonra hemen ilave etti :

— Selim Efendi'den kumandanlık vazifesini almışsın, değil mi? Öyle duydum bizimkilerden. . .

İmam Efendi sevgi ve alaka gösterdiği Hristo Amca'ya, sakalını düzelterek başını salladı :

— Sana da geçmiş olsun!

— Yaram mühim değil kumandan İmam Efendi! Şey. . . Dindaşlarıma tabii silah çekemem. Beni anlarsınız. . . Ama başka yardımım olabilirse çekinme, emret! Biliyorum size yardım gelecek bir yer yok... Yunan ordusu ise kasabaya girdi - girecek kumandan efendi! İşiniz çok zor!.. Cadde kenarındaki evlerinizi yakacaklardı ama kendi evlerine sıçrar diye vazgeçtiler.

Kendisine getirilen bastonu aldı. Marika Teyze'ye bakarak sesini yükseltti.

— Esir yaşamak zaten size yakışmaz. Bu inançla zor da olsa kurtulacaksınız! Bizimkiler hergün söz ediyorlar. Bir büyük kumandan geçmiş öne... Anadolu'da gece demez, gündüz demez çalışırmış. Türkleri birleştirip tek bir ordu kurmak için! Başaracak, çünkü bizimkiler onun adından bile korkmaya başladılar.

Marika Teyze de kendine gelmişti ve artık emniyette idi. Konuşmadan edemedi :

— Satı Bacı'nın oğlu öldü değil mi? Yavrucuğu çok severdim, duyunca nasıl ağladım bilseniz! Bana Marika da diyemezdi de yavrucuk, «Mayka Tiyşe» diye seslenirdi... Onu, bizim komşunun büyük oğlu Hamparsum vurmuş... Onu yaralı görünce, yüzüne «elin kırılsın, iki karış yavruya nasıl kıydın? Elin kırılsın...» diye bağırdım. «Sen Türk müsün, sana ne oluyor?» diye herkes kızdı bana... Ben de kızdım, «ne olmuş, Türküm!» diye bağırdım yüzlerine... Üstüme yürüdüler, yaşlı olmasam, bir de Hıristo'dan çekinmeseler beni boğazlayacaklardı...

Alparslan konuşmaları da dinleyip olayı iyice anladıktan sonra öne çıktı. İkisinin de ellerini öptü :

— Aramıza hoş geldiniz Hıristo Amca ve Marika Teyze! Evvela şaşırdım ama... İnanın sizi görünce sevindim!

Marika Teyze, Alparslan'ı yanaklarından öptü, Hıristo Amca ise omuzundan sarstı :

— Haa haa... Şuna bakın!... Yaşa be aslan oğlum! Bize Selim Bey'i aratmayacaksın değil mi? Ama onun yeri başka idi...

İmam Efendi onlara cami yanındaki küçük odasını vermişti. Beygirlerini çekerek ayrıldıkları zaman kimi el sallıyor kimi de yerleşmelerine yardım için beraber gidiyordu.

Alparslan düşünceli olarak duvar dibinde dururken İmam Efendi'nin el işareti ile kendisini çağırdığını farketti. Zaten öğle yemeği için vakit de gelmiş olmalıydı. Tüfeğini omuzlayıp yürüdü.

Bir müddet sonra da sofradan kalkmış ve minderlerine çekilmişlerdi. Çünkü İmam Efendi gelirken «biraz da konuşuruz!...» dediğine göre yeni bir haber olmalıydı. Onun sabırsızlığını farkeden İmam Efendi fazla bekletmeden hemen minderine oturup arkasına yaslandı ve konuştu :

— Ecce oğul, ayrılık vakti geliyor!

Alparslan heyecandan yerine yeniden yerleşti. Bir bakıma seviniyordu. Orada daha faydalı olabilirdi. Burada nasıl olsa ustaları ve İmam Efendi vardı. İlk defa yeni bir de yer görmüş olacaktı. Sormaktan kendini alamadı :

— Şimdi mi?

— Efe Dayı yolları da, gitmesi gereken zamanı da çok iyi bilir. «Hava bozacak, kurt böyle havayı sever» dedi. Sabah gün ışırken yola çıkacaksınız oğlum! Zaferden sonra tekrar görüşeceğiz.

İmam Efendi, Alparslan'ın birşey söylemek istediğini hissetmişti. Acı acı gülümsedi :

— Şimdi rahat rahat konuşuyorken ne söylemek istiyorsan söyle!.. Savaş kapıyı çaldı. Gidip de gelmemek var, gelip de görmemek var oğlum!

— Şehit olursam... Beni de annemin yanına...

İmam Efendi eli ile «sus!...» işareti yapmıştı. Gözlerini kırpmadan bir müddet baktı. Sonra yüzünü buruşturdu :

— Bilmiyorum şehitlerimiz tanınabilecek ve yeri belli olacak mı? Düşmanlarımızda bize karşı ölülerimizi bile parçalayacak bir kin var. Bilemezsin oğlum! Biz imparatorluğun hiçbir kasabasında, köyünde; hiçbir işinde dinleri ve milletleri ayrı diye hiç kimseyi hor görmedik ve ayırmadık. Hepimiz Tanrı'nın kuluyuz, dedik. Kötülük düşünmedik, menfaat, gütmedik, oğlum! Gücendirmemek, kırmamak için zaman geldi kelimelerimize bile dikkat ettik. Düğünlerimize, eğlencelerimize çağırdık. Dinlerine saygı gösterdik. Bu, yıllarca değil asırlarca devam etti. Sarayda da birçok kişi Türk olmadıkları halde mühim vazifelere getirildi. İçlerinden bizi anlayanlar çıktı ama çok az... Bir de bize yaptıklarına bak! Anlayana bunlar birer derstir oğlum! İmparatorluğun kötü yıllarında ve zaferle çıkacağımız şu ölüm - kalım savaşından sonra içimizden hâlâ Türklüğe uzak duran veya sırt çeviren çıkarsa... Onlar gafildir ve haindir oğlum! Ah, Türklük!... Kıymetini bilebilseydik bu acı günleri görmez, birbirimizle mücadele edip düşmanlarımızı sevindirmezdik...

— Keşke bu bilgileri kasabanın Türk çocukları da öğrenseydik.

— Selim Bey birkaç defa kendi evinin bir odasını okul gibi yapıp sizleri yetiştirmek istedi. Ama... İçimiz-

den bazıları «biz yalnız Müslümanız veya biz artık Osmanlıyız, Türklük ne imiş» dediler... Karşı çıktılar...

Durdu. Elini şöyle bir sallayıp kalktı :

— Başkanlarla toplantımız var. Yunanlının kasabamızda nasıl karşılanacağını konuşacağız. Haydi çıkalım!

Alparslan, büyüklerinin bu konuşmalarını hiç nefes bile almadan günlerce dinlemek isterdi. Kapıdan çıktıkları zaman İmam Efendi, Alparslan'ın sırtını sıvazladı :

— Zannederim bugün son nöbetin var!

Tam ayrılacaklardı ki Alparslan söylendi :

— Şeyy... Aklıma geldi. Minarede neden bir nöbetçimiz yok. En yüksek, üstelik en güzel nöbet yeri...

İmam Efendi durdu. Bir Alparslan'a, bir de minareye bakıverdi. Sonra Alparslan'ın saçlarını okşayıp cevap verdi :

— Aferin, çok haklısın! Hiç aklıma gelmemişti. Toplantıda konuşuruz ve minarede bu akşam nöbet başlar akıllı oğlum! Başka düşüncelerin var mı?

— Var tabii... Mesela... Silah ve cephanemizi artırmak için neden karşı mahalledeki depolara gitmiyoruz. Yeri belli...

İmam Efendi çenesini kaşıyordu :

— Bunu biz de düşündük, hatta Selim Bey birkaç defa planlar hazırladı. Fakat bir türlü tatbik edemedik.

— Rüzgâr ve yağmur çoğalıyor. Bu gece olabilir.

— Silah ve mermimiz fazla olursa daha çok yavrumuz işkence ile öldürülmekten kurtulur. Daha çok düşman öldürürüz. Çok iyi olur, ama... Arkadaşlarımızı tehlikeye atmak doğru olur mu?

— Bir teklifim var. Kabul edilmezse çok üzülürüm. Bana güveniyorsanız bu işi birkaç arkadaşımla ben yapabilirim!

İmam Efendi bu teklifi beklemiyordu. Şaşırarak Alparslan'ın yüzüne baktı kaldı :

— Şey... Sana güvendiğimizi biliyorsun oğlum! Ama... Babanın arzusu yarım kalabilir. Sabah gideceksin. Sonraa... Bizler varken biraz ayıp olmaz mı?

Alparslan gülümsedi. Bu cevabı bekliyordu :

— İnanıyorum babam müsaade ederdi. Sonra... Böyle işleri küçük Mehmetçikler daha iyi yapar. Hava da çok müsait... Hem sağ dönüp, yoluma da gideceğim.

İmam Efendi cevap veremedi. Yere baktı, karşıya baktı, Alparslan'a baktı... Müşkül durumda idi. Yutkundu... Derin bir iç çekip kararını açıkladı :

— Biliyorum ve seni çok iyi anlıyorum küçük Mehmetçik! Kararı sana bırakıyorum. Başka ne diyebilirim?

Alparslan, sevinçle İmam Efendi'nin elini öptü :

— Sağ olun! Hazırlığımı yapayım... Yanıma Fatih ve İhsan'ı alacağım!

Alparslan az sonra arkadaşlarına gidiyordu. İlk heyecanını yenmişti. Çünkü büyük bir işe giriyordu. Çok soğukkanlı ve planlı hareket etmeleri lazımdı. Bu işi en iyi şekilde nasıl yapabileceklerini düşünerek Fatih'in yanına gelmişti. Zaten nöbeti de ondan alacaktı. Fatih de onun nöbet almaya erken geldiğini ve düşünceli olduğunu görünce merakla bakmıştı :

— Hoşgeldin Alparslan!

Fatih arkadaşını karşılarken ve konuşurken bile elini tetikten, gözünü karşılardan ayırmıyordu. Boşuna gelmedin, birşey söyleyeceksin değil mi? Yahut bir haber vereceksin?

— Evet öyle! Bu akşam hava iyice kararınca büyük bir vazife yapacağız! Ben, sen ve İhsan... Bir de sizin Kılkuyruk... Akşam yemeğinde sakın karnını doyurma sonra kolay hareket edemeyiz. Kalanı dönüşte yersin.

Fatih dayanamamıştı :

— Antalmaya niye sonundan başladın?

Alparslan açıklama yaptı :

— Karşıkilerin silah ve cephane deposu kilise ile Anton Usta'nın evi... Anton Usta'nın evi hem kiliseden uzak, hem daha müsait yerde...

— Heyy, bana bak! Yoksa silah mı kaçıracağız?

— Ve cephanesi ile birlikte... Bazen büyüklerin yapmadığı bazı işleri küçükler yapabilir. Bunu başaracağız!

— Yaşasın!... Tabii başaracağız!

— Hava daha da bozacak. . . Ortalık iyice kararınca işe başlarız. Kılkuyruğun karnını da öyle doyur ki anıracak hali kalmasın emi?

— Kolay!

— Kolay da olsa şimdi nöbeti bana bırakıp hazırlığını yap! Üçümüzden başka kimse bilmeyecek, tamam mı? Büyük işler büyük sessizlik ister. İhsan'a da haber ver!

Fatih hemen nöbet yerini Alparslan'a bıraktı. Tüfeğini, namlusuna su kaçmaması için omuzuna ters asarak bir an durdu :

— Çok sevindim. . . Bize hep böyle vazifeler verseler. . . Ben hemen İhsan'a haber verip buraya getireyim de birlikte görüşelim.

Alparslan başı ile «tamam!...» işareti yapmıştı. Fatih el sallayıp heyecanla ayrıldı. Yağmur çoğalmıştı ama gündüz olmasına rağmen gökyüzü simsiyahtı. Şimşekler çakmaya başlamıştı. Karşı mahalleden hiçbir ses duyulmuyordu. Kilisenin ışıkları ise yanmıştı. Belli ki yine bir toplantı vardı. Türklere saldıracakları saat yaklaştıkça eski dostlarına, eski komşularına, eski arkadaşlarına nasıl işkenceler yapacaklarını konuşuyor olmalılardı.

Fatih ve İhsan az sonra gelmişti. Yanlarında bir de Osman vardı. Alparslan ters ters bakınca Fatih gülümseyerek yaklaştı ve mırıldandı :

— Osman senden nöbeti alacak. Biz de eve girip konuşacağız. Burada olur mu?

Alparslan'ın kaşları düzelmişti :

— Ben bunu düşünememiştim... Osman birşey sormadı mı?

— Ne sorsun, herkes nöbet tutmak için sırasını heyecanla bekliyor. Haydi bahçedeki kulübede konuşalım!

Osman nöbeti büyük bir sevinçle alıp karşı mahalleye çevrili tüfeğin tetiğine parmağını koyduğu zaman diğerleri bahçe kapısına yürümüşlerdi. Bahçe malzemelerini korumak için yapılmış basit kulübenin altına yerleştikten sonra birbirlerine bakarak gülümsediler. Alparslan sözü açtı :

— Savaş başlayınca yaşlılar, kadınlar ve kızlar da bir Türk olarak mahallelerini ve kendilerini sonuna kadar müdafaa için silaha ihtiyaç duyacaklar. Türkler böyle bir nankörlükle, böyle bir ikiyüzlülükle karşılaşacaklarını ummadıkları için hazırlıksızdı. Bu sebeple silahlarımız tamir edilmiş veya eski... Üstelik bunlar bile bize yetecek sayıda değil. Aynı zamanda cephanemiz de çok az... Bu yokluğa bir çare olarak eski komşularımızın ellerindeki fazla silah ve cephaneden faydalanmamız iyi olur diye düşündüm. Bu işi neden biz yapmayalım?

İhsan da Fatih gibi merak ve heyecanla dinlemişti. Hemen atıldı :

— Yapalım tabii... Hem de yapanz...

Alparslan devam etti :

— Bu vazifeyi aldık. Fakat çok gizli, dikkatli ve düşünerek yapılması şart... Ve muvaffak olacağız. Çünkü onların evlerini, yollarını biz de onlar kadar biliyoruz.

Fatih söz aldı :

— Bu işin sonunda ölmek, yaralanmak ve yakalanmak da var arkadaşlar! Bunu bilerek vazife kabul ediyoruz. Hem seve seve, gururla kabul ediyoruz. Yakalanırsak bizi konuşturarak bilgi almak isteyeceklerdir. Zorla...

İşin her yönü ile konuşulması lazımdı. Bakıştılar. Alparslan oturduğu yerde doğruldu :

— Bizden evvelkiler bizim için nasıl canlarını verebildilerse; biz de Türklerin bizden sonra güçlü, hür ve mesut yaşaması için gerekirse canımızı vereceğiz. Bu zincir koparsa, koptuktan sonraki parçasının ip kadar kıymeti olmaz. Akşam ezanından sonra İmam Salih Amca'nın evinde toplanacağız.

Fatih gülümsedi. İhsan, Alparslan'ın elini sıktı :

— Yakalanırsak onlara yanlış bilgi vermek daha faydalı olmaz mı? Sen de baban Selim Bey amca gibi akıllısın! Yakalanırsak nasıl bilgi verelim?

— Orman yolundan bol bol yeni tüfek ve cephane geldi deriz. İnanırlarsa saldırmak için daha çekingen olurlar?

— İyi ama, o zaman daha tedbirli ve daha güçlü olarak saldırmaya karar verirler ki bu da bizim için iyi olmaz. Karşı koymamız zorlaşır.

Alparslan durdu bir müddet başını salladı :

— Haklısın! Konuşarak kararlar almak tek başına karar almaktan çok daha doğru ve faydalı oluyor.

İhsan da söz aldı :

— Üçümüz de aynı bilgileri verirsek daha inandırıcı olur.

Alparslan, Fatih ve İhsan bu zor günler içinde aylardır oyun oynamayı unutmuşlardı. Türk çocukları içinde en büyük olan onlardı. İsimleri «Küçük Mehmetçik» de olsa; Selim Bey'den, ustalardan ve İmam Efendi'den sonra artık büyükleri onlardan bu şekilde söz etseler bile kocaman tüfekleri, tuttukları nöbetler ve hele yapacakları büyük vazifeye bakınca tam bir askerdiler.

Alparslan devam etti :

— Evet aynı bilgileri verebilmeliyiz. «Ancak orta yaşlılara tüfek verildi. Gençler zaten kalmadı. Tüfeklerin de yarısı kullanılmaz durumda, cephane ise yok gibi birşey» deriz. Tamam mı?

Fatih, İhsan'a baktıktan sonra konuştu :

— Birimiz başkan olmalı. Şey... Artık askeriz değil mi? O zaman bir kumandan olmalı! Bu ikinci vazifeyi de Alparslan olarak sen hakettin arkadaşım!

İhsan da desteklemişti. Alparslan başını salladı :

— Siz layık gördükten sonra ben severek ve gururla kabul ediyorum.

Alparslan bir an yere baktı devam etti :

— Tekrar edeyim. Tabancalarımızı alacağız. Fatih, sen Kılkuyruk'un ayaklarına yürürken ses yapmayacak şekilde paçavra sar! Anırmasın diye ağzına ucu açık torba gibi birşey geçiriver! İhsan da yardım etsin... Sonra eğerin iki yanına getireceğimiz silah ve cephaneyi rahat yüklememiz için birer küfe takın. Üstlerini örtmek için birer de örtü... Fakat bu hazırlıktan kimse haberdar olmamalı... Buradan da birlikte çıkmayalım. Akşam ezanından sonra İmam Salih Amca'nın minare dibindeki odasında toplanacağız!

Kalktılar, evvela Alparslan kulübeden çıktı :

— Şimdilik Allahaısmarladık arkadaşlar! Tüfekleri kolay yükleyemeyiz. Sakın az yemeyi unutmayın!

Fatih ve İhsan heyecanla gülümsediler :

— Güle güle kumandan!

— Yemeği dönüşte yeriz kumandan!

Birbirlerine gururla el salladılar. Alparslan nöbetteki Osman'a «iyi nöbetler!» diye seslenip geçti. Gök gürültüleri uzaklarda peşpeşe akisler yapıyordu. Belli etmemeye çalışsa da, Alparslan, arkadaşları kadar heyecanlı idi. Bu heyecan bir korku değil, ilk millî vazifeyi almanın sevinci idi. Tecrübeleri yoktu, eğitim

görmemişlerdi. Fakat Türk genci olmak onlara gurur ve güven veriyordu. Alparslan nöbet yerlerini dolaşarak vakit geçirdi. Salih Efendi bu gizli vazife hakkında hanımı ile de hiç konuşmamıştı. Yemeğe başlarken Alparslan'ın «hava çok güzel, biz de hazırız!» şeklinde verdiği kısa ve üstü kapalı habere başını sallamıştı.

Arkadaşlarına söylediği gibi kendisi de az yemek yiyen Alparslan buluşacakları odada beklemeye başladı. Zafer kazanılınca ilk olarak Mustafa Kemal'i ve ona yardımcı olan arkadaşlarını görmeye ve ellerini öpmeye gitmeliydi. Karşılarına çıkınca hazırolda bir selam verip «ben bir Türküm, bir Mehmetçiğim!» diye kendini tanıtmalıydı. Vatan ve milletin kurtuluşunu görürse, büyüdüğü zaman çocukları etrafına toplamalı ve geçirdikleri bugünleri anlatmalıydı. Bu toprakların üzerinde hür yaşayanların bunun neye mal olduğunu bilerek nefes almaları lazımdı.

Odanın arka kapısı vurulduğu zaman Alparslan iyice dalmıştı.

— Kim o?

— Büyük vazife!

Alparslan arkasındaki sürgüyü çekerek kapıyı açtı. Fatih ve İhsan girdiler. Alparslan başını uzatıp dışarı baktı. Ortalık kapkaranlıktı, yağmur şiddetlenmişti. Kapıyı örtüp arkadaşlarına gülümsedi. İkisi de gayet güzel şekilde giyinmişler, başlarına yalnız yüzü açık yün başlıklarını geçirmişlerdi. Ayaklarında uzun

zamandır giymedikleri çarıkları vardı. Konuşmuyor, vazifeye başlamak için emir bekliyorlardı. Alparslan da konuşmaya lüzum görmedi. Hemen giyinip tabancasını da beline taktı.

Köşedeki küçük masanın üstünde bir tüfek, Türk bayrağı ve bir Kur'an-ı Kerim vardı. Alparslan'ın işareti ile masanın etrafını aldılar. Ellerini masanın üzerine koydular. Bu ömürlerinin sonuna kadar unutamayacakları bir andı. Alparslan'ın bakışları da arkadaşlarının ki gibi, ışıl ışıl inanç dolu gözleri parlıyordu. Alparslan'ın söylediklerini birlikte tekrar etmeye başladılar :

— Vatan ve milletimin kurtuluşu için. . . elimden gelen bütün çabayı göstererek... bize bu toprakları kanla yoğurup miras bırakan şanlı atalarımıza layık şekilde... gerekirse hiç düşünmeden canımızı vereceğimize... bu akşamki vazifemizi başaracağımıza atalarımızın ruhu önünde yemin ediyoruz.

Dimdik ve bir elleri de kendi tabancalarında olarak sanki düşman üzerine atılmaya hazırdılar. Bu duruşları ve bakışları ile tam bir Türk idiler. Yeminlerine devam ettiler.

— Son nefesime kadar Türk gibi yaşayacağıma, kendimden önce vatan ve milletimi düşünerek çalışacağıma ve Türk'e yaraşır şekilde öleceğime yemin ediyorum!

Alparslan arkadaşlarına ayrı ayrı sarıldı :

— Hakkını helal et kardeşim!

— Helal olsun, sen de helal et!

Birlikte kapıya yürüdüler. Alparslan durdu. Bakışları inanç ve cesaretle parlıyordu :

— Mukaddes vazifemize başlıyoruz arkadaşlar!

Fatih ve İhsan tam bir Mehmetçik gibi sert birer selam ve birlikte cevap verdiler :

— Vazifemize başladık kumandanım!

Alparslan selamları aynı şekilde aldıktan sonra birlikte çıktılar. Kılkuyruk da bu topraklarda beslenmişti, vazifeye hazırdı. Islanmaması için çatının altında bekliyordu. Fatih onun ipini çözüp eline aldı ve kumandanları Alparslan'ın arkasında yürümeye başladı. En arkadan da İhsan geliyordu. Gök gürültüleri ve yağmur devam ediyor, karanlıkta kilisenin çoğalan aydınlığından başka tek bir ışık görünmüyordu. Çok sessiz ve dikkatli yürüyorlardı.

Biraz sonra Türk mahallesinden çıkmış ve caddeye girmişlerdi. Karanlık sebebi ile çok ağır ilerliyorlardı. Önde giden Alparslan gözleri görmeyen bir insan gibi adımını atmadan evvel elindeki uzun ve ince bir çubukla ilerisini kontrol ediyordu. Yıllarca oynadıkları, koştukları, saklandıkları bu sokakları, bahçeleri ve evleri çok iyi tanıyorlardı. Bu sebeple karanlık bile olsa hangi bahçe, ev duvarı veya hangi kapı önünde olduklarını anlıyorlardı.

Anton Usta'nın evi mahallenin oldukça içinde bulunduğundan orayı depo yapmayı uygun görmüş olmalılardı. Birkaç köşe döndüler. Durdukları zaman Alparslan'ın yanına gittiler. Gelmişlerdi. Ne yapacaklarını evvelden konuşmuş ve anlaşmışlardı. Bu bakımdan hiç vakit geçirmediler. En zayıf olan İhsan hemen Kılkuyruk'un sırtına atladı. Ayağa kalktı ve duvarın üstüne çıktı. Aşağı inip kapıyı açtı. Dışarda kalanlar da girip kapıyı örttüler. Kılkuyruk'la beraber eve yanaştılar. Kilisede toplantı olduğuna göre Anton Usta da evde değildi.

Silah ve cephaneler bahçedeki çamaşırhanede, odunlukta veya evin içinde olabilirdi. Evin eski ve tahtaları çatlamış çatısı bu ağırlığı çekemezdi. Üç küçük fedai hemen başbaşa verdiler. Kumandan fısıldadı :

— Fatih, sen çamaşırlığa bak! İhsan sen bodrumu ara! Ben de evi araştıracağım! Haydi iş başına!

Tabancalarını ellerine alıp birbirlerinden ayrıldılar. Bir tabanca sesi duyarlarsa aramayı bırakıp yardıma koşacaklardı. Türklerin buraya kadar gireceği hele bu depoyu bulacakları akıllarına hiç gelmediği için nöbetçi veya köpek bekletmeye lüzum görmemişlerdi.

Az sonra ayrıldıkları yerde buluşmuşlardı. Önce, birşey bulamayan İhsan gelmişti. Kimsenin bulunmadığı iki odayı ve mutfağı boş bulan Alparslan da dönmüştü. İkisinin meraklı bekleyişleri de uzun sürmedi ve Fatih gelerek müjdeyi verdi :

— Hepsi bodrumda!. Sandıklardan çıkarıp hazırlamışlar. Herhalde kilise toplantısından sonra veya sabah dağıtacaklar.

Kılkuyruk'u dikkatle bodrumun kapısına çektiler. Hemen içeri girdiler. El yordamı ile buldukları silah ve cephaneleri Kılkuyruk'un iki yanındaki küfelere doldurmaya başladılar. Karanlıkta çalışmaları işlerini zorlaştırıyordu ama gayet sessiz ve düzenli çalışıyorlardı. Kulakları dışarda idi. Korku değil heyecan bile duymuyorlar, işi bir an evvel bitirmenin sabırsızlığı ile acele ediyorlardı.

Küfeler dolmamıştı ama daha fazlasını Kılkuyruk çekemezdi. Hemen örtüleri kapayıp aynı dikkatle çıktılar. Kapıyı kapadılar. Büyük bir sevinç içinde caddeye çıktıklarında yağmur ve gök gürültüleri devam ediyordu. Sokağa girip mahallelerine geçtikleri zaman artık hızlı yürüyorlardı. İhsanların evine gelince Alparslan durdu :

— Arkadaşlar!

Bu ses üzerine Fatih ve İhsan da durdular :

— Buyur kumandan!

— Ne oldu?

Alparslan hemen açıkladı :

— Bunları hemen buraya boşaltalım ve kilisenin ışıkları sönmeden bir sefer daha yapalım. Var mısınız?

Arkadaşları vakit kazanmak için cevap bile vermediler. Hemen kapıyı açan İhsan, Kılkuyruk'u içeri aldı. Birlikte küfeleri boşaltıp tekrar yola çıktılar.

Üç küçük kahraman karanlık, yağmur, çamur, yakalanmak ve ölüm demeden vazifelerinin ikinci bölümünü daha çabuk ve kolay yapmışlardı. Yola çıktıkları zaman yağmur durmuş ve çok yakından köpekler sessizliği bozmuştu. Tabancalarını ellerine alarak dikkatle ve hızla uzaklaşmaya başlamışlardı. İkinci köşeyi döndüklerinde ise kilisenin ışıklarının söndüğünü farkedip çıkanların gürültülerini duydular. Fatih söylendi :

— Kumandan!

— Ne var?

— Keşke birimiz de kilisenin yanına sokulsaydık. Ne konuştuklarını duyardık. Çok iyi olurdu...

— Konuştuklarını duymamıza lüzum yok ki... Kasabadaki Türkleri nasıl kolayca yeneceklerini, esir alacaklarını, öldüreceklerini, mallarını nasıl paylaşacaklarını konuşuyorlardır. Hazırlığa bakılırsa belli ki Yunan askerleri sabah kasabaya girmiş olacaklar... Biz işimize bakalım!

Heyecanlı da olsa tekrar İhsanların evine gelmişlerdi. Bu sefer durmayıp camiye ilerlediler. Parolayı ve kimlerin nöbette olduğunu bildikleri için kendi mahallelerinde bir tehlike olmamıştı. Cami yanına geldiklerinde onları İmam Salih Efendi sevinçle karşıladı. Sarıldı, teker teker alınlarından öptü :

— Hoş geldiniz ama merak etmeye başlamıştım!

Alparslan, İmam Efendi'nin bir elinde tuttuğu fenerin titrek ve zayıf ışığında gülümsedi :

— Biraz geç kaldık ama Salih Amca, evvelki yükümüzü de İhsanların evine boşalttık.

Salih Efendi ile beraber hemen silahları ve cephaneyi camiye boşalttılar. Sonra odaya çıktılar. Salih Efendi kurulanmaları için hazırladığı havluları verirken gözleri de yaşlanmıştı :

— Çok büyük iş yaptınız! Ne söyleyeceğimi bilemiyorum...

Alparslan, İhsan'ın kurulanmasına yardım ediyordu :

— Türk'e yaraşır yeni vazifeler için hazırız!...

İmam Salih Efendi havluları toplarken üç küçük ve kahraman fedaiye iftiharla bakıyordu :

— Artık küçük Mehmetçik değil, Mehmetçiksiniz! Kasaba Türklerine çok büyük bir yardımda bulundunuz. Sağolun! Vakit çok geç oldu, yatıp dinlenin! Ben silah ve cephaneleri dağıtırım.

Fatih ve İhsan asker selamı vererek ayrılırken «iyi geceler!...» dilediler. Alparslan'ı son defa gördüklerini bilmedikleri için İmam Efendi üzüntüsünden yere bakmıştı.

Alparslan yatağına uzandığında millî bir vazife yapmanın rahatlığı içinde gözlerini kapatıyordu. Anton Usta da gece rahat bir uyku uyuyacak, zafer rüyaları görecek ve sabah olunca silah ve cephaneleri teslim etmek üzere bodruma inecekti. Bu depoyu Türkler bilmediğine, buraya gelemeyeceklerine göre?...

Zaman zaman azalan yağmur ile evleri ve yolları aydınlatan şimşeklerin gürültüsü güneşin yine görülmediği sabahın alacasına kadar devam etti. Siyahtan kül rengine dönen bulutların altında kilise çanları, ilk defa sessizliği zamansız bozarak dağın yamacında akisler yaptı.

Derin uykusundan çan sesi ile uyanan ve merakla ayağa fırlayan Alparslan hemen giyinip tabancasını beline taktı. Yüzünü yıkadı. Tüfeğini de omuzuna alarak odadan çıktı. İmam Efendi ile karşılaşmıştı :

— Düşman askerleri geldi değil mi?

İmam Efendi üzüntü ile başını salladı :

— Minaredeki nöbetçi haber verdi. Görünmüşler... Az sonra kasabaya girmiş olacaklar.

O sırada karşı mahallede silah sesleri ve sevinç haykırışları ile düşmanı karşılama töreni başlamıştı. Türk mahallesindeki sessizliğin arkasında düşman karşılamaya hazır bir bekleyişin olduğu belli oluyordu.

— Sana geliyordum oğlum! Uyandırmaya... Bu sabah ezan değil çan sesi ile uyandık... Efe ile az evvel görüştük. Yolda son haberleri sana uzun uzun anlatacak... Neredeyse gelir.

— Babamın benim için en doğru kararı verdiğine inanıyorum. Sizlerle beraber sonuna kadar savaşmak isterdim. Ama gideceğim yer de vatan toprağı Salih Amca! Belki oradaki Türklerin bizim kadar silahı bile yoktur.

— Haklısın Alparslan oğlum! Kasaba, köy, mahalle değil vatan müdafaası yapacağız. Şimdi gelirim!

İmam Efendi evin kapısına yürürken Efe Dayı da atı ile görünmüştü. Kolunu kaldırıp işaret ve selam verdi. İmam Efendi de Fatma Teyze ile hemen gelmişlerdi. Ellerinde Alparslan için hazırladıkları paketler vardı.

— Ben hazırım ağalar! Geç kalmayalım...

Alparslan, Efe Dayı'ya selam verdi :

— Ben de hazırım!

Alparslan, Fatma Teyze'nin sonra İmam Salih Amca'nın ellerini öptü. İkisi de onu şefkatle göğüslerine bastırıp alnından öpmüşlerdi. Üzüntülü ve kısa merasimden sonra Alparslan bir sıçrayışta atına atladı. Birbirlerine söyleyecek çok şeyleri vardı ama kimse konuşamadı. Fakat hareketler ve bakışlar herşeyi en güzel şekilde anlatıyordu. Alparslan tüfeğini omuzuna astı, tabancasını yerleştirdi. İmam Efendi ise onun eşyalarını ve Fatma Teyze'nin hazırladığı yol yiyeceklerini yerleştiriyordu. Bir ara telaşla içeri koşan Fatma Teyze ise atın yanına kadar gelmişti. Elindekini uzattı :

— Az kalsın unutuyordum yiğit yavrum! Al bunu giy! Hem başın üşümez hem de beni hatırlarsın!

Bu, kendisi için hazırlanmış ve önüne ay-yıldız işlenmiş bir kalpaktı. Alparslan kalpağı sevinçle başına geçirdi. Sonra atından atlayıp Fatma Teyze'nin elini tekrar öptü :

— Bu benim için kıymeti ve manası çok büyük bir armağan oldu Fatma Teyze! Eline sağlık... Kalpağımda taşıyacağım ay-yıldızımın şerefine layık olacağım.

Efe Dayı atını dağ yoluna çevirmişti. Seslendi :

— Yakında görüşürüz Fatma Bacı, Salih Ağa, Haydi eyvallah!...

Alparslan atına tekrar bindi. Ev hanımları, Türk töresine göre kendinden büyük bütün Türk erkeklerinin bacısı, küçük olanların ise anası idi. Aralarında böyle hakikî bir hürmet ve sevgi vardı. Bu sıcak bağ, aileleri, mahalleleri ve bütün Türkleri birbirine bağlardı. Efe Dayı'nın «bacı» kelimesinden duygulanan Alparslan, bir anda bunları düşünmüştü. Atını çevirerek seslendi :

— Fatma Teyze, Salih Amca! Hakkınızı helal edin! Arkadaşlarıma selam söyleyin! Zafer sonrası görüşeceğiz. Yaşasın Mustafa Kemal, yaşasın Türklük!...

Fatma Teyze'nin yanağından yaşlar süzülürken İmam Salih Amca yutkunarak el sallıyordu. Alparslan omuzunda tüfeği ve başındaki kalpağı ile atının üstünde şimdi daha büyük, daha güçlü idi. Az sonra Efe Dayı'nın arkasından köşeyi dönerek kayboldu.

İmam Efendi hanımına içeri girmesini işaret ettikten sonra camiye döndü. Minareye çıktı. Şimdi Yunan askerlerini karşılama şenliği daha iyi duyuluyor ve yaklaşan düşman birliği iyice belli oluyordu. İmam Efendi çıktığı kadar sesini yükseltti.

— Allahü Ekber, Allahü Ekber!..

Ezan sesi etrafa yayılmaya, göklere yükselmeye başlamıştı. İmam Salih Efendi işte şimdi ilk defa ağlıyordu.

ASIL DÜŞMAN İÇERDE İMİŞ

Alparslan anlayamadığı, anlatamayacağı hislerle dolu idi. Annesi yoktu, babası uzaklarda idi ve kendisi düşman askerleri girmekte olan çok sevdiği kasabasını ve evini terkederek bilmediği yerlere gidiyordu. Yağmur yağmıyor fakat kapkara bulutlar kasabanın üzerinde öylece bekliyordu. Sonra yine çan sesleri duyuldu.

Kasabanın son evine gelmişler, Efe Dayı kapıda durmuştu. Seslendi :

— Cemil Dayı!

Telaşlı ayak sesleri duyuldu. Kapı açılınca Alparslan şaşırıp kaldı. Komşu kızı Şükriye de Cemil Dede ile beraber kapının önüne çıkmıştı. Sonra Cemil Dede'nin ve Fadik Nine'nin yardımı ile Alparslan'ın arkasına bindi.

Az sonra kasabayı arkada bırakmış ve ağaçların sıklaştığı dağın eteğine tırmanmaya başlamışlardı. Alparslan durdu, atının üstünde arkaya doğru döndü. Kasabaya, mahallelerine, camiye ve evlerine buradan hiç bakmamıştı. Yutkundu. Bu sırada Şükriyelerin kurt köpeği Şimşek'in de arkalarından gelmekte olduğunu görerek sevindi. Şimşek herhalde kasabadan çok, köyde faydalı olacaktı.

Şükriye, Alparslan'ın tabanca takılı yeni ve kalın kemerinden tutarken, Şimşek sık sık onlara bakıp kuyruğunu sallayarak yardıma hazır şekilde yanları sıra yürüyordu.

Biraz yükseklikte sis başlıyor ve daha yükseklikteki hiçbir şey görünmüyordu. Fakat tırmanma bitmiş yana doğru düz bir yürüyüş başlamıştı. Artık kasabadan ses duyulmaz olmuştu. Gök gürültüsü de kesildiği için rüzgârın dallarda meydana getirdiği boğuk uğultu sessizliği bozuyordu. Vatanın her yerini, fırsat bulduk-
ça gezmek ne güzel şeydi. Alparslan yıllarca duvar diplerinde, boşuna geçen o çocukluk günlerine şimdi çok acıyordu. Vatan, iç ve dış düşman çizmelerinden kurtulduktan sonra Türk çocukları kendilerine yaraşan oyunlarla yetişmeli idiler.

Alparslan etrafını seyrediyor fakat kafasındaki düşünceler yüzünden ne gördüğünü pek farkedemiyordu. Birden büyüklerinin nasihatı aklına geldi. «Şimdi düşünme zamanı değildi». Çok uyanık olmalıydı. Türk'ün kurtuluşu için ne yapılmak lazımsa bunu Mustafa Kemal düşünecekti. Kendilerine ise ona inanmak, güvenmek ve onun istediklerini yapmak kalıyordu.

Alparslan yerlere baktı. Yola benzer birşey görünmüyordu. Efe Dayı buraları ne kadar iyi öğrenmişti. Üşümüyordu ama yükseldikçe hava iyice soğumuştu. Hafif bir inişten sonra manzara daha güzelleşti. Bazı küçük derecikler de dallar, taşlar ve yaprak-

lar arasından tatlı şırıltılarla aşağılara doğru akıyorlardı. Kuş sesleri çoğalmıştı.

Şükriye de etrafındaki güzellikleri seyredip, dereciklerin ve kuşların sesini dinliyordu. Tertemiz orman havasını ciğerlerine doldurdu :

— Ne güzel yerler!

Bahçelerin de ağaçları ve kuş sesleri vardı ama buraların güzelliği başka idi. Demek ki vatan topraklarının her köşesi ayrı bir güzelliğe sahipti. Bu topraklar son nefese, son damla kana kadar düşmana verilemezdi.

— Hem de çok güzel yerler... Vatan!

— Vatanımız ne güzel!

— Evet, seyretmeye doyamıyoruz. Atalarımız bu toprakları bize kanlarını akıtarak miras bıraktılar. Biz de Türk milletinin kıyamete kadar yaşaması için kanımızı dökecek, canımızı vereceğiz.

Şükriye iç çekti :

— Sen de Selim Amca gibi ne güzel konuşmaya başladın! Bildiklerini anlatsana! Türk kızı olarak ben de öğrenmek istiyorum.

Alparslan kalpağını düzeltti :

— Çok iyi... Tabii bilmen lazım! Aklıma geldikçe bildiklerimi, öğrendiklerimi anlatırım. Sen de aklına takılanları sorabilirsin! Anlattıkça ve konuştukça bu kötü günlere neden geldiğimizi daha iyi anlamaya başlıyoruz. Benim için de iyi oluyor.

Atların birbirine karışan tok ayak sesleri yolculuğa musiki gibi ayrı bir güzellik katıyordu. Şimşek ise bazen konuşmalara, bazen ormandan gelen seslere kulak veriyor, atlarla oynaşarak, kendini yormadan koşuyordu.

Alparslan kasabanın bütün Türk çocukları gibi Efe Dayı'yı çok severdi. Şöhreti komşu köy ve kasabalara yayılmıştı. Onun bugüne kadar hiç kimse yalan söylediğini, verdiği sözü tutmadığını, kimseye kötü söz söylediğini duymamıştı. Evine astığı bir madalyası bile vardı. Onun gazi olduğunu söylerlerdi ama kasabanın Türk çocukları ne yazık ki öteki çocuklarla oynamaktan kendilerini kurtarıp mahallelerindeki gazilerin hatıralarını dinleyememişlerdi. Günleri boş, bomboş geçmişti. Şimdi anlıyordu... Ama şu yolculukta Efe Dayı'yı dinleyebilirdi.

Elinde olmadan zaman zaman gözünün önüne evdeki çocukluk günleri geliyordu. Annesinin dumanı üstünde tarhana çorbasını dağıtması... Babasının mis gibi ekmeği dilim dilim kesmesi... Tatlı tatlı bakışarak ve konuşarak yedikleri güzel yemekler... Babası ve arkadaşları ile gittiği bayram namazları... Namaz dönüşü anneciğinin elini öpmesi ve birbirlerine sarılmaları... Birbirlerine doyamadan ayrılacaklarını biliyorlarmış gibi... Sonra diğer hatıralar... Ramazan'ın bir ay süren akşam eğlenceleri... Karagöz, kukla, meddahlar... Ortaoyunları, saz şairleri, cambazlar... Ve geri gelmeyecek günler...

Şükriye iyi ki arkada oturuyordu. Yoksa Alparslan'ın gözünün neden yaşlı olduğunu sorardı. Sormasa bile anlardı. Çocukluk günlerini ömrünün sonuna kadar hatırlayacaktı. Ama... Bu düşüncelerden kurtulmak için Şükriye'ye seslendi :

— Yoruldun mu?

— Ne yorulması... Sormasan atın sırtında olduğumu bile unutmuştum! Geride kalan günlerimizi yaşıyordum. Dalmışım... Geri gelmeyecek tatlı çocukluk günlerimizi...

Alparslan sesini yükseltti :

— Artık çocuk değiliz... Hepimiz birer Mehmetçik... Bu acı günlerimiz, iç düşmanlarımız ile silah ve cephanemizin azlığı yüzünden uzun sürebilir. Fakat zaferimizle bitecek...

Bu sırada Efe Dayı yavaşlamış ve yanlarında gitmeye başlamıştı. Kalın kaşlarını oynatıp acı acı gülümsedi :

— Yaa... Ne de olsa bu yaşta ayrılık zor olur.

Alparslan itiraz etti :

— Sabırsızlığımız zafer için Efe Dayı! Zafer kadar vatan toprağı, anamız, babamız, evimiz... Neresi olursa...

— Oooo... Kızma aslanım, kızma Alparslanım! Aferin! Türk çocuğu böyle düşünüp böyle konuşmalı...

Alparslan fırsatı yakalamıştı :

— Artık çocuk değiliz Efe Dayı! Ama çocukluğumuzda çok büyük hata ettik.

— Ne imiş o bakalım?

— Sizler belki zamanı var diye beklediniz ama biz beklememeliydik. Kasabamızdaki gazileri dolaşıp hatıralarını ve nasihatlarını dinlemeliydik. O sinsi ve sahte arkadaşlarımızın oyununa aldanıp boş zamanlarımızda günlerce, yıllarca saklambaç oynadık duvar diplerinde, körebe oynadık... Onları darıltmamak için içimizden geldiği halde askercilik oynayamadık. Neyse... Fakat şu anda sizin de bir gazi olarak hatıralarınızı dinlemek istiyoruz.

— İyi misin kızım sen de?

— İyiyim Efe Dayı!

Efe Dayı iç cebinden bir kâğıt çıkarmıştı :

— Yolumuz uzun... İstediğinizi anlatırım Alparslan oğlum! Evvela sana küçük bir hediye vereceğim!

Alparslan uzatılan kâğıdı alıp baktığı zaman sevinçle haykırdı :

— Babamın mektubu! Çok büyük bir hediye bu benim için Efe Dayı! Çok sağolun!..

— Oku bakalım ne söylüyor Selim Bey?

Alparslan mektubu yüzüne sürdü, öptü ve yüksek sesle okumaya başladı :

«Çok sevgili ve kıymetli oğlum!

Eline geçerse sen mektubumu okurken ben biraz daha uzaklaşmış olacağım. Şu anda Salih Efendi'ye

söylediğim şekilde hareket ederek köyde misin, bilmiyorum? Düşman askerleri küçük gruplar halinde ve içerdeki düşmanlarımızla birleşerek yayılırken, bir yandan da büyük bir ordu halinde Anadolu'ya ilerliyorlar. Giyecek, yiyecek, silah, cephane, vasıta ve sayı bakımından bizden üstünler. Ancak Mustafa Kemal'in İstanbul'daki düşman donanması için söylediği gibi düşmanların hepsi «geldikleri gibi gidecekler» Alparslanım!

Zafer sonrası birbirimize kavuşana kadar başka göndermek imkânım olmayacağı için, bu son mektubum olacaktır. Ben çok iyiyim oğlum! Bütün düşüncem evvela vatan, sonra sensin! Bulunduğun her yerde vatan için çok faydalı çalışmalar yapacağına inanıyorum. Senin için hazırlayıp gönderdiğim defterde birçok bilgi bulacaksın.

Biz büyük bir inanç içinde güçlü bir Türk ordusunu acele ortaya çıkarma hazırlığı içindeyiz. Başımızda Fevzi, Kâzım ve İsmet Bey gibi Mustafa Kemal'in arkadaşları olan büyük kumandanlar var. Yakında Yunan ordusu, karşısında bütün yokluğa rağmen Türk ordusunu bir kaya gibi dimdik bulacaktır.

Elinde tüfeğinle adını taşıdığın Alparslan gibi seni düşmana karşı savaşırken görür gibi oluyorum. Beni merak etme! Evvela vatan, vatan için hep zafer, oğlum!».

Alparslan mektubu tekrar öptü ve cebine koydu. İyi haberler vardı. Gülümseyerek bakıştılar. Al-

parslan'ın içi dolu idi. Babasını yolcu ederlerken söylenen marşlar diline gelmişti. Haykırarak birini tekrarlamaya başladı. Efen Dayı ve Şükriye de hemen katıldılar :

— Yaslı gittim şen geldim,
Aç koynunu ben geldim,
Bana bir yudum su ver,
Çok uzak yerden geldim!

Alparslan tabancasını çıkarıp Şükriye'ye verdi kendisi de omuzundan tüfeğini çıkarıp eline aldı. Atlar da marşı duyduktan sonra ayaklarını yere daha kuvvetle vurarak yürümeye başlamışlardı. Şimşek iyice coşmuştu. Efe Dayı durumdan hoşlanarak kocaman bıyıklarını düzeltti. Tüfeğini eline aldı. Gürleşen sesleri ile daha heyecanla devam ettiler :

— Varsın yansın ocağım,
Kurtulsun al sancağım,
Bayrağımın altında,
Ben hür yaşayacağım.

— Yaşşa be Alparslan! Ne güzel söyledik değil mi? Eski günleri hatırladım, gençleştim canım!

Alparslan'ın aklına gelmişti :

— Bizi bırakınca hemen dönecek misin Efe Dayı?

— Hemen dönemem... Akşam beraberiz, yine sabah erkenden yola çıkarım.

— Çok iyi öyleyse... Akşam etrafında toplanırız. Hepimize anlatırsın. Daha iyi olmaz mı?

— Kabul! Öyleyse biraz hızlanalım! Artık at üstüne iyice alıştınız.

Efe Dayı öne geçti ve atını sürdü. Biraz sonra düzlüğü çıkmışlardı. Daha hızlandıkları zaman bundan en çok Şimşek keyiflenmiş ve arkayı da kontrol ederek en önde koşmaya başlamıştı. Zamanın nasıl geçtiğini bu heyecanlı yoluculuk içinde anlayamamışlardı. Alparslan, Tuna boylarında düşmana saldıran Türk akıncılarının sanki en önünde idi. Hâlâ elinde duran tüfeğini bir kılıç gibi havada tutuyordu. Yaklaşan ağaçları düşman askerleri gibi görüyordu.

Efe Dayı saatler sonra atın üstünde geriye dönerek eli ile karşıyı gösterdi. Alparslan ve Şükriye küçük bir cami etrafına dağılmış, bahçeler içindeki küçük ve beyaz evleri ile ilk defa bir Türk köyü görmenin sevincini duydular. Fakat Alparslan birden üzüntü ile yüzünü buruşturdu. Şükriye de görmüştü. Köyün kasaba ile birleşen yolu yoktu, ama kıvrılarak uzaklara doğru giden yoldan düşman bu köyü de kolayca bulacaktı...

Az sonra köye girerken onları sadece köpek sesleri karşılamıştı. Başka bir ses veya insan görünmüyordu. İlk evin yanından geçerken köpekler Efe Dayı'yı tanımış ve susmuşlardı. Bunun üzerine nereden çıktığı anlaşılmayan çocuklar, kadınlar ve ihtiyarlar yol üzerinde görünerek el sallamaya, gülmeye, yanları ve peşleri sıra gelmeye başladılar. Onlarla birlikte birkaç evi geçerek büyük bir kapı önünde durdular. Efe

Dayı, gürültü üzerine dışarı çıkıp «safa geldin!» diye sevinçle haykıran beyaz sakallı köylüye el salladı. Atından inmişti. Çocuklar omuzunda tüfeği, göğsünde kurşunları, başında kalpağı ile atın üstünde bekleyen Alparslan'ı «yaşa!..» haykırışları ile alkışlıyorlardı. Efe Dayı, Şükriye'yi indirirken Alparslan da yere atlamıştı. Bir köylü atları alarak içeri götürdü.

Efe Dayı, Alparslan ile Şükriye'yi gösterdi :

— Ben gelip alıncaya kadar burada kalacaklar Osman Çavuş!

Beyaz sakallı köylü başını salladı :

— Tanıdım... Biri aslan gibi delikanlı, öteki kocaman hanım olmuş! Selim Bey nasıl?

— Selamları var Osman Çavuş! Çok iyi...

Köylüler ile birlikte iç kapıdan geçip evin büyük odasına girdiler. Yerdeki minderlere önce büyükler ve misafirler, sonra diğerleri oturdular. Kızlar Şükriye'nin, erkek çocukları da Alparslan'ın etrafını aldılar. Az sonra da Osman Çavuş ile Efe Dayı aralarında konuşmaya dalmışlardı. Köy çocukları ise misafirleri hayranlık ve merak ile seyrederken gülümsemişler ve onlarla konuşmaya başlamışlardı. Alparslan, Şimşek'in doyurulduğunu öğrenince rahatlamıştı. Karşılıklı konuşmalar devam ederken Osman Çavuş'un sesi duyuldu :

— Hanımlar, ağalar, çocuklar! Kusura kalmayın! Dağılalım da misafirlerimiz yorgunluk çıkarsın... Ak-

şam yemeğinden sonra burada toplantımız var. Yarından sonra bol bol görüşürsünüz...

Köylüler dağılırken Efe Dayı, Alparslan ve Şükriye kendilerine ayrılan yandaki küçük odaya geçiyorlardı. Üstlerindeki ağırlıkları duvarlardaki çivilere astılar. Bir köşede üst üste yığılmış yatak ve yorganlar vardı. Oturdukları zaman Efe Dayı açıklama yaptı :

— Burası Gölpınarköyü! Gölköy de derler... Bu ev de misafirhanesi... Eskiden otuz-kırk haneli şen bir köydü. Kimini İngiliz, kimini Bulgar, Ermeni, kimini Rus vurdu. Giden gelmedi, gelen yaşamadı. Gelinler öksüz bebekleri ile boyunları bükük babalarının evlerine döndüler. Türküler kesildi, çocuklar olanları bilmez, oynar ve konuşur durur. Bacası tüten ev yarıya düştü. Kendi hallerinde yaşayabilmek için yaşlılar, gelinler, çocuklar elele vermiş çabalayıp dururlar.

Alparslan da Şükriye gibi üzüntü içinde dinlemişti. Titreyen sesi ile sordu :

— Düşman buraya da gelecek mi?

— Düşman... Nereye, ne zaman geleceği belli olmaz. Ne yapacağı bilinmez. Hazır olacaksın ki geldiğine pişman olsun!

Efe Dayı nasıl olsa buraları avucunun içi gibi biliyor ve köylüleri tanıyordu. Yalnız kalmaktan faydalanarak Alparslan ve Şükriye'ye lüzumlu birçok bilgi

daha verdi. Yemek için çağrılana kadar onları kimse rahatsız etmemişti. Yemeği Osman Çavuş, hanımı Melek Ana, gelini Huriye, torunları Zeynep ve Yusuf ile birlikte, kasabada olduğu gibi yer sofrasında yediler. Yemekte pek konuşulamamış, Osman Çavuş ile Efe Dayı'nın konuşmalarını dinlemişlerdi. Belli ki herkes söyleyeceğini toplantıya saklıyordu.

Alparslan bütün konuşulanları dikkatle dinliyor, küçük-büyük herkesi belli etmeden inceliyordu. Hepsinin yüzlerinde ve bakışlarında sıcak bir sevgi vardı. Zeynep ve Yusuf'a ise ayrıca merak ve heyecanla bakmıştı. Alparslan onlara lüzumlu bilgileri de getirmişti. Bakıştıkça gülümsüyorlardı. Alparslan'ın içine bu bakışlarla, bu gülüşlerle bir sıcaklık, heyecan ve sevinç yayılıyordu. Üzüntülerini unutmuştu. Artık bir Türk köyünde idi. Burada babasının kasabada yaptığı çalışmaları yapabilirdi ve yapmalıydı.

Tarhana çorbası, ayran, bulgur pilavı, misafirlere kesilmiş iki tavuk bu heyecan içinde yenip gitmişti. Melek Ana, tavuğun ayıklanmış etlerini Alparslan ve Şükriye'nin önüne koyuyor, daha çok yemelerini istiyordu. Türk töresinde büyüklere her yerde hürmet gösterildiğinden sofraya oturmak, yemeğe başlamak ve kalkmak için Osman Çavuş ve Efe Dayı beklenmişti. Sofra kaldırılırken köylüler de toplantı için geliyorlardı.

Küçük bir salon gibi olan odaya girenler kapıda duruyor, içerdekilere ve en yaşlılara selam veriyor

sonra da kendi yaşına uygun yer seçip oturuyordu. Osman Çavuş her girenin selamını almıştı. Oda iyice dolduğu zaman Osman Çavuş içerdekilere dikkatle göz gezdirdi. İşi olanlar ve gelemeyecekler dışında köylüler tamamdı. Arkasına konulan yastığa yaslanıp gülümsedi. Kalınca fakat yumuşak bir sesi vardı :

— Kardeşlerim, bacılarım, yavrularım! Köyümüz misafirhanesindeki ilk toplantımıza safa geldiniz!

«Safa bulduk!», «hoşbulduk!». «Sağol!» sesleri duyuldu. Bir yanında Efe Dayı, diğer yanında Şükriye ve Alparslan oturan Osman Çavuş, devam etti :

— Yanımda iki yeni misafirimiz var. Yarından sonra onlar da Gölpınarköylü olacaklar. Bu çakmak bakışlı yavrum Alparslan! Tanırsınız... Selim Bey'in oğlu!. Bu hanım kızım da onların komşusu Şükriye!

Bu habere sevinen ve yeni misafirlerini ilk görüşte çok seven çocuklardan bir alkış yükseldi. Alparslan da onları hemen sevmişti. Fakat şu anda dalgındı. Efe Dayı'nın «düşmanın ne zaman, nereye geleceği ve ne yapacağı belli olmaz!» sözünü düşünüyordu. Kaybedecek zaman yoktu. Yarın sabah çalışmalara başlamalıydı.

Osman Çavuş devam ediyordu :

— Hazır toplanmış iken Alparslan'ın isteği üzerine hepimiz ve köyümüz için çok faydalı bazı konuşmalar yapacağız.

Efe Dayı sözü aldı :

— Hepinizi karşımda ve bir arada yeniden görmek beni çok sevindirdi. Şu anda siz de ayrı bir sevinç içindesiniz. Çünkü kasabamızın en akıllı, cesur ve en bilgili delikanlısını, küçük Mehmetçiğini köyünüze getirdim. Bizim akıl edemediğimiz bu toplantıyı da Alparslan kardeşiniz istedi. Bu sebeple sözü kendisine bırakıyorum.

Odada hiç ses çıkmıyordu. Şükriye heyecanla Alparslan'a baktı. Alparslan ise böyle bir konuşma yapmak durumunda kalacağını beklemiyordu. Dizi üstündeki kalpağını Şükriye'ye verip ayağa kalktı. Büyük bir merakla kendisine bakan kadınları, kızları, çocukları ve yaşlı erkekleri gözden geçirdi. Hiç tanımadığı bir topluluk karşısında ilk defa konuşacaktı. Onları tanımıyordu ama hepsi Türk'tü. Babasının yaptığı konuşmalar aklına geldi. Bir an düşünüp yüksek sesle konuşmaya başladı :

— İlk defa gördüğüm bir Türk köyündeki kıymetli büyüklerimi ve kardeşlerimi selamlarım! Kısa zamanda anlaşacağımıza inanıyorum. Uzun zaman birlikte olacağız. Ben de büyüklerimizi dinlemek için bekliyordum. Yine sözü onlara vereceğim. Fakat toplantımızın gayesini de kısaca açıklamak istiyorum.

Alparslan söyleyeceklerini toparlamak için biraz duraladıktan sonra devam etti :

— Karşınızda güzel şeyler anlatmak isterdim. Çok yazık ki vatanımız, devletimiz, milletimiz için çok kötü, tehlikeli ve ne kadar süreceği belli olmayan gün-

ler geçiriyoruz. Düşmanımız çok ve silahı ile cephanesi bol.... Ama tarihin Türk için yazdıklarına uygun olarak yine zaferle çıkacağız. Bizim bütün milletlerden üstün olan inancımız, cesaretimiz ve bakışları Ankara'dan yollarımıza ışık açan bir Mustafa Kemalimiz var.

Babasından öğrendiği bilgileri de nakletmeden edemedi. Kendini kısa konuşmaya zorlayarak sesini yükseltti :

— Bol bol okullarımız olmadığı ve Osmanlı olduğumuz için asıl Türk tarihi ve Türklük bilgimiz yok... Savaşlardan gazi dönenlerin anlattıkları ile bazı şeyler öğreniyoruz. Birşey bilmesek bile kanımızdaki Türklük bizi heyecanlandırıyor, güçlendiriyor, zafere götürüyor.

Alparslan Gölpınarköylüleri tekrar selamlayıp yerine oturdu. Sırası gelen Efe Dayı, konuşma için Alparslan'ın sırtını okşayıp oturduğu yerde doğruldu. Derin bir iç çekip söze başladı :

— Kardeşlerim, bacılarım!... Efe Dayınız hepsinizi tanır. Sizler de onu tanırsınız. Birbirimizi bugüne kadar sevdik, saydık; alış-verişler yaptık. Ama çoğalacak yerde azaldınız. Niçin? Osmanlı İmparatorluğu'nu müdafaa için. Fakat bugün imparatorluğun değil Türklüğün ölüm-kalım savaşını veriyoruz. Neden? Asırlardır Türk için diş bileyen düşman askerleri kasabamıza girdi ve köyümüzün de kapısına dayandı. Üzerinde yaşadığınız bu vatan parçasında ço-

cuklarımızın yok edilmemesi ve namusunuzun kirlenmemesi için sonuna kadar karşı koyacaksınız! Kazma, kürek, balta, ile... Ama savaşacaksınız, savaşacağız... Gölpınarköylüler olarak Türklüğünüzü daha iyi bilirseniz, savaşınız daha kolay ve manalı olacaktır.

Efe Dayı duralayıp nefes aldı. Verilen ayranı yudumladı.

— Bu toplantımızı, yapacağınız savaşta en büyük destek olacak Türklük ateşini körüklemek için yapıyoruz. Size kısaca kim olduğunuzu anlatacağım. İlk insandan sonra yeryüzünde meydana gelen insan toplulukları vücut yapıları, dilleri, kabiliyetleri, cesaretleri, ahlakları ve kendilerine mahsus hususiyetleri bakımından farklı gelişmiştir. Böylece ırklar meydana gelmişlerdir. Bir elin parmak sayısını geçmeyen bu ırkların içinde ise en eskisi, en büyüğü Türk ırkıdır. Türk, cesaretli, akıllı ve çalışkandır. Diğer ırklar gibi Türk ırkı da zamanla devletlere bölünmüş, bazı hususiyetlerini kaybederek çeşitli milletler meydana getirmiştir. Fakat ne kadar bölünürse bölünsün, diğer bütün millet ve devletler aslını kaybetmeyen Türk'ten daima korkmuştur.

Odaya yeni girenler gösterilen yerlere sessizce yerleşmişlerdi. Efe Dayı artan bir heyecanla ve tecrübeli bir öğretmen ustalığı ile anlatıyordu :

— Türk, esir yaşamaktansa ölmeyi üstün tutar, Ailede ve devlette en iyi idare şeklini kurmuştur. Türk, disiplinli, adaletli ve ahlaklı bir şekilde yaşamış

ve böyle bir idareyi devam ettirmiştir. Üç kıtaya üstün karakteri sebebi ile şan vermiş, hâkim olmuştur. Buna rağmen bütün Türkler tek bir bayrak ve idare altında toplanamamış, zaman zaman ne yazık ki birbirleri ile savaşarak düşmanlarının işini kolaylaştırmıştır. Bugün de Türk devlet ve toplulukları en kötü dönemini yaşıyor. En güçlü Türk devleti olan Osmanlı İmparatorluğu iç ve dış düşmanların elbirliği ile parçalanmış ve paylaşılmaktadır. Bu hale gelinmesinin baş sebebi başa geçen idarecilerin Türk'ün kıymetini, Türklük şuurunun önemini anlayamamış olmalarıdır.

En küçüğünden en yaşlısına bütün Gölpınarköylüler ilk defa böyle uzun uzun anlatılan ve kendilerini çok heyecanlandıran bilgileri dinlerken gözlerini kırpmadan Efe Dayı'nın ağzına bakıyorlardı :

— İşte biz kasabamızda ve bu köyümüzde de yaşayan Türkler olarak böyle bir ırkın ve milletin parçasıyız. Böyle yiğit, şanlı ve şerefli ataların torunlarıyız. Türk ırkının asıl anayurdu Orta-Asya'dan sonra; Anadolu, Türklerin ikinci anayurdu ve bütün Türklerin merkez kalesi olmuştur. Bugüne kadar muvaffak olamayan iç ve dış düşmanlar, bizi yok etmek için birleşerek tekrar hücuma geçmişlerdir. Fakat biz Türküz! Osmanlı İmparatorluğu parçalanırken Anadolu'nun ortasından yeni bir Türk devletinin kuruluşu müjdelenmektedir. Bunu bütün varımızı-yoğumuzu, bütün gücümüzü ortaya koyarak elbirliği ile biz, siz, Anadolu Türkleri gerçekleştireceğiz. Mustafa Kemal'imizin ardına düştük, zafere doğru ilerliyoruz. Bu, güç

olacak, acı olacak, kanlı olacak... Ama neticede yine yok olmayacağız. Ya İstiklal, ya ölüm!

Nefes aldı, tekrar doğrulup yerine yerleşti :

— Oğuz Türklerinin bir kısmı Orta-Asya'dan Anadolu'ya yakın bir bölgede yaşıyorlardı. Selçuk Bey bir Oğuz Beyi'nin oğlu idi. Cesareti, akıllılığı, kahramanlığı sayesinde kısa zamanda diğer Oğuz boylarını da bayrağı altında topladı. Sonra oğulları bu başarıyı devam ettirerek genişlediler ve güçlendiler. Böylece yeni bir Türk devleti, Selçuk İmparatorluğu adı ile kurulmuş oluyordu. Daha sonra başa geçen Alp Arslan Anadolu'ya girmeye başladı. Bu genişlemeye mani olmak isteyen Bizans İmparatorluğu, Türkleri Anadolu'dan tamamen çıkarmak için çok büyük bir ordu topladı. «Bütün İslam ve Türk ülkelerini yıkıp yakacağım!» diye haber yolladı. Ancak onun yarısı kadar kuvveti olan Alp Arslan'nın kumandasındaki Türk ordusuna yenildi ve esir oldu. Malazgirt zaferi ile Türkler böylece Anadolu topraklarına 900 yıl kadar evvel ve çıkmamak üzere yerleşmeye ve ilerlemeye başladılar. Anadolu, Türklerin ilk yurdu olan Orta-Asya'ya çok benzediği için bu toprakları sevdiler ve ikinci yurt, yeni vatan kabul ettiler. Zamanla Selçuk İmparatorluğu da zayıflayınca bir Türkmen beyi olan Ertuğrul Gazi'nin oğlu Osman Bey, Bizans'a karşı başarılı savaşlar yaparak Osmanlı Beyliği'ni kurdu. Bu küçük beylik kısa zamanda güçlendi, dört bir yanda genişleyerek yeryüzünün en geniş ve en büyük imparatorluğunu meydana getirdi. Yavuz Selim, Sultan Süley-

man, Fatih, Yıldırım Bayazıt... gibi birçok kahraman padişahlar ve birçok büyük adamlar yetiştirdi. Bu arada İslam dininin yayılmasında en büyük hizmeti yaptı. Ancak idareciler Türklük ülküsünü unutmaya başladılar. İmparatorluğun «herşey Türk tarafından, Türke göre ve Türk için...» temel fikri ile kuvvetli kalebileceğini de düşünemez oldular. Bildiğiniz gibi neticede bugünlere geldik. Şimdi Osmanlı olarak birlikte yemek yediğimiz komşularımıza karşı Türk olarak varlığımızı korumak mecburiyetinde kaldık. Çünkü onlar hep kötülüğümüze çalışmışlar ve zayıf düştüğümüzü görünce bizi yok etmek için hemen harekete geçmişlerdir.

Efe Dayı yine durdu. Unutulan Türk'ü ve Türklüğü doya doya anlatmak istiyordu. Fakat zaman yoktu.

Alparslan bu bilgileri daha geniş olarak öğrenmişti ama yeniden dinlemek bile heyecan ve ders veriyordu. Üstelik her anlatan, yeni bilgiler katıyordu.

Efe Dayı ayranını bitirip Selim Bey'den öğrendiklerini anlatmaya devam etti :

— Milletler yok olmak istemezlerse yaşmaya devam ederler. Türk milleti ise hür olarak yaşamaya devam etmektedir. Bunun için tehlikeli günlere geldiği zaman kendi içinden kendisine liderlik yapacak kişileri çıkarır. İşte içinde yaşadığımız ve hürriyetimizi tehlikeye sokan bu zor durumumuzda da bizlere liderlik yapacak büyük bir Türk çıkmıştır. Adını kısa za-

manda hepimiz öğrendik : Mustafa Kemal! Düşmanlar da öğrendi.

Efe Dayı bu adı haykırarak söylemişti. Konuşmasına «yaşasın Mustafa Kemal!» haykırışları bitince devam edebildi :

— Mustafa Kemal'imizi de tanımak vazifemizdir. İmparatorluğumuzun acı ve önüne geçilemez şekilde parçalanmakta olduğunu en yakından görenlerin başında Mustafa Kemal vardı. Aynı zamanda bu konuda bir Türk subayı olarak da düşünüyor, yapabileceklerini tasarlıyor ve çalışmalar yapıyordu. Afrika'daki topraklarımızın kaybedilmemesi için oraya giderek İtalyanlarla savaştı. Daha tehlikeli olan Balkan Savaşı'nın başlaması ile geri döndü. Peşinden I. Dünya Savaşı başlamıştı. Vazife istedi. Çanakkale Savaşı'ndaki zaferi ile kahramanlık ve zekâsını gösterdi. Yeni vazifelerini de başarı ile yaptı. İstanbul'da, Osmanlı Devleti'ni idare edenlerin kabul etmesi ile denizlerimize düşman donanmasının ve vatan topraklarımıza düşman askerlerinin girmesi çok acı idi. Hükümet ne yazık ki düşmana karşı konulmamasını istiyordu. Fakat Mustafa Kemal, Türk milletinin böyle çok tehlikeler atlattığını biliyor ve yeni bir zafere inanıyordu. Yeni savaşın idare yeri, içinde düşman toprakları olan İstanbul olamazdı. Mustafa Kemal İstanbul'u da ancak Anadolu'nun kurtarabileceğini biliyordu. İmparatorluk içinde Türklerin en kalabalık olduğu bölge Anadolu idi.

Evet arkadaşlarım, bacılarım, yavrularım!... Mustafa Kemal'imiz kendisi gibi düşünenleri, arkadaşlarından başlayıp bir araya getirmek ve hemen hareket geçmek için İstanbul'dan ayrıldı. Düşmanlar vakit geçirmiyorlardı. Mustafa Kemal'i padişah Anadolu'ya göndermişti. Güzel İzmir'e Yunan askerlerinin girişinden bir gün sonra Mustafa Kemal'de yola çıktı. Üç günlük tehlikeli bir deniz yolculuğundan sonra Samsun'da Anadolu toprağına ayak bastı. Anadolu'nun her yanına haberler gönderdi. Padişaha vazifesinden ayrıldığını bildirdi. Erzurum ve Sivas'ta yapılan toplantılarda «Anadolu'nun hiçbir devlet boyunduruğuna veya himayesine girmeyeceği, sonuna kadar savaşacağı ve muvaffak bir hükümet kurulacağı» kararlaştırılarak dünyaya ilan edildi. İstanbul'da toplanan meclis de «yeni, bağımsız bir devlet kurulmasını» kararlaştırınca düşmanlar bunu fırsat bilip hemen harekete geçtiler. İstanbul işgal edildi ve Türk polisleri, Türk askerleri sebepsiz yere hatta uyurken öldürüldü. Milletvekilleri tevkif edildi. İstanbul'un Türk olmayan halkı, bayram ediyor ve düşmanlara ellerinden gelen yardımı yapıyordu. Türklere her çeşit kötülüğü hak görüyorlardı. Başkenti olmayan devlet olamaz. Mustafa Kemal boş durmuyor ve olayların gidişine göre arkadaşları ile beraber yeni kararlar alıyordu. Bunun neticesinde yeni Türk devletinin meclisi Ankara'da toplandı ve başkanlığa Mustafa Kemal seçildi.

Gölköylü Türkler! İzmir'de müdafaasız Türk askerlerini işkencelerle şehit eden Rum askerleri, ma-

sum çocukları, kadınları ve ihtiyarları öldürerek hızla ilerlemektedir. Bu katiller sürüsü köyümüze şimdilik girmemiştir ama... Şu anda... Alış-verişe geldiğiniz, tanıdık ve akrabalarınızı ziyarete geldiğiniz kasabamız düşman çizmesi altındadır. Düşman bayrakları dalgalanmaktadır. Kasabamızın Osmanlı halkında Rum, Ermeni ve Yahudi tanıdıklarınız şimdi Türklere kötülük için düşman askerleri ile yarış ediyorlar. Neler yapmaya başladıklarını bilmiyorum, çünkü onlar düşmanı sevinç çığlıkları ile karşılarken biz kasabadan ayrılıyorduk. Fakat kasabamızda Türkler silahlı olarak hazır beklediklerinden kısa zamanda ve kolayca kötü duruma düşeceklerini zannetmiyorum.

Gölköylü kardeşlerim! Yunan ordusunun başka bir kolu Anadolu'nun ortasına girmektedir. Fakat vatanın her köşesinde, Türkler emir beklemeden çeteler kurarak savaşa başlamışlardı. Mustafa Kemal, Fevzi, Kâzım ve İsmet Bey büyük kumandanlar olarak dağınık ve başsız olan Türk ordusunu yeniden düzenlemişlerdir. Kars bölgesini vatandan koparmak isteyen Ermeni kuvvetleri yenilerek topraklarımız geri alındı. Maraş, Antep ve Urfa bölgesinde kardeşlerimiz çok ağır bir ders vererek Türk'ü tanıttılar. Neticede İtalyan, İngiliz ve Fransız askerleri topraklarımızı terkettiler. Toplarla, uçak ve tanklarla donanmış olan düşman kuvvetleri kahraman Türk halkının inançlı savaşı ile başedememişti.

Kudurmuş gibi ilerleyen ve yayılan Yunan askerleri ile ona yardımcı olan iç düşmanlarımızla savaşıyoruz. Kısa zamanda onlara Türk'ün ölmeyen inancını

ve gücünü göstereceğiz. İşte bunun için Türk milleti adına Mustafa Kemal, Osmanlı Hükümeti'nin imzaladığı Sevr Antlaşması'nı tanımadıklarını ilan etti.

Anadolu'daki küçük kuvvetler ve çeteler birleşmişti. Artık silahı ve cephanesi az da olsa inançlı ve muntazam bir Türk ordusu vardır. Mustafa Kemal'imize inanıyor ve güveniyoruz. Zafer bizim olacaktır. Her Türk bulunduğu yerde son damla kanına, son nefesine kadar vatan toprağını müdafaa edecektir. Çünkü o toprağın üstünde kendisi, geleceği, namusu vardır. Bunun için silahsız da olsak «ya istiklal, ya ölüm!» diye haykırarak elimize ne geçerse düşmana karşı koyacağız.

Odadakiler Efe Dayı'nın nefes almak için susmasını fırsat bilerek bir ağızdan, heyecanla «ya istiklal, ya ölüm!» diye haykırdılar. Konuşmanın bittiğini anlayan Alparslan ayağa kalktı :

— Efe Dayı'mız bir gazidir. Kendisinden katıldığı savaş hakkında bilgi vermesini de bekliyoruz.

Odadan bir alkış yükseldi. Efe Dayı, bu istek ve alkışlara karşılık oturamadı. Derin bir nefes alıp tekrar konuşmaya başladı :

— Türk'ün tarihte iki büyük düşmanı Çinliler ve Ruslar olmuştur. Türk'ü esir ve yok etmek isteyen bu iki millet ile birçok savaşımız vardır. Bu savaşlardan birisi de Plevne Savaşı'dır. Ben bu savaşta bulundum. Kumandanımız Osman Paşa idi. Ruslar ilk hü-

cumlarında binlerce ölü vererek çekilmek mecburiyetinde kaldılar. Yeniden hazırlandık. Akla gelmeyen hendekler kazarak toprak siperlere girdik. Ruslar tekrar hücum etti. Elli bin askeri ve iki yüz topu vardı. Biz onların yarısı kadar yoktuk kardeşlerim! Fakat korkmuyorduk.. Biz yeterli yiyecek, silah ve cephane istiyorduk o kadar. Bu eksiğimize rağmen «Allah Allah!..» sesleri ile hücum ettik. Düşman sekiz bin ölü vererek kaçtı. Rus çarı çok üzülmüştü. Bu sefer yüz bin kişilik seçme bir ordu, beş yüze yakın top ile etrafımızı çevirdiler. Ancak yine binlerce ölü ve yaralı vererek çekiliyorlardı. Bu topçu ateşi ve hücumlarına aylarca korkusuzca karşı koyduk. Türk'ün bu ismi boşuna taşımadığını dünyaya tekrar ispat ettik. On beş bin ölü verdiler. Ancak etrafımız çevrili olduğundan yiyecek, cephane ve asker yardımı gelmiyordu. Yine de başeğmedik. Haftalarca dayandık ama kış gelmiş ve cephanemiz bitmişti. Yıldırım'ların, Fatih'lerin, Kanunî Süleyman'ların, Yavuz Selim'lerin torunu olduğumuzu tekrar gösterdik. Onları yarıp çemberden kurtulmak için kalan kuvvetimizle «Allah Allah!...» diye haykırarak yıldırım gibi aralarına daldık. Büyük kumandan Osman Paşa'mız en önde idi ve yaralanmıştı. Biz de binlerce şehit ve yaralı vererek son anda başarısızlığa uğradık. Dünya savaş tarihine şerefli bir örnek olarak geçen bu müdafaamız neticesi Rus çarı kumandanımızı büyük hürmet ile karşılayıp, kılıcını geri verdi ve tebrik etti. Gazi Osman Paşa'mız İstanbul'da da merasimle karşılandı ve padişah tarafından

mareşal rütbesi verildi. İşte dayınız Plevne Savaşı'nda şehitlik rütbesine eremedi ama Türk askeri olarak Ruslara karşı aylarca savaştı. Birkaç defa yaralandıktan sonra gazi olarak kasabasına döndü. Şimdi de Yunanlı askerlere ve içimizdeki nankör dostlarımıza karşı vatan için savaşacaktır.

Alparslan, Efe Dayı'nın elini öptü. Osman Çavuş'un yanına geçti ve odaya döndü :

— Her Türk mahallesinde ve köyünde muhakkak şehit anası, şehit çocukları ve gazileri vardır. Bunlar geçmiş acı günlerin veya zaferlerin yeni yetişenlere birer canlı mirasıdır. Onları tanımamız kendimizi tanımamız demektir. Şimdi de Gölköylülerin Osman Çavuş'unu dinliyoruz!

Alparslan yerine geçip nöbet bekler gibi ayakta durdu. Aralarına katıldığı bu insanların bakışlarını, gülüşlerini, heyecanlarını seyretmek hoşuna gitmişti. Bu sırada alkışlar bitmiş, Osman Çavuş sakalını düzelttikten sonra konuşmaya başlamıştı :

— Yıllardır birlikte gülüp, birlikte ağladığımız, üzüldüğümüz, heyecanlanıp sevindiğimiz çok sevgili Gölköylü yavrularım! Aziz arkadaşlarım! Efe Dayı kardeşim çok faydalı bilgiler verdi ve heyecanımızı tazeledi. Sağolsun! Ben de size Türk'ün neden büyük olduğunu ve Türk'ü anlatarak konuşmama başlayacağım. Türk tehlikeden korkmayan, vatanı için düşünmeden ölüme atılan insandır. Türk, bu cesareti ile kahramandır. Düşmanın üstünlüğü, tehlikenin büyüklüğü

onun için mühim değildir. Türk'tür o... Düşmanın yanımızda olduğu şu anda biz de korkmuyoruz, silahımız ve cephanemiz yok diye üzülüyoruz. Korkmayacağız da... Biz de Türküz! Büyük, şanlı Türküz!..

Odada bulunanlar «Türküz!..» diye haykırarak onun bir an sözünü kesmişlerdi. Osman Çavuş başını salladı. Türklük konuşulunca heyecanlanmadan edemezdi :

— Türk, mücadelesinde hileye tenezzül etmez. Düşmanını yenmek için ikilik, karışıklık sokmayı düşünmez. Türk, arkadan vurmaz. Merhametlidir. Zayıf ve aman dileyene el kaldırmaz; kadına, ihtiyara, çocuğa el kaldırmaz. Türk yendiği düşmanı «kuvvet topla yine gel!» diye serbest bırakır, esiri misafir bilir. Eziyet ve işkence yaparak öldürmek Onun işi değildir. Çünkü Türk merttir. Türk verdiği sözde durur, yerine getiremeyeceği sözü vermez. Yalan söylemez ve karşısındakinin sözüne inanır. Başkalarını aldatmayı ve doğru yoldan ayrılmayı düşünmez. Türk, yalanı da ve aldatılmayı da affetmez. Türk insanı nerede, ne zaman olursa olsun yardım etmekten zevk alır. Bunu Türklük vazifesi bilir. Kapısı, sofrası her Tanrı misafirine açıktır. Türk Osmanlı İmparatorluğu'nda bugüne kadar olduğu gibi hangi millet ve dinden olursa olsun her komşusuna, tanıdığına; kimsesiz, yoksul, hasta ve muhtaç durumda olan her insana yardım etmiştir. Gönül almaya çalışmış ve kalp kırmamaya dikkat etmiştir.

Türk, kendisini tanıyan bütün insanlara temizliği tanıtan insandır. Türk, büyüğünü sayar ve küçüğünü sever. Devlet onun için babadır. Disiplin Türk'ün yaşayışında daha manalı ve güzeldir. Türk sabırlıdır, çalışkandır, her işinde akıl vardır. Yemeğini misafirine yedirip açlığını belli etmeyen, en güzel yatağını misafir için saklayan Türk tabii büyük, şanlı ve şereflidir.

Sevgili Gölköylü kardeşlerim, yavrularım! Kıymetli olan birşeyin isteklisi çok olur. Güçlü olanın düşmanı çok olur. Türk, hem kıymetli ve hem de güçlüdür. Türk'ün Türklüğünü koruması bu yüzden zor fakat mukaddes bir vazifedir. Bu yüce milleti mertçe savaşarak yok edemeyen milletler zaman zaman onu aldatmış, oyuna getirmiş, çeşitli yollarla birbirine düşürmüştür. Ama Türk, binlerce yıllık bir yüce çınardır. Yel uçurur, sel götürür, kurt kemirir, balta devirir... Ama çınar kurumaz. Kökü güçlüdür. Durmadan filizlenir. Mustafa Kemal'in ve kıymetli arkadaşlarının ardında yeni bir Türk devleti olarak yeniden filizleniyoruz!

Türk olduğumuz için kibirli değil gururluyuz. Vatan, devlet ve millet için yaptıklarımızı söylemekten utanırız. Bu sebeple Efe Dayı kardeşim de Plevne Savaşı'nı ve Gazi Osman Paşa'yı anlattı. Kendi kahramanlığını söylemeye utandı. Şu kadarını söyleyeyim ki, kendisi bu savaşta aylarca çarpışmış, aldığı yaralara aldırmamış son hücumda yaralı bir arkadaşını kurtarırken ağır yaralı olarak esir düşmüştür.

Osman Çavuş sustu. Efe Dayı utanmış önüne bakıyordu. Gölköylüler onu ilk defa böyle görüyorlardı. Odadakiler onu daha fazla sıkmamak için alkışlamadılar. Efe Dayı şöylece bakındı. Osman Çavuş ile gözgöze geldi. İçinden birkaç söz söylemek gelmişti :

— Osman Çavuş'umuz bize kendimizi, bize Türk'ü çok güzel anlattı. Heyecanlandık, çünkü Türkü yıllardır konuşmamıştık, dinlememiştik. Osmanlı adı altında Türklük ateşimiz küllenmişti, küllendirilmişti. Türk kokan sözler duymamaktan kulaklarımız paslanmıştı. Devlet, vatan ve millet için sırası gelince ve fırsat düşünce her Türk kendine düşeni severek yapar, gözünü kırpmadan ölüme atılır. Bir vazife de gençliğimde bana düştü. Hepinizin yapabileceği şeyleri yaptım. Vatan topraklarımız tehlikede olduğuna göre aynı vazifeyi şimdi paylaşıyoruz. Sağolun, varolun!

Efe Dayı rahatlamış başını kaldırmıştı. Osman Çavuş devam etti :

— Eveett... Nasıl olsa zorlayacaksınız. Onun için ben de bana düşen vatan vazifesini nasıl yaptığımı kendiliğimden anlatayım. Evvela şunu söyleyeyim... Birçok padişah saltanatı yaşadım, birkaç savaş gördüm. Birçoğunu da büyüklerimden, savaşan arkadaşlarımdan dinledim. Osmanlı İmparatorluğu bugüne kadar geldi ise böyle bir mucizeyi de Türk başarmıştır. Çünkü Türk olmayanlar en iyi yerlerde, en güzel şekilde Osmanlı olarak üstelik vatanı ve devleti de düşünmeden yaşarken; Türk, cepheden cepheye koşmuş-

tur. Yaralananlar kendi isteği ile cepheye dönmüştür. Köyünü görmemiş, yuvasında bekleşen çocuklarından ve ailesinden haber alamamış olarak, yıllarca düşmana karşı aç, uykusuz ve çıplak olarak savaşmış arkadaşlar tanıdım. Osmanlıların bir kısmını da her yerde düşmana yardım eden, her fırsatta bize zarar vermek için çırpınan, arkamızdan saldıran insanlar olarak gördüm. Bu insanların yıllarca yüzümüze nasıl ve neden güldüğünü acı acı düşünüyorum.

Osman Çavuş sustu. Bu, susmak değil o günleri hatırlamanın acısı ile konuşamamaktı. Hatıralarını anlatmak için konuşmanın yetersiz kalmasının çaresizliği idi. Odada sanki nefes bile alınmıyordu. Bazıları gözlerini açmış, bazıları büzmüş, bazıları ıslak bakışlarını belli etmemek için başını eğmişti. Koca bir imparatorluğun neden ve nasıl bu kötü, acı ve tehlikeli günlere geldiğini şimdiye kadar böyle bir arada hiç dinlememiş ve konuşmamışlardı. Alparslan memnundu. Çünkü Yunan veya iç ortakları köye gelince Gölköylüler küçük-büyük, kadın-erkek demeden neden ve nasıl karşı koyacaklarını şimdi biliyorlardı.

Osman Çavuş heyecandan titreyen sesi ile anlatmaya devam ediyordu :

— Uzun anlatmaya ne lüzum var kardeşlerim! Cephelerden köye dönenleri dinledik!.. O anlatılanları birkaç sefer gördüm. Düşman askerini karnı tok, silahı ve cephanesi bol, giyimi sağlam olarak fakat hep kaçarken gördüm. Düşman askerinin geçtiği yerlerde

bebeğiyle, gözleri artık görmeyen yaşlılarıyla, kızlarıyla, süngülenip parçalanmış, yakılmış, asılmış, işkencelerle öldürülüp üstüste yığılmış, toprağa canlı gömülmüş Türk insanlarını gördüm. Öbür yanda Türk askerini gördüm. Karnı doymuyordu, silahı eski ve cephanesi eksik, elbisesi yamalı, ayakkabısı yırtıktı. Ama ister buz üstünde, ister çölde kızgın kum üstünde olsun bu insanları Türklük heyecanı ile gül bahçesine girer gibi ölüme atılırken gördüm.

Yine sustu Osman Çavuş... Sanki anlattığı Türk askerini o yokluk içinde düşman üstüne atılırken, ölüme giderken görüyor gibiydi. Sesini alçalttı :

— Bana gelince kardeşlerim, bacılarım ve yavrularım!.. Yunan'a ve Rus'a karşı savaştım. O kadar... Hepiniz sağolun, varolun!

Anlatacağı çok şey vardı ama... Osman Çavuş hıçkırmamak için dudaklarını kemiriyor ve yanaklarından birer damla yaş iniyordu. Odada bir sessizlik oldu. Kimi iç çekiyor, kimi gözünü siliyor, kimi kaşını yıkmış düşünüyordu. İş yine Alparslan'a düşmüştü :

— Buram buram Türklük kokan bir toplantıda bulunmaktan sevinçliyim. Büyük üzüntümüzün içinde de olsa... Çünkü toplantımızın verdiği heyecan ve bilgi, gücümüzü, inancımızı arttıracaktır. Hepinizle yarından itibaren ayrı ayrı tanışacağız.

Vakit geç olmuştu. Efe Dayı'nın hatırlatması üzerine oda kısa zamanda boşalmaya başladı. Az sonra

Osman Çavuş, hanımı, çocukları, Efe Dayı, Şükriye ile Alparslan kalmıştı. Yapılacak işlerin her zamankinden çok fazla olduğunu biliyorlardı. Erken kalkmaları lazımdı. Birbirlerine «iyi geceler» dilediler. Şükriye, Osman Çavuş'un kızı ile gitmişti.

Küçük odalarında Efe Dayı tam yatacağı zaman durdu. Bir anlık kararsızlıktan sonra Alparslan'a seslendi :

— Evlat! Sayende Gölpınarköylüler güzel bir gece geçirdiler! İstediğimiz gibi anlatamadık ama tekrar yaşadık. Zaten bazı şeyler ancak yaşamakla anlaşılır, anlatılamaz. Savaş da böyledir. Demek istiyorum ki baban da sana herşeyi anlatamadı.

Alparslan merakla bakıyordu. Her konuda lüzumlu bilgi sahibi olmuştu. Yaşına göre doğru şekilde anlayacak, anlatacak, düşünecek ve hareket edebilecek kadar yetişmişti ama tecrübesi eksikti :

— Demek babamın söyleyemediği birşey var?

Efe Dayı dudak büktü :

— Mühim oluşu sana bağlı! Belki söylemeye lüzum görmedi...

— Bilmem... Ama bilmek isterim Efe Dayı!

— Babanın seni buraya neden gönderdiğini biliyor musun? Aklına kötü ve zararlı düşünceler gelebilir.

Alparslan gülümsedi :

— Hiç merak etmeyin! Aklıma kötü düşünce gelmeyeceğini ve gelmediğini söyleyeyim. Babamın benim için en doğruyu düşüneceğine inanıyorum. Hatta geldiğim için seviniyorum. Gördüm ki köyde liderlik yapacak kimse yok. İşte ben de babam gibi burada bunu yapacağım. Köyün ihtiyacını babam biliyordu. Milletime faydalı olma fırsatı bulduğum için çok sevinçliyim.

— Aferin oğlum! Düşünemedim, kusura bakma... Baban sana inanıyor ve güveniyor.

Az sonra ayrı yataklarında uyumaya hazırlanıyorlardı. Alparslan karanlıkta gözlerini tavana dikip yapacağı çalışmaları düşünmeye başladı. Sessizlik şimşek gürültüsü ve birkaç köpeğin karşılıklı havlamaları ile zaman zaman bozuluyor, küçük pencereden dolan kuvvetli ışıkla oda aydınlanıyordu. Efe Dayı çoktan uyumuş, Alparslan da çeşitli düşüncelere, umutlara ve hatıralara sonunda da uykuya dalıp gitmişti. Dudaklarında acı bir gülümsemenin buruk titreyişi vardı. Başı yavaşça döndü, kaşları gerildi. Rüyasında Mustafa Kemal'i görüyordu. Aralanan dudaklarından kimsenin duyamayacağı sözler yayıldı :

«— Kimseye sormadım seni bulmak için! Mustafa Kemal olduğun, kocaman kalpağının altındaki kartal bakışından, duruşundan belli kumandanım! Ben Ayşe Hanım ve Selim Bey oğlu Alparslan, seni görmeye geldim! Hemen dönüp köylülerime, «altın ye-

leli, gök gözlü yeni kumandanımı gördüm» diyeceğim. «Bizi yeni bir Ergenekon'dan çıkaracak» diye müjde vereceğim. Daha güçlü, daha inançlı müdafaa edecekler, vatanı, daha bir hızlı atılacaklar Yunan üstüne... Bozkurt'u görmek kurtuluş ışığıdır, zafer müjdesidir Türk'e... Bilirsin, sen de Türk kumandanısın! Bu zor günümüzde, yüce ırkımın bu ölüm-kalım savaşında başa geçtin; sen büyük Türk'sün kumandanım! Ver elini öpüp hemen köyüme yetişeyim düşman gelmeden... Ben de Mehmetçiğim! «Mustafa Kemal'den selam getirdim» diye gireceğim köye... Gayrı Gölköy'üne girecek düşmanın vay haline kumandanım!»

Alparslan'ın yüzü aydınlanmış, yumuşamıştı. Kaşlarını, dudaklarını oynattı. Birden gülümsedi :

«— Anneciğim, babacığım ben geldim! Mustafa Kemal'e gidip elini öptüm. Şimdi köyümü kurtarmaya gidiyorum. Kalleş Yunan arkadan vurmuş beni... Bilemedim... Kan içinde kalmışım anneciğim!... Vatan toprağını ben de sulamışım babacığım!... Size layık, atalarıma layık bir Alparslan olarak savaşmak istiyorum. Olmadı... «Sen artık şehitsin!» diye beni yanınıza getirdiler. Yerin cennet dediler!... Ben geldim... İşte yine buluştuk anne! Artık ölme, emi?»

Tatlı yüzünden iki damla yaş yastığa indi. Aynı anda kuvvetli bir şimşek çatırtısı odanın içinde patlar gibi oldu. Alparslan da çatırtı ile beraber «hayır, hayır!..» diye acı bir haykırışla birden doğruldu. Nefes nefese oturup kaldı. Nerede olduğunu anlamak için odaya bakınıyordu. Efe Dayı da uyanmıştı :

— Hayrola evlat! Kâbus mu gördün?

Alparslan bir an düşündü. Gerili parmaklarını yüzünde, boynunda gezdirdi. Acı bir gülümseme ile söylendi :

— Rüya gördüm... Önce Mustafa Kemal'i kumandanlık çadırında ziyaret ettim. Elini öptüm. Sonra annemi ve babamı gördüm. Çok sevinçli idim ve ruh olarak Gölköy'e döndüm. Yürümüyor, kelebek gibi uçarak dolaşıyordum. Ama vücudum ve ellerim yoktu. Gördüm ki Yunan girmiş köye... Kahkahalar atarak yakıyor, yıkıyor, öldürüyorlar... Anlattığınız gibi...

— Hayır hayır diye haykırdın!

— Köyü dolaşırken çok feci şeyler gördüm. Bir kadının karnını süngülerle parçalıyorlar, bir çocuğu kurşunluyorlardı. Yürümeye başlamamış bir bebeği yerde süngüleyen bir Yunan askerini görünce tüfeğini tutmak istedim. Beni görmüyordu bile ve ona hiçbir şey yapamamıştım. İnleyen bebek süngülerle delik-deşik olmuştu. Yunanlı gülüyordu. Ruh olarak birşey yapamayınca, acı içinde çaresizlikten haykırmış olacağım...

Alparslan'ın alnında ter taneleri belirmişti. Sustu, tıkanmıştı... Yüzünü buruşturup önüne baktı. Tepelerinde yanan ışığın titrek aydınlığı içinde öylece kaldı. Efe Dayı başını salladı acı acı, seslendi :

— O birkaç dakikalık korkunç manzaraları, biz kaç defa hem de günlerce, haftalarca seyrettik evlat!..

Rüya da değildi... Rus'un, Yunan'ın, Ermeni'nin Bulgar'ın ve ötekilerin Türk'e yaptıklarını...

İçten, boğuk bir «ahh!..» çekti :

— Haydi yat yavrum! Yarın yapılacak işimiz çok...

İkisi de tekrar yataklarına uzandılar. Gece saatleri, karanlığı, köpek ve şimşek sesleri ile ilerlemeye devam ediyordu. Aynı zamanda sabah ve ışık yaklaşıyor demekti.

GEÇMİŞİNİ KAYBEDEN
GELECEĞİNİ BULAMAZ

Günler, gecelerin yanı sıra geçmeye devam ediyordu. Fakat artık Gölpınarköy'de günler ve geceler büyük hazırlıklarla geçiyordu. Gölköylülerde yeni bir heyecan, yeni bir güç vardı. Alparslan kendisine verilen ve Efe Dayı ile köyde ilk gecesini geçirdiği küçük odada idi. Sabahın ilk ışıkları ile yinè yatağında oturmuştu.

Yorganı sırtına alıp duvara yaslandı. Düşünmekten kendini alamadı :

«Türk köylüsünü kasaba pazarında veya onlar babasına geldiklerinde görürdü. Yüzlerini, konuşmalarını, bakışlarını seyretmekten hoşlanırdı. Onlar da kasaba insanından bir başkalık bulurdu. Elbiselerinden, yaşayışlarının iyi olmadığı belli olurdu. Ayaklarındaki çarıklar en mühim giyim eşyası idi. En çok yaptıkları iş yürümekti. Efe Dayı ile at sırtında geldikleri orman yolunu onlar yüklü hayvanlarının peşi sıra kadın, yaşlı, çocuk demeden yürüyerek gelir-giderlerdi. Gıdaları iyi olduğundan yürüyüşler onlar için spor yerine geçiyor olmalı idi ki hepsi kasabalılardan daha sağlamdı. Görünüş ve hareketlerinden bu fark belli olurdu».

Alparslan bir ara kendi kendine farkında olmadan başını sallayıp kaşlarını kaldırdı. En güzel evlerde, en rahat yaşayanlar aklına gelmişti. Türk köylüleri onların yanında kötü durumda idiler. Ama üzerinde yaşayıp; suyunu içip, ekmeğini, meyvesini, sebzesini yedikleri Osmanlı topraklarını müdafaa için köylüler ölüme atılıyordu. Bu nankör ve iyi gün dostu, devletin zayıf düşmesini kollayanları da korumak için kim bilir kaç Türk köylüsü yuvasına dönememiş, ailesini bir daha görememişti.

İşte günlerdir bir Türk köyünün ve köylülerinin içinde yaşıyordu. O kadar sevgi dolu, o kadar tatlı dilli insanlardı ki, kendini burada büyümüş zannediyor gibiydi. Bilgileri olmasa bile gelenekleri, yaşayışları ve herşeyleri ile tam Türk idiler. Üstelik köyün kasabadan güzel bir farkı vardı. Burada, kasabadaki gibi, Türklük tehlikeye düştüğünde saklanacak, kaçacak kimse yoktu. Buraya gelmekle çok iyi ettiğini gün geçtikçe daha iyi anlıyordu.

Yan köşede dayalı duran tüfeğine, asılı kalpağına baktı. Her ihtimale karşı tabancası yastığının altında idi. Kasabada bir tüfek eksilmişti ama burada yediden yetmişe yüze yakın Türk köylüsünün tüfeği yoktu.

Eşyalarının en üstünde geldiği gündenberi okumakta olduğu, babasının ona en büyük hediyesi olan defter vardı. Birkaç defa dikkatle okumuştu. Bu defter en büyük yardımcısı idi. Eksik bilgilerini tamamlıyor, birçok güzel şiirler okuyor, baş tarafını bildiği

marşları tam olarak bulabiliyordu. En mühimi babası köyde nasıl çalışma yapılacağını çok güzel açıklıyordu. İyi öğrenmek için tekrar okuyacaktı.

Kendisi de iki defter getirmiş fakat mürekkep ve kalemini unutmuştu. Babası «ölümden başka herşeyin çaresi vardır...» derdi ya, Alparslan da köyde bu eksiğini kolayca halletmişti. Ocaklardaki isleri su ile karıştırarak mürekkep, dallardan kalem boyunda çubukları yontarak da kalem yapmıştı. İşini görüyordu. Defterlerden birine hatıralarını, diğerlerine çalışmalarını yazıyordu. Şehit olursa bu defter babasının verdiği defter ile birlikte zaferden sonra işe yarardı. Türk çocukları hür yaşamalarının nelere mal olduğunu daha iyi öğrenir, Türk olmanın veya olamamanın ne demek olduğunu daha iyi kavrarlardı.

Oda iyice aydınlanmıştı. Alparslan kalkıp yatağını düzeltti. Karşı köşedeki basit çukur taş yanında sabah temizliğini yaptı. Giyindi, tabancasını taktı. Tüfeğini aldı ve çok sevdiği ay-yıldızlı kalpağını başına geçirdi. Defterlerini de alarak odadan çıktı. Az sonra Şükriye gelir, kasabadaki yardımını devam ettirerek odanın temizliğini yapardı.

Evden çıktığı zaman daldığı düşünceler yüzünden biraz geç kaldığını farketti. Bu sabah sıra Halil Ağalarda idi. Osman Çavuş ile köylülerin isteği üzerine karar verdikleri gibi Alparslan her gün kahvaltısını başka, akşam yemeğini başka bir evde yiyecek ve daha yakından tanışmış olacaktı. Aslında her ev devamlı ola-

rak kalmasını istiyordu. Hem rahat çalışmak hem de rahatsız etmemek için, yemek ve sohbet sonunda misafirhanedeki odasına dönüyordu. Her öğlen yemeğinde görüşmek fırsatı bulduğu Şükriye'de halinden memnundu.

Alparslan, Halil Ağa'nın kapısına geldiği zaman gülümsedi. Köye geldikleri gecenin sabahında Efe Dayı'yı yolculamasını hatırlamıştı.

Efe Dayı, Alparslan ve Şükriye'yi alnından öpmüş, atına bindikten sonra Alparslan'a «Gölköylüler sana emanet Alparslan!» diye seslenmişti. Bütün köylülerin önünde ne kadar utanmıştı. Yanında birçok büyüğü vardı. Osman Çavuş ise kolunu omuzuna atmış ve «artık Alparslan bizim kumandanımız oldu Efe Dayı, sen merak etme!» diye haykırmıştı. Alparslan el sallayan Efe Dayı'nın peşinden seslenmişti : «Herkese selam söyle!. Fatih ve öteki arkadaşlarım da birer kalpak giysinler!»

Fatih'i, İhsan'ı, Salih Amca'yı, ustasını, Kemal Usta'yı babasını ay-yıldızlı kalpakları, göğüslerinde fişeklikleri, omuzlarında tüfekleri ile görür gibi oluyordu. Ah!.. Kendisinin bir de bıyığı olsa idi.

Alparslan, kapı önü dalgınlığından Halil Ağa'nın oğlu Kerim'in sesi ile kendine geldi :

— Buyur Alparslan abi! Hoş geldin!

Alparslan gülümseyip el salladı ve içeri geçtiler. Odaya girdiğinde herkesi sofra başında bekler buldu.

Bekleyenleri selamlayarak hemen boş duran yerine oturdu. Alparslan'ın Türk töresine bağlı olduğunu bildiği için sofranın büyüğü olarak Halil Ağa hemen ilk lokmasını kopardı :

— Haydi buyrun bakalım!

Kahvaltıda çeşitli konuşmalar başlamıştı. Bazı şeyler soran Alparslan, soruları da cevaplandırıyordu. Bu konuşmalar, bilgilerin karşılıklı artmasına ve daha iyi anlaşma imkânının doğmasına yarıyordu. Yine kasaba aklına geldi :

«Bütün Türk aileler her fırsatta, birlikte Osmanlı oldukları komşu ve tanıdıklarını yemeğe davet ettiklerinde, ağırlamak için herşeyi yaparlardı. Hele anneciği «çok ayıp olur, akıllarına birşey gelir» diye onları memnun etmek için çırpınırdı. «Kim olursa olsun komşumuz...» diye söylenir, babası da «insanlık vazifemizi yapıyoruz. Ama bizi anlamazlarsa yine vazifemizi yaparız» diyerek tamamlardı. Şimdi anlıyordu. Onlar Türk'ü anlamamıştı ve Türk de çaresiz olarak ikinci vazifesini yapıyordu. Bu kendini bilmezlere Türk'ü tanıtmak vazifesini yapmak mecburiyetinde bırakılıyorlardı. Anneciğinin misafirlikte Türk ailesinden ayırmadığı insanlar şimdi elleri titremeden ve düşünmeden sağ olsa ona tetiği çekecek, işkence de yapacaklardı».

Alparslan'a köyde gösterilen saygı, küçük yaşta olduğu için kendisini utandırıyordu ama bu saygının sebebi sevilen ve kıymetli bir babanın ona yakışan oğlu

olmaktı. Türk töresinde bilginin ve bilgili olanın da kıymeti böyle manalı idi. Bu sebeple gittiği yerlerde bazen büyükler Alparslan'a kendi yerlerini verir ve bundan gurur duyarlardı. Alparslan sıkılır, utanır, onları rahatsız etmemeye ve boş yerlere oturmaya çalışırdı ama büyüklerin sözünü dinlemek de bir Türk töresi olduğundan daha ileri gidemez, istenilenleri yapardı. Ne yazık ki idareciler Türk'ün bilgi ihtiyacına önem vermemişlerdi.

Alparslan artık köyü ve köylüleri tanımıştı. Güçlü bir müdafaa hazırlaması için bütün binaların durumunu ve içini bilmesi lazımdı. Her gün başka evde yemek yemesi bu bakımdan da faydalı oluyordu. Düşmanı geldiğine pişman etmek için yapılacak işler düzene girmişti. Yeni kararlar almak ve yapılan işleri görüşmek üzere bugün toplantı vardı.

Gölpınarköy, ormanlık bir dağa yaslandığından aşağıda uzanan düzlüğü, içinden geçen yolu her evden ve tarladan görmek mümkündü. Bu sebeble köylünün işlerini aksatmamak için nöbetçi bulundurmaya şimdilik lüzum görülmemişti. Hava kardıktan sonra köyün girişinde nöbetçi bulunuyordu. Düşmanının orman tarafından yol bulmasına imkân olmadığından büyük - küçük herkesin bir gözü ve kulağı düzlükte idi.

Halil Ağa, hanımı ve çocukları kahvaltı sonuna kadar sofradaki yiyecekleri Şükriye ve Alparslan'ın önüne sürüp durmuşlardı. «Çok çalıştığı ve çok yorulduğundan» daha fazla yemesi için neredeyse yalvarı-

yorlardı. Her gittikleri yerde böyle olmuştu. Alparslan'a daha fazla ısrar ediyor, «sen erkeksin, kumandanımızsın! En çok senin yemen gerekir. Sağlam kafa sağlam vücutta bulunur. Akıl, bilgi ve iyi kumandanlık için de sağlam kafa gerekir» diye açıklama yapıyorlardı. Sofranın hususî hazırlandığı da belli oluyordu.

Alparslan az sonra Şükriye ile beraber evden ayrılmış ve misafirhaneye gidiyordu. Burası Alparslan'ın teklifi ile kumandanlık binası yapılmıştı. Kapılar gıcırtılar çıkararak açılmaya, eşekleri, köpekleri, koyunları ile Gölköylüler bahçe ve tarladaki işlerine dağılmaya başlamışlardı. Düşman gelmeden yiyecek işlerini bitirmek için daha çok çalışıyorlardı. Yola çıkanlar dört bir yandan Alparslan'a el sallıyor, selam veriyorlardı. Kimse umutsuz değildi.

Şükriye de Alparslan ile birlikte etrafa el sallarken sormaktan kendini alamadı :

— Çok düşüncelisin! Hatta üzüntülü gibi... Evden ayrılmak zor gelmeye başladı galiba?

Alparslan şöyle bir baktı :

— Yok yok, hiç değil.. Baksana.. Cephede evlatların var ama Gölpınarköy'de henüz silah patlamadı, kan akmadı. Bu sessizlik bozulacak.. Vatanın dört yanında kim bilir kaç kasaba, kaç köy çoktandır düşman çizmesi altında... İç düşmanlarımızla birleşen yabancı askerler bebek, kadın, yaşlı demeden kim bilir

işkencelerle ne canlara kıydı. Silahı yok demeden, günah demeden, gülerek öldürdü... Burada yaşıyorum ama hep ismini ve yerini bilmediğim o kanlı, haykırışlı yerler aklıma geliyor.. Kanlı süngüleri ve toprağı avuçlayan elleri görür gibi oluyorum.

Şükriye «haklısın!» manasında başını salladı :

— Kasabamızda da Yunan askeri belki...

— Vatanın her kasabası, her köyü bizim... Ama zannederim kasabamıza gelecek düşman birliğinin işi zor. İstediğini kolay kolay yapamayacak... Çok iyi hazırlık yapıldı.

— Babanın sayesinde... Aynı hazırlığı burada sen yapıyorsun!

Alparslan durup etrafa bakındı :

— Fakat çok büyük eksiğimiz var.

— Silah ve cephane değil mi?

— Hiç yok... Ne yapabiliriz? Geldiğimiz günden beri bunu düşündüm. Kasabadan istesek, verirler ama onların daha çok ihtiyacı var.

Kısa müddet konuşmadan yürüdüler. Yaklaşan ve ilk defa duydukları tuhaf bir ses üzerine merakla bakınarak tekrar durdular. Sesi herkes duymuş ve nereden geldiğini araştırmaya başlamıştı. Çok geçmeden orman tarafından gelen bir uçak köyün üstünde dönerek düzlüğe doğru uzaklaşmaya başladı. Şükriye hayretle haykırdı!

— Bu nasıl kuş? Koca kanatlarını sallamadan uçuyor...

Alparslan acı acı gülümsedi :

— Kuş değil o! Uçak... Gördün mü ormanın üstünden nasıl kolayca geldi?

Uçak gittikten sonra köylüler kendilerine gelmeye başladılar. Şaşkınlıktan yerlerinde donup kalmışlar, çocuklar korunmak için etrafa koşuşmuşlardı. Şükriye gibi, onu kanatları oynamayan koca bir kuş zannetmişlerdi. Bir düşman uçağı olduğunu bilseler herhalde daha çok hayret ederlerdi.

Yürümeye devam ettiler. Alparslan daha derin düşünceye dalmıştı. Köylüler gibi kendisi ilk defa bir uçak görüyordu ama bu mühim değildi. Alparslan, babasının verdiği bilgileri hatırladı. Uçak keşif vazifesi yapıyordu. Demek ki köye gelmek üzere düşmanın eli kulağında idi. Birkaç gün evvel aşağıdaki yoldan Anadolu'ya doğru topları ile beraber büyük bir düşman birliğinin geçtiğini görmüşlerdi.

Adımlarını açtılar. Şükriye'nin hayreti geçmemişti :

— Şeyy... Alparslan! Bu uçak dediğin kuş nasıl uçuyor?

— Bu akşamki toplantıda bildiklerimi anlatacağım.

Ayrıldılar. Şükriye, Osman Çavuş'un tarlasına, Alparslan kumandanlık binasına yürüdü. Alparslan çok şeyler tasarlıyor fakat yapamıyordu. Her evde balta,

kazma, kürek vardı ama, düşman görünmedi diye Alparslan boş durmamıştı. Geldiğinin ertesi günü köy hakkında lüzumlu bilgileri öğrendikten sonra küçük toplantılar yapmıştı. Osman Çavuş kumandanlığın büyük odasında bütün köylülere birkaç tabanca ve tüfek üzerinde nasıl kullanılacağını öğretmişti. Geceleri yapılan derslerde bilhassa kadınlar ve çocuklar nişan almayı, tetik çekmeyi öğrenmişlerdi. Bunlar az şey değildi ama yetmezdi. Çocuklar artık boş kaldıkça askercilik oynuyordu.

Alparslan kumandanlığın bahçe kapısından giriyordu ki uzakta, yolun ucunda karartılar ve boz bulutları farketti. Dikkatle tekrar baktı. Yanlış görmüyordu. Düşmanın köye gelmemesi zaferin kazanılması bakımından aslında iyi değildi. Çünkü ne kadar yayılırsa düşmanın işi o kadar zorlaşacak, böylece Mustafa Kemal'in de işi kolaylaşmış olacaktı.

Aylar geçmiş ve Alparslan'ın yaşı büyümüştü ama savaş kıyafeti içinde daha büyük ve güçlü görünüyordu. Artık küçük Mehmetçik değil şimdi tam bir Mehmetçik idi. Köy çocukları onu görünce askerce selam veriyor, silahına, kalpağına hayranlıkla bakıyorlardı.

Alparslan, az sonra yol girişinde yüksek bir yere oturmuş, köyü inceliyordu. Nöbetçiler ve az olan silahlar nerelerde bulunmalı idi? Bu arada yolda toz bulutçukları bırakarak ilerleyen düşman birliklerinin baş tarafı Efe Dayı'nın anlattığı kervansarayı geçmişti. Alparslan üzüldü. Kurt köpeği Şimşek de bu üzüntüye

ortak olur gibi kulaklarını indirmişti. Köydeki köpekler aslında köylüler için büyük destek olacaktı. Şimdiden nöbetçilik yapıyorlardı.

Saatler, düşünerek çabuk geçmişti ama düşman birliği uzaklarda kaybolmak üzere idi. Şükriye de gelmişti. Şimşek ile beraber öğle yemeklerini yediler. Alparslan, Şükriye'nin sormasına fırsat vermeden açıkladı :

— Gittiler... Bir kısmı kervansarayda kalsa idi iyi olacaktı!

Şükriye hayretle baktı :

— Ne dedin? Kalsalar iyi olur mu hiç?..

— Belki onlardan silah ve cephane alabilirdik!

— Anladım! Ne de olsa kumandansın Alparslan! Biz senin gibi etraflı düşünemiyoruz. Doğru... Nasıl olsa karşı karşıya geleceğiz.

Şükriye konuşmasını kesti. Huyunu çok iyi bildiği köpeği Şimşek kulaklarını dikmiş sonra da doğrularak aşağıya, ileriye bakmaya başlamıştı. Alparslan da baktı. Birşey görünmüyordu. Tam kalkmış ayrılıyorlardı ki Şimşek aynı yere gözlerini dikerek hırlamaya başlamıştı. Alparslan dikkatle tekrar bakınca kervansarayın arka tarafında dolaşan, hareket eden birşeyler olduğunu farketti. Birden yüzüne yayılan tebessümle söylendi :

— Köyümüze galiba düşmanın silah ve cephane yardımı geldi. Bu gece anlarız!

Köye doğru yürüdüler. Alparslan öğleden sonraki vazifesine gidiyordu. Kaşlarını çatmıştı. Gördükleri gibi kervansarayda düşman askerleri kalmışsa her an köye saldırabilir, hiç olmazsa kontrol edebilirlerdi. Yiyecek veya başka şey için gelebilirlerdi. Ne olduğunu kaç kişi olduğunu bilmeseler bile neticede düşman ile karşı karşıya kalmışlardı. Şükriye'ye baktı :

— İstersen minaredeki nöbetçiye uğra Şükriye! Gözlerini kervansaraydan ayırmasın...

Şükriye memnunlukla ayrıldı. Tahta minaresi ile basit fakat şirin köy camii evlerin en altındaki küçük düzlükte idi. Alparslan, yanından ayrılmayan Şimşek ile birlikte yoluna devam etti. Köyde hiçbir hareket ve ses yoktu. Tarla ve bahçe işlerini elbirliği ile bitirmek için aldıkları kararın doğruluğu meydana çıkmıştı. Yiyeceklerini toprağın altına saklayabilirlerdi ama tarla ve bahçelerde açıkta duran sebze, meyve ve diğer şeyleri koruyamazlardı. Düşman kötülük yapmak için gördüğü herşeye, kendi işine yaramasa bile zarar verebilirdi.

Alparslan; düşündüğü konuşacağı, karar vereceği zaman babasının söyledikleri veya kendisine verdiği deftere yazdıkları aklına geliyordu. Kumandanlık binasına geldiği sırada yine babasının bir sözünü hatırlamıştı : «Sen daima güçlü ve kavgaya hazır ol! Ancak bu senin kavga istediğin manasına gelmez! Fakat başkalarının seni zayıf bulup kavga çıkarmalarına, seni dövmelerine mani olur».

Bu söz her Türk için, Türk devleti ve milleti için unutulmaması şart olan bir kaide idi. Türk'ün tek dostu olmadığı gibi bütün dünya onu yok etmeye karar vermişti. Önünde krallarının diz çöküp, akıllarına Türk gelince korkudan uykuları kaçan devlet ve milletler; Osmanlı İmparatorluğu biraz zayıfladığı zaman onu yok etmek için her fırsatta içerden ve dışardan harekete geçmişlerdi. Tarih sayfaları karıştırıldığında Türk'ün gelecekte de gerçek bir dost bulamayacağı kolayca anlaşılabilirdi. Bu sebeple devletin güçlü kalması için Türkler daima uyanık, akıllı çalışkan ve en mühimi birlik içinde olmayı unutmamak mecburiyetinde idiler.

Bu acı ve tehlikeli günler, yaşayan ve yaşayacak bütün Türkler için çok iyi ders olmalıydı. Bilhassa Türk milletinin istikbali olan Türk çocukları için... Bu sebeple Türk çocuklarının en mühim vazifesi hangi yaşta olursa olsun iç ve dış düşmanlar hakkında lüzumlu bilgileri öğrenmek, kendi tarihini çok iyi bilmek ve büyüdükçe bu bilgilerini geliştirmek olmalı idi. Her Türk çocuğu çalışmalarında düşüncelerinde, oyun ve hatta eğlencesinde bile Türk olduğunu unutmamalıdır.

İşi olmayan veya biten çocuklar yemekten sonra yine bahçede toplanmışlardı. Heyecanla bekliyorlardı. Alparslan sokak kapısından girince hepsini selamladı :

— Merhaba arkadaşlar!

Çocuklar bir ağızdan «sağol!» haykırışı ile karşılık verdiler. Alparslan'ı çok seviyorlardı. Ondan çok

kısa zamanda Türklük, Türk tarihi ve başka konularda birçok bilgiler öğrenmiş, çok severek şiirler, destanlar, türküler ve marşlar dinlemişlerdi. Bazı şiirleri ve marşları toplandıkça birlikte söyleyecek kadar, askercilik ve savaş oyunlarında haykıracak kadar ezberlemişlerdi. Ayrıca böyle kalpaklı, tüfekli, fişekli, tabancalı bir arkadaş aralarında ilk defa görüyorlardı. Ay yıldızlı kalpağına bakmaya doyamıyorlardı. Köy çocukları, hepsinden büyük olan Alparslan'a Türk töresine göre saygı göstermek mecburiyetinde idiler.

Alparslan köyde faydalı olmak için hiç fırsat kaçırmıyor; öğreniyor, öğretiyor, yazıyor, çiziyor, dolaşıyordu. Bir kumandana da bunlar yakışırdı. Köyde faydalı olmak, vatana, millete, devlete faydalı olmak demekti. Alparslan bunları düşündükçe rahatlıyordu. Fakat Türk olarak çok daha büyük işler yapma arzusu ile doluydu.

Alparslan yerine geçip tüfeğini omuzundan çıkardı. Artık düşman yanlarına gelmişti. Köylülerin karışıklığa düşmemesi için kararların alınma zamanı da gecikmemeli idi. Merak ve heyecan içindeki çocukları bekletmemeli idi. Konuştu :

— Sizinle tanıştığım, aranızda olduğum için sevinçliyim. Çok iyi anlaştık ve çalıştık. Vatanımız gibi köyümüz de her an tehlike ile karşı karşıya gelebilir di. Buna hazır olmak için kendimizi yetiştirmeye başladık. Bu çalışmalarımıza devam ediyoruz. Kaç yaşında olursa olsun bütün Gölpınarköylüler savaşa girmiş bulunuyoruz. Çünkü düşman köyümüzün altında hazır beklemektedir.

Alparslan durdu. Dikkatle arkadaşlarına, küçük çocuklara baktı. Hiçbirinin yüzünde korku yoktu. Bazıları heyecanlanmış, bazıları meraklanmış, yaşı en büyük olan ise gülümsemişti bile... Devam etti :

— Şu andan itibaren yeni bir çalışmaya giriyoruz. Düşman, girdiği yerde öldürürken kadın, çocuk ayırmamaktadır. Bu bakımdan biz de kendimizi müdafaa ederken en küçüğümüz bile birşeyler yapabilmeliyiz En küçüklerimiz altı, en büyüklerimiz ise on altı hatta on yedi yaşındadır. Birbirine yakın evleri dikkate alarak sizi beş gruba ayırdım. Yaşı en büyük olanlar bu grupların başı olacaktır.

Defterinden isimleri okudu. Az sonra çocuklar beş yerde toplanmışlardı. Her grupta beş veya altı çocuk bulunuyordu. Sıra bile olmuşlardı. Çünkü Alparslan geldikten sonra çelik-çomak, körebe gibi oyunları bırakmış ve koşu, atlama, tırmanma gibi yarışmalar yapmaya, daha çok güreş tutmaya, taşlarla hedef vurma çalışmalarına kılıç oynamaya başlamışlardı. Hatta Alparslan'ın ricası üzerine Hamza Abi çocuklara biraz askerlik dersi vererek; yürüyüş yaptırmış, sıra olmasını, siper almayı, kumandana selam vermeyi bile öğretmişti. Askerlik demek evvela disiplin demekti.

Hamza Abi köyün genç gazilerindendi. Kafkas cephesinde Ruslara karşı savaşmış, yaralarına aldırmamıştı. Fakat çok şiddetli soğuklar yüzünden donan bacağını keserek onu köyüne göndermişlerdi. Koltuğu altına dayadığı kalın bir sopaya yaslanarak yürüyebili-

yordu. Öteki kolu da sağlam değildi. Alparslan bir fırsatını bulup onu evinde ziyaret ederek hatıraları dinlemişti. Hamza Abi'den Rusların da aynı Yunanlılar gibi Türklere nasıl işkence ettiklerini ve bundan zevk aldıklarını büyük üzüntü içinde dinlemiş fakat hayret etmemişti. Babasından öğrendiğine göre Türk milletinin en büyük düşmanları ellerine fırsat geçince Türk'ü tamamen yok etmek için bebekleri bile işkence ile öldürmekten çekinmemişlerdi. Bir bebek de olsa onlar için Türk'ün canlı kalması hele çoğalması, en büyük tehlike ve korku menbaı idi.

Alparslan'ın bir anlık düşüncesi sırasında bahçedeki çocuklar kendi grup arkadaşlarını ve başkanlarını öğrenmek fırsatını bulmuşlardı. İsmi okunmamış olanlar ise bir araya gelmiş ve bekliyorlardı.

Alparslan'ın sesi duyuldu :

— Arkadaşlar! İsmi okunmayan kardeşlerin devamlı olarak kumandanlık binasında bulunarak bana yardımcı olacak, hem de hazır kuvvet vazifesi yapacaklardır. Kız kardeşlerimiz ise kendi evlerinde sizlere yardımcı olmak için bekleyeceklerdir. Yapacaklarını biraz sonra kendilerine anlatacağım. Şükriye ile seçilecek birkaç kız arkadaşımız da kumandanlık binasında bulunacaklardır.

Bütün çocuklar sıralarını bozmadan dinliyorlardı. İsmi okunmayanlar da vazife aldıkları için sevinçliydi. Alparslan'ın işareti üzerine hemen buldukları taş, kütük ve tahtalara oturdular. Heyecanla dinlemeye devam ettiler :

— Arkadaşlarım, kardeşlerim! Köyü düşmana karşı büyük - küçük hepimiz birlikte müdafaa edeceğiz. Yapacağımız işleri, lüzumlu bilgileri ve bazı haberleri bu akşamki toplantıda konuşacağız. Söyleyeceklerim bu kadar, Siz marşlar söyleyerek bu toplantımızı devam ettirin!

Bahçe kapısı açılmış ve Şükriye girmişti. Gülerek bahçede bulunanlara el salladı. Dışarıya yaptığı işaretle köy kızları büyük odaya geçmek üzere içeri girerken erkek çocuklar da marş söylemeye başlamışlardı.

— Tuna nehri akmam diyor,
Etrafımı yıkmam diyor,
Şanı büyük Osman Paşa,
Pilevne'den çıkmam diyor.
Kılıcımı vurdum taşa,
Taş yarıldı baştan başa,
Nâmı büyük Osman Paşa
Askerinle binler yaşa!...

Çocuklar bu marşı Efe Dayı'dan öğrenmişlerdi. O, kahvehanelerde, topluluklarda başını sallar, iç çeker, acı acı gülümseyerek hep dinlerdi. Fakat girip - çıktığı her evde bilhassa çocuklara yıllarca birşeyler öğretmeye çalışmıştı. Bu öğrettikleri marş, türkü, destan, Türk savaşları, meşhur Türklerin hayatları olurdu. Yıllarca buram buram Türklük anlatmış dikkati çekmemek için Osmanlı olarak gézmişti.

Alparslan tüfeğini alarak Şükriye'yi ve birlikte gelen arkadaşları ağırlamak için yerinden ayrılarak

evin kapısında durdu. Gelen her kıza «hoşgeldin!» dedikten sonra kendisi de içeri geçti ve odaya girdi.

Sevinçten böyle zamanlarda içi içine sığmıyordu. Köyde düşmanın tahmin edemeyeceği hazırlık içinde idiler. Küçük bir askerî birlik kuruluyor gibiydi. Askerlik, Türk'ün yabancı olmadığı bir konu idi. Küçük çocuklar bile biraz öğrenip çalıştıktan sonra hemen sert adımlar ve marşlarla yürüyorlardı. Eline silahı alınca sanki bir anda her çocuk kahraman bir Mehmetçik olup çıkıyordu. Türk doğuştan askerdi, kahramandı...

Az sonra kızlar odada yerlerini almışlardı. İlk defa böyle bir toplantı yaptıkları için biraz heyecanlı idiler. Şükriye en önde ayakta duruyordu. Bahçeden, yeni bir marşa başlayan çocukların sesi geliyordu. Bazı gruplar da sopaları tüfek gibi omuzlarına almış, yürüyüş yapıyorlardı. Bir kısmı ise güreşe tutuşmuştu. Alparslan başını sallayıp içinden «birkaç güne kadar sizin de silahınız olacak küçük Mehmetçikler!» diye geçirdi. Sonra bahçeye baktığı pencereden yüzünü odaya çevirdi. Derin bir nefes alıp söze başladı :

— Kıymetli bacılarım! Sizlerle ev, bahçe, tarladaki işleriniz sebebi ile konuşmak fırsatı bulamadık. Şükriye kardeşinizi çok yakından tanıdınız. Kendisi bana yardım ederek sizlere lüzumlu bilgileri verdiği gibi, hakkınızdaki bilgileri bana getirdi. Kendisi de sizinle bir arada bulunmak istiyordu. Bu küçük toplantınızda hazırlıklarımızın bitmesi ve muvaffak olmamız

için en son duruma göre karşılıklı konuşacaksınız! Defterimde hepinizin ismi büyük - küçük demeden yazılı, Bugün köyümüz için çok mühimdir.

Alparslan defterlerini açarak çalışmaya başladı. Düşmanı şaşırtmak, köye gelişini pahalıya ödetmek ve en iyi şekilde müdafaa yapmak veya köyü terketmek için neler yapılabilirdi? Alparslan, kızların toplantıyı bitirdiklerini, bahçedeki marşların ve gürültülerin bittiğini, saatlerin geçtiğini farketmemişti bile... Yazıyor, düşünüyor, çiziyordu. Savaş idare edecek kumandan dikkat ve çabası içinde idi. Aslında kendisi kumandan seçilmiş ve küçük de olsa savaş köyün kapısına dayanmıştı. Fakat Gölköy hazırdı. Selim Bey'in oğlu olarak Alparslan hakikî bir savaş idare edecekti. Yaşı ne olursa olsun bir Türk olarak vazifesinde bir Fatih'in, bir Alparslan'ın torunu olarak muvaffak olacağından emindi.

Alparslan, havanın kararmakta olduğunu defterindeki yazıları seçemez olduğu zaman farketti. Defterleri kapatıp eline aldı. Kalpağını giyip tüfeğini omuzuna astı, odadan ve evden çıktı. Bu akşam sıraya göre yemeği Hatice Gelin Teyzelerde yemesi gerekiyordu. Geç kalmamak için adımlarını açtı.

Aydınlığın çekilmesi ile beraber sanki köye matem bulutu çökmüştü. Bacalardan çıkan dumanlar buruk bir his uyandırıyordu. Evlerine girmekte olan koyunların ve ineklerin çıngırakları acı sessizliği bozamıyordu. Kervansarayda düşman askerleri bulunduğu

haberi belli ki köye yayılmıştı. Bu matem sessizliği korkudan değil, silah ve cephane yokluğunun çaresizliğindendi.

Hatice Gelin Teyze'ye köylüler kısaca Gelin Teyze derlerdi. Bu isim daha manalı idi. Yıllar evvel Hatice kız mesut bir yuva kurmak üzere neşeli bir düğünden sonra gelin olmuştu. Köyün en güzel, en işbilir, en çalışkan kızlarındandı. Yaşının küçüklüğüne rağmen güleryüzlü ve tatlı idi. Bahçenin yol kenarındaki köşesine tek odalı bir evcik yapmışlardı. Ancak düğünden birkaç gün sonra erkeğini, Murat'ı askere çağırdılar. İşte Hatice Gelin o günden beri yıllardır bekliyordu. Murat'tan ne haber gelmişti, ne kendisi... Rus cephesinde mi, Yunan cephesinde mi kalmıştı. Şehit mi, esir mi bilinmiyordu? Hatice Gelin oğluna da Murat adını koymuş, bıkmadan kulağı kapıda, gözü yollarda hâlâ bekliyordu.

Zaten gidenin hangi cepheye gittiği, kendisi gazi olarak dönmezse öğrenilmezdi. Mühim olan vatanın istiklali, milletin namusu, devletin şerefi için savaşa gitmiş olmasıydı. Her Türk böyle düşünürdü. Gelin Teyze işte böyle bir Türk kadını, bir Türk anası idi. Erkeği gelecek diye babasının evine bile geçmemiş, kucağındaki Murat'ını tek odalı evinde büyütmüştü.

Alparslan kapıyı eli ile vurduğu zaman içerden Murat'ın sesini duydu :

— Anne, Alparslan geldi!

Alparslan, Murat'ın sevinçle açtığı kapıdan odaya girdi. Gelin Teyze de ocağın başında ayağa kalkmıştı :

— Gel yavrum! Hoşgeldin!

— Hoşbulduk Gelin Teyze!

Alparslan elini öptü, Gelin Teyze de onu oğlu gibi bağrına bastı. Sesi titremişti ama belli etmemeye çalışmıştı. Duvarda asılı yağ kandilinin ışığında yüzü aydınlıktı :

— Sağol kumandan evladım! Bizi müdafaa için sabah karanlığından akşam karanlığına kadar koşup duruyorsun. Acıkmışsındır, hemen otur!

Alparslan, Murat'a bakarak gülümsedi :

— Merhaba kardeşim!

— Merhaba Alparslan kumandan! Hoşgeldin!

Oturdular. Murat'ın gözü Alparslan'ın yanında duvara dayalı duran tüfekte idi :

— Ne iyi, hem tabancan hem tüfeğin var kumandan abi!

Alparslan, Gelin Teyze'ye geri dönmeyen kocasını hatırlatıp üzmemek için savaş konusunu açmak istemiyordu. Bunun için Murat'a cevap vermedi. Sadece gülümsedi. Fakat Gelin Teyze anlamıştı. Murat'ın saçlarını okşadı, yanağını sevdi :

— Birgün senin de olur yavrum! Ama gâvur toprağımıza gelir, evimize girerse baltayı kaparsın, küreği vurursun güzel yavrum! Silahımız yok diye Yunan'a boyun mu eğeceğiz?

Alparslan, Gelin Teyze'nin konuşmasından hem rahatlamış, hem gururlanmıştı. Başını salladı :

— Balta, kürek de bulamazsak odun ile, taş ile karşı koyarız, saldırırız. Sağ iken evimizi, köyümüzü, vatanımızı düşmana teslim etmeyiz. Türküz biz...

Murat dudak büktü :

— Haklısın ama... Bu çok zor... Sağ kalmayız...

Alparslan önüne baktı, yutkundu :

— Türk, çok zor işler başarmasaydı zaten Türk olmazdı! Sağ kalmasak da kardeşim; ölümden korkmayan en eski bir milletin torunları olarak da hem kolay ölmeyiz, hem düşmana bunu pahalıya ödetiriz. Biz ölmeyi göze almazsak, Türklük yaşamaz Murat!

Toplantıya geç kalmamak için yemek arasında da olsa fazla konuşmak istemeyen Alparslan, susmuştu. Gelin Teyze bu cevaptan heyecanlanarak Murat'a baktı :

— Bir daha böyle konuştuğunu duymayayım oğlum! Seni ölümden korkman, düşmandan kaçman için büyütmedim!.. Yıllar evvel bir Murat'ımı, kocamı üç günlük gelinken cepheye yolladım. Vatan sağolsun deyip ölüme yolladım! Vatan tehlikeye düşer, benden yine asker ister diye peşine bir Murat daha yetiştirdim. Ben seni vatan için, millet, devlet için kundağa sardım oğlum? Bunları mı diyecektin şu günlerde?... Yüzüme karşı...

Tıkanmış, yaşlanmış gözleri ile Murat'a bakıp kalmıştı. Murat üzüntü içinde Alparslan'a baktı. Ağzında kalan lokmasını yuttuktan sonra annesinin yanına geldi :

— Ana! Ana!.. Yanlış anladın!.. Silahımız olsa iyi olmaz mı diye kumandandan öğrenmek istedim.

Kendini tutamayıp annesinin boynuna sarıldı. Titreyen sesi ile boğuk boğuk haykırdı :

— Ben şehit oğluyum ana! Karşıma Rus çıkar, İngiliz, Fransız çıkar, Yunan köyüme, vatanıma girer de ben silahım yok diye kaçar mıyım. Ben Türküm, ölümden korkar mıyım ana!

Gelin Teyze Murat'ını kollarıyla sardı, yüzünü göğsüne bastırdı. Alparslan'a bakarak söylendi :

— Cahilim, yanlış anladım oğul! Kusura kalma, affet ananı!... Yanlış da olsa öyle konuşma!... Şehit babanın kemikleri sızlar oğul!..

Anlaşmışlardı. Birbirlerinden ayrıldılar. Murat sofradaki yerine geçmişti. Gelin Teyze, Alparslan'a baktı :

— Yemeğini zehir ettik değil mi kumandan evladım? Kusura bakma!... Gelecek sefer affettiririm kendimi...

— Ne olur üzülme benim için!.. Hem çoktan doydum Teyze! Zararı yok, bir yanlış anlama oldu, o kadar....

— Vatanın zararına, milletin kötülüğüne kimseyi konuşturmam evladım! Oğlum bile olsa affetmem... Türküz, kanımız gâvurla karışmadı.

Kenarları oyalı yazmasını eliyle düzeltti.

— Türklük kolay mı? Murat'ın babasını gâvura karşı gönderirken «eğer savaşırken kaçamak yaparsan hiç dönme, senin karın olmam!» dedim. Türk olduğunu, yenilirse düşmanın köyümüze gelip beni ve çocuğumuzu öldüreceğini söyledim. Ne yapayım. Daha fazla şeyler söylemeye aklım ermez. Aslan Murat'ım, tam ayrılırken...

Gelin Teyze sustu, sesi acı idi ama yüzünde rahatlık vardı. Sesini alçaltarak devam etti :

— ... nemlenen gözleri ile gözlerimin içine baktı baktı da, «Hatice Gelin, ben Türküm! Senin namusun benim namusum, vatanın namusu bizim namusumuz... «Gitme, kal!» desen bile daha bekler miyim? Vatan seni üstünde yaşattı, yedirdi, içirdi, giydirdi. Ama şimdi vatana düşman el atmış, devlet haber salmış. Durulur mu Hatice Gelin? Dua et ki vatan kaç tane isterse o kadar gâvur geberteyim... Düşmana vururken, saldırırken köyümü düşüneceğim, gözümün önüne sen geleceksin! Sağ kalıp, gazi olarak dönersem görüşürüz Hatice Gelin! Dönmezsem... Dönmezsem üzülme, sakın ağlama! Kocamı vatana verdim, ne mutlu şehit karısıyım diye sevin!» dedi. Sonra gülerek el salladı Murat'ım. Komşu köylerden gelenlerle kolkola - Annem beni yetiştirdi bu vatana yolladı, Al sancağı teslim etti Allah'a ısmarladı... - diye marş söyleyerek yürüdü, gitti.

Gelin Teyze o uğurlayışı sanki yeniden yaşamıştı. Hatta belli ki hep o ânı yaşıyor, kocasının ayrılırken

söylediği son sözlerini hatırlayıp mutlu oluyordu. Derinden bir nefes aldı. Suyunu içti. O anda söyleyecek söz bulamadığı için heyecanla dinlemekte olan Alparslan'a başını salladı :

— İşte böyle evladım! Vatan için kim bilir ne canlar gidiyor. Sadece Murat'ın değil ki... Yıllar geçip erkeğimden hiçbir haber gelmeyince beni üzülüyor zannettiler. Dönseydi, çocuğumuzla yuvamızda yaşayıp gitseydik iyi olurdu ama... Önce vatan, değil mi kumandan evladım?

Alparslan dinlerken Gelin Teyze'nin yüzüne dalıp gitmişti. Gözleri, bakışları hatta sesi bile yabancı gelmiyordu. Birden içinde acı bir eziklik duydu. Evet, Gelin Teyze annesine benziyordu. Durumunu belli etmemek için acele cevap verdi :

— Tabii Gelin Teyze, önce vatan! Hür vatan!... O olmazsa bizim olmamızın hiç manası ve kıymeti yok...

Murat annesini ve Alparslan'ı heyecanla, dikkatle dinliyordu. Gelin Teyze, devam etti :

— Erkeğim sağ olsaydı da vatan üzerinde düşman bayrağı dalgalansaydı daha mı iyi olurdu? O zaman erkeğim, evimi, beni, çocuğumu düşmanın içinde tek başına nasıl koruyacaktı? Cahilim ama bu kadarına da aklım erer evladım! Kimse ölmezse sağ kalanları, kadınları, bebekleri kim korur? Evet, sanki kocam her an bir taraftan çıkıp gelecekmiş gibi geliyor. «Hatice Gelin, ben geldim!» diye, seslenecekmiş gibi geliyor...

Ölüsünü bile göremedim de inanmak, alışmak zor oluyor... Yaaa... İşte böyle kumandan evladım!... Şimdi o, beni bekliyor.

Alparslan yemeğini bitirmişti :

— Yakında birlikte güzel günlere kavuşacağız Gelin Teyze! İnanıyoruz... Ya istiklal, ya ölüm diye yola çıktık!

— İnanıyoruz evladım!

Toplantıya yine bütün Gölpınarköylüler katılacaktı. Murat ile Gelin Teyze de gelecekti. Alparslan'ın herkesten evvel yerinde olması lazımdı. Sofradan kalktı :

— Kusura bakma Teyze! Daha çok dinlemek ve konuşmak isterdim ama...

— Sen kusuru bakma kumandan evladım! Hem üzdüm hem de kendi derdimle başını ağrıttım! Vazifene geç kalma, yine gelirsin...

Gelin Teyze, seslendi :

— Tanrı vatanına, anana, babana bağışlasın evladım! Kalpak ve tüfek ne güzel yakışmış! Murat oğlum, sen de git beraber!..

Teyze ne bilsin!.. Annesi hatta babası bile Alparslan'ı ay-yıldızlı kalpağı ve tüfeği ile göremeyecekti. Alparslan yutkunup sustu. Murat sevinçle çarığını giymişti :

— Ana! Bir kalpak da bana diksene...

— Dikerim oğlum! Yeter ki taşıyacağın ay-yıldıza layık ol!

Çıktılar. Fakat Alparslan birkaç adım sonra durdu. Murat'a baktı :

— Ben yalnız gidebilirim Murat! Sen annen ile gelirsen daha doğru olur.

— Haklısın kumandan! Yalnız bırakmak yanlış olur.

— Çok kıymetli bir annen var!

— Evet... Büyüdükçe daha iyi anlıyorum...

Gelin Teyze, kapıda bekliyordu :

— Niye döndün oğlum!

— Kumandan seninle gitmemizi istedi ana!

— Emir dinlemek vazifemizdir. Kumandanlar bizden iyi düşünür oğlum, gir içeri...

Birlikte girip kapıyı örttüler. Dışarda artık köyü kucaklayan karanlığı ile gece vardı. Ay, gökyüzündeki birkaç buluttan birinin kenarından Gölköy'e bakıyor gibi idi.

Alparslan'ın eli artık tetikte idi. Tüfeğini kolunun altına almış, namlusunu ileri uzatmıştı. Dikkatli, sessiz, fakat uzun ve hızlı adımlarla yoldan iniyordu. Gelin Teyze'nin güzel konuşması ve annesine benzemesi ona çok dokunmuştu. Böyle anneler oldukça bu yüce millet, karşısına dünya geçse yok edilebilir mi idi? Böyle annesi olan çocuklar, böyle hanımı olan babalar Türk olarak nasıl iftihar etmezdi!

Bu düşünceler içinde kumandanlık binasına yaklaşan Alparslan, kapı önünde büyük bir karaltı far-

ketmişti. Duvar dibine sindi, tüfeğini doğrulttu. Sessizce yaklaşmaya başladı. Acaba ne oluyordu. Karaltının at olduğunu görerek rahatladı. Kim gelmişti? Dikkatle kapıdan girdi, bahçeyi geçti. Hiçbir ses yoktu. Üstelik kapı açıktı. Girdi. Oda kapısının önünde durdu. Dinledi. Osman Çavuş'un sesini tanıdı. Yine de tüfeğini hazır tutarak kapıyı birden açtı. Osman Çavuş ile Efe Dayı oturmuş konuşuyorlardı. Efe Dayı haykırdı :

— Oooo... Gel bakalım Alparslan

Osman Çavuş düzeltti :

— Kumandan!

— Tabii... Buyur kumandan! Nasılsın?

Alparslan, tüfeğini kenara bırakarak Efe Dayı'nın elini öptü. Sonra kendini tutamayıp boynuna sarıldı :

— Hoşgeldin Efe Dayı!

— Sağol! Hoşbulduk... Otur karşıma hele! Neredeyse tanıyamayacaktım. Tam kumandan olmuşsun canım!

Alparslan, Efe Dayı'nın gösterdiği yere, onun karşısına oturdu. Sevinmişti. Babasını hatırladı ama belli etmemeye çalıştı. Aklına geldi :

— Şey... Bu karanlıkta nasıl gelebildin Efe Dayı?

Efe Dayı, gülerek elini salladı :

— Aydınlıkta herkes yol bulur kumandan! Marifet karanlıkta gitmek...

Osman Çavuş sabredememişti :

— Efe! Söylesene kumandana da yeni haberi?...

Alparslan bir Osman Çavuş'a bir Efe Dayı'ya merakla baktı. İyi bir haber gelmiş olmalıydı, ki ikisinin de yüzünde neşeli bir aydınlık vardı. Efe Dayı kısaca açıkladı :

— Yunan, Anadolu'yu kısa zamanda ele geçirmek için bütün kuvvetiyle Ankara'ya ilerlemeye başlamıştı. Mustafa Kemal'in Türk milletine yeni Ergenekon'u müjdelemesine ve Türk ordusunun yeniden düzenli şekilde ortaya çıkmasına mani olmak istiyordu. Türk milletinin onun ışığı etrafında toplanmasına mani olmak istiyordu. Her bakımdan üstündü, diğer düşman devletlerden her çeşit yardımı görüyordu. Bunun için muvaffak olacağına emindi. Bu sarhoşluk ve Anadolu'nun içlerine kolayca girebilmesinin verdiği sevinç ile en mühim olanı hatırlamayı unutmuştu. Karşısında Türk vardı, Türk...

Osman Çavuş, avucu ile Efe Dayı'nın dizine vurarak haykırdı :

— Başını ilk kayaya çarptı çok geçmeden, değil mi Efe? Mustafa Kemal isimli başın kumandasında Türk milletinin nasıl bir anda toparlandığını görüp, yokluklar içinde de olsa Türk ordusunun süngüsü ile düşmana nasıl «dur» dediğini gördü Yunan, değil mi Efe?..

Alparslan'ın içi sevinçten bir hoş olmuştu. Aklı ererek ilk defa böyle bir sevincin heyecanını duyuyordu. Ne güzeldi Türk'ün muvaffakiyet haberini öğrenmek heyecanı...

— Zaferi kazandık mı Efe Dayı?

— Başından beri zafere inanıyorduk zaten... Yalnız ve yorgunuz kumandan! Kolay değil... Zaferi kazanmadık ama kazanmaya başladık. Bu bize güç verecektir. Zafer yakın...

Bahçeden sesler gelmeye başlayınca, Alparslan, toplantı olduğunu hatırladı :

— Bu akşam toplantımız var Efe Dayı! Ne güzel oldu... Yine aramızdasın! Hem güzel haberlerle...

Ayağa kalkmaktan vazgeçti. Elinde olmadan yüzünü buruşturarak yere baktı :

— Efe Dayı! Başka haberler de var mı? Şey...

Efe Dayı anlamıştı bile... Alparslan'ın gözlerine şöyle bir bakıp acı acı gülümsedi :

— Kasabayı soruyorsun değil mi? Kalabalık olduğumuzu biliyorlar. Çok iyi hazırlanıp tetikte beklediğimizi de anladılar. Gelen Yunan askerleri dinlenip Anadolu'ya doğru yürüyüşe geçince beklediğimiz olaylar çıkmadı ama...

Odaya girmeye başlayanlar sessizce bir kenara oturuyor, konuşulanları dinlemeye koyuluyordu. Efe Dayı dudaklarını büzerek iç çekti. Ayranını içtiği bardağı ters çevirdi ve devam etti :

— ...ama yine de hiçbir şey olmadı değil! Küçük-büyük birkaç şehit daha verdik... Silah sesleri, çan sesleri devam ediyor bildiğin gibi!... Eğer Selim Bey'in ikazları ve yardımı ile hazırlanmış olmasaydık şimdi

herhalde evlerimiz yıkılmış ve yarı yarıya sağ kalmış olarak dağlara, ormana çekilmiş olurduk... Zafer bizim ama zannederim Türk'ün şamarı ile defolup giderken, şimdi yapamadıklarını yapacaklardır.

Alparslan başını sallayarak ayağa kalktı :

— Şehit olanlar kimler?

— İsim söylemek neyi değiştirir evlat? Ahmet olmuş, Mehmet olmuş, Fatma veya Efe Dayı olmuş ne farkeder ki... Hepsi bizden bir parça, hepsi biziz, ne farkeder... Aynı kandanız, canımız aynı...

Alparslan etrafa bakındığı zaman odanın dolmuş olduğunu farketti. Bu arada karşı köşede, kapının arkasında duvara dayalı tüfekler bulunduğunu hayretle gördü. Eğildi :

— Efe Dayı, kapı arkasındaki tüfekler kimin hediyesi?

Efe Dayı, Osman Çavuş'a bakarak gevrek bir kahkaha attı :

— Senin kasabamıza hediye ettiğin tüfek ve cephaneden birkaç tane de, kumandanlık yaptığın Gölköy'e düşmez mi? Haaa....

Osman Çavuş da gülerek başını sallamıştı. Belli ki silah kaçırma işini öğrenmişti. Alparslan tüfeklere tekrar baktı :

— Biz burada da silah buluruz Efe Dayı! Sizin daha çok ihtiyacınız var...

— Gelmiş silah geri gider mi kumandan? Zaten kaç tane... İnanıyorum sen yine bulursun ama, o zamana kadar hiç olmazsa nöbetçileriniz silahsız kalmasın değil mi?

— Peki sağolun!

Toplantının başlama zamanı gelmişti. Efe Dayı ve Osman Çavuş daha geri çekilip duvara yaslandılar. Alparslan odaya döndü. Şöyle bir gözden geçirdi. Seslendi :

— Kıymetli büyüklerim ve kardeşlerim! Boşa geçirecek vaktimiz yok... Efe Dayı aramızda! Bize hem silah yardımı, hem de güzel haberler getirmiş... Bu haberi kendisinden dinleyelim.

Alparslan yana çekildi. Efe Dayı kalktı. Hiçbir ses çıkmayan odada gür sesi ile haykırdı :

— Yara nişandır tenine erlerin,
Şehitlik son rütbesidir askerin,
Altı da bir üstü de birdir yerin,
Arş yiğitler vatan imdadına!..
İşte düşman karşıda, hazır silah
Arş yiğitler vatan imdadına;
Vur Türk oğlu Türk, bizimdir felah (*)
Arş yiğitler vatan imdadına!..

Gölköylü kardeşlerim, bacılarım! El birliği yaptık, bir volkan gibi patladık ve vatanın imdadına yetiştik...

(*) Felah : Kurtuluş.

«Vatan bizim canımız, feda olsun kanımız!» diyerek koştuk, kükredik ve Samsun'dan ayak bastığı Anadolu'nun Ankara kalesinde kurtuluşu müjdeleyen Mustafa Kemal'in etrafında toplandık. Size zafer müjdesi getirmedim ama artık düzenli bir Türk ordusu bulunduğunu ve Yunan'ın kudurmuş gibi saldıran askerlerine Eskişehir'e ilerlerken «dur!..» dediğini haber vermeye geldim. İnönü'nde Mehmetçikler düşmanı karşılamışlar ve geri çekilmeye mecbur bırakmışlardır. Bu zaferimizin başlangıcıdır!

Efe Dayı her zaman yaptığı gibi elini göğüsüne bastırarak selam verip yerine oturdu. Alparslan doğruldu :

— Zannederim köyümüzde de silah seslerinin duyulması an meselesidir. Çünkü düşman askerlerinden bir kısmı düzlükteki kervansarayda kalmıştır. Düzlük ve orman üzerinde keşif yapan düşman uçağını da hepimiz gördük. Düşman ile ilk defa yanyana yaşıyoruz. Efe Dayı'mın dediği gibi düşmanın ne zaman, ne yapacağı belli olmaz! Bunun için şu andan itibaren biz de hazır olmak zorundayız! Hazır olmak için neler yapmamız lazım? Geldiğim günden beri ben aranızda, yollarda, bahçelerde, evinizdeki yemekte hep bunu tetkik ettim. Nasıl ve neler yapılacağını yazdım. Bunları yaparken gazi büyüklerimin bilgilerinden, tecrübelerinden ve nasihatlerinden çok faydalandım.

Alparslan durup bir müddet yere baktı :

— Köyümüzde, savaş çağında kimse kalmamış... Son birkaç genci de Mustafa Kemal'in emrine gönderdiniz! Ben bu durumda, köy çocukları içinde yaşı en büyük fakat köyün diğer erkekleri içinde yaşı en küçük olan kimseyim. Kardeşlerime elimden geldiği kadar liderlik yapmak vazifemdir. Ancak büyüklerimin önüne düşmek, onlara akıl ve emir vermek bana yakışmazdı. Fakat büyüklerimiz biz varken, nöbet tutacak, koşacak değil... Bu bir ölüm-kalım savaşı olduğuna göre küçük-büyük, kadın, yaşlı demeden herkes yapabileceği vazifeyi yüklenmek zorundadır. Bu sebeple büyüklerime de bir yardım olur diye, benden istenen kumandanlık vazifesini yapmaya çalışacağım.

Alparslan konuşmasına devam edecekti. Fakat Osman Çavuş işaret ederek söz istedi ve ayağa kalkarak konuştu.

— Türk töresinde büyüğe hürmet vardır. Amma bilgisi, aklı, tecrübesi ve cesareti ile vazifeye hak kazanmış kimsenin, öğretmenin, kumandanın ve liderin yaşı ne olursa olsun yine hürmet görmesi de Türk töresidir. Bir Sultan Fatih yirmi üç yaşında İstanbul'u fetih için ordusunun başında iken emrinde babası hatta dedesi yaşında idareciler, kumandanlar ve diğer vazifeliler vardı, paşalar vardı... Bu sebeple Selim Bey'in bizlerden bilgili olarak yetiştirdiği oğlu Alparslan'ı kumandanımız olarak kabul ediyoruz ve ettik. İstediğini yapacağız ve kumandanımız olarak da emirlerini bekliyoruz! Kumandanlık kolay değildir... Bizlerden çok yorulacak, uykusuz kalacaktır. Kendisini

nc zaman görsem en iyi şekilde müdafaa ve düşmana en ağır zararı verebilmek için düşünürken, yazarken, çizerken buldum. Köyümüzü ve bizi de artık bizim kadar tanıdığına göre içimizde en iyi kumandanlık yapacak kimse Alparslan'dır!

Alparslan, köyün artık on sekiz yaşına girmemiş kumandanı idi. Heyecanla haykırdı :

— Birlikte köyümüzü, vatanımızı kurtaracağız. Türküz! Türk yılmaz, cihan yıkılsa Türk yılmaz!...

Odadakiler bir ağızdan gök gürültüsü gibi büyük bir heyecanla haykırdılar :

— Türk yılmaz!

Alparslan tüfeği ile beraber kollarını havaya kaldırdı :

— Yaşasın Mustafa Kemal!

Köylüler aynı şekilde tekrar haykırdılar. Hemen peşinden arkadan bir ses duyuldu :

— Yaşasın Alparslan!..

Alparslan yeni birşey söylemeye hazırlanmışken durdu. Sesin geldiği yere dikkatle baktı. Bu murat'tı... Gülümseyerek ona seslendi :

— Türk töresinde tek lider olur Murat kardeşim! İmparatorluk yıkılıyor fakat ikinci anayurdumuz Anadolu'da yeni bir Türk devleti kuruluyor. Bu aynı zamanda Türk ırkının ikinci defa yeniden dirilişi,

yok olmaktan kurtuluşudur. İşte bu çok manalı kurtuluşumuzun tek lideri de ancak Mustafa Kemal'dir. Anadolu'ya Türklerin yerleşmesini sağlayan Malazgirt zaferinin büyük kumandanının adını iftiharla taşıyorum. Yaşasın Alparslan! Yaşasın Mustafa Kemal!..

Odadakiler heyecan ve sevgi dolu bir beraberlik içinde tekrarladılar. En çok Murat'ın sesi duyulmuştu :

— Yaşasın Mustafa Kemal! Yaşasın Alparslan!

Bu heyecanlı konuşmalar uzarsa asıl konu unutulabilirdi. Babasının yazdığı sözlerini hatırladı; «dikkatli, uyanık ve soğukkanlı ol!» Öksürdü... Bir an düşünerek yüksek sesle konuştu :

— Türk doğuştan asker ve kahramandır. Fakat ne yapacağımızı bilirsek işlerimiz kolay, çabuk ve başarılı olur. Kervansarayda düşman birliği var ve bizim silahımız, cephanemiz yok. Bu birlik hakkında bilgi edinmek için birkaç arkadaş keşif yapacak. Sonra ne yapacağımızı yarın akşam açıklayacağım. Evlerimizi boş bırakmamamız lazım. Bundan sonra toplantılara her evden bir kişi katılarak konuşulanları diğerlerine nakledecektir.

Çocuk, yaşlı, kadın, kız diye vazife için bir birbirimizi küçümsemeyelim! Herkesin kendine göre yapabileceği işler olacaktır. Gölköy çocuklarını birer küçük Mehmetçik olarak vazifeye başlattık. Bacılarımız da yapabilecekleri işleri öğrendiler. Bu akşamdan itibaren minarede, köy yolunun girişinde, kumandanlık binası bahçe kapısı önünde nöbet tutmaya başlayacağız.

Her gün değişecek olan nöbet parolasını evlere bildireceğiz. Bugünkü parolamız «istiklal», işareti «ölüm» dür. İsmail Ağa'nın davulunu minareye yerleştirdik. Tehlike olduğunu gören veya öğrenen minare nöbetçisi davula üçer defa vurarak bize durumu bildirecektir. Davul sesini duyunca herkes silahını, baltasını, küreğini kapacak ve evinde müdafaaya hazır olarak kumandanlık emrini bekleyecektir.

Her evde bir tane silah var. Bunları birkaç gün içinde temizledik, yağladık. Uzun zamandır kullanılmadığı için eski, bakımsız, bozuk... Ama yine de işe yarayabilirler. Hiç silah olmamaktan iyidir. Efe Dayı'mızın kasabanın hediyesi olarak getirdiği tüfek ve cephaneleri toplantı sonunda nöbetçilere vereceğiz. Nöbet değiştikçe onlar da arkadaşlarına devredecekler.

Bacı ve annelerimiz düşman ile savaşa tutuştuğumuz zaman yaralılara bakmak; evler arasında haberleşme ve taşıma işleri yapmak, yiyecekleri hazır bulundurmak, şehit ve yaralıların silahları ile savaşa devam etmekle vazifelidir. Türk kadını savaşta erkeğini yalnız bırakmamış, yerini almasını da bilmiştir. Güçlü olmamız için silah kadar yiyeceklere de ihtiyacımız vardır. Ekmek, un, yağ gibi yiyeceklerimizi saklayacak yerimiz de bulunmalıdır. Bacılarımız, annelerine ve bize de yardımcı olacaklardır. Şükriye küçük bacılarımızın başkanı ve yardımcım olarak çalışacaktır. Tüfek bana yeter, tabancamı şimdi huzurunuzda kendisine veriyorum.

Odada bulunanların heyecanlı bakışları arasında Alparslan, tabancasını çıkardı, öptü, alnına koydu ve yanına gelmiş olan Şükriye'ye uzattı. Türk için yuvanın temeli olan kadın, silah ve at mukaddesti. Şükriye de aldığı tabancayı aynı şekilde öpüp alnına koydu ve beline soktu.. Çok heyecanlanmıştı. Uzanıp Alparslan'ın elini öptü sonra da askerce bir selam vererek kenara çekildi.

Alparslan devam etti :

— Kıymetli büyüklerimiz tecrübelerine dayanarak ne yapacaklarını, düşmanı nasıl karşılayacaklarını biliyorlar. Annelerimiz de... Bizim gayemiz, bu hazırlık ve savaşta bacılarımızın ve kardeşlerimizin de şaşırmadan en faydalı şekilde bize yardım etmelerini temin etmektir. Birkaç yeni silahla küçük Mehmetçikler ve bacılarımız biraz eğitim yapacaklardır. Büyüklerimiz ve annelerimiz evlerine dönebilirler.

Oda boşalınca kalan çocuklar öne ilerlediler ve oturdular. Alparslan da hazırdı :

— Bacılarım! Küçük Mehmetçikler! Nöbet beklerken bütün dikkatinizi, aklınızı, kulağınızı yalnız vazifenize verin. Nöbet dışında vaktinizi boşa geçirmeyin! En zor durumlarda bile hiçbiriniz ben küçüğüm, aklım ermez, gücüm yetmez diye çaresiz kalmasın! Biz Türk çocuğuyuz!.. Akıllı, güçlü ve çalışkanız... Düşmana karşı en büyük vazifeyi büyüklerimiz yaparken, biz onların yükünü azaltıp, küçük yardımlarımızı birleştirerek onlara büyük destek olacağız.

Yokluklar içindeyiz, fakat inanç ve vatan sevgisi de düşmanlarımızın hiçbirisinde yok... Öğrendiğiniz marşları, kahramanlık türkülerini yalnız kalınca haykırın! O marşlar ve türküler size Türklük heyecanını yaşatacaktır. Türk ismi taşımak bile heyecandır, güçtür.

Alparslan hazırladığı nöbet listesini okudu. Nöbetçilere tüfek ve cephanelerini teslim ettik. İlk nöbeti tutacak çocuklar sevinçli, omuzlarına astıkları tüfekler için heyecanlı idiler. Diğerleri de kendilerine gelecek sıranın sabırsızlığı içinde idi. Çocuk değil, birer küçük Mehmetçiktiler, güçlü ve korkusuzdular... Türktüler, Türk!..

Kervansaraydaki Yunan askerleri hakkında keşif yapacak çocuklar ayrıldığı zaman Alparslan tekrar söz aldı :

— Efe Dayı'mız bu silahlarla şimdi hepinize tekrar eğitim yaptıracaktır.

Efe Dayı, Osman Çavuş ile bazı şeyler konuşuyor, başını sallıyordu. Ayağa kalktı :

— Kumandan! Bir teklifim var... Eğitimi Osman Çavuş yaptırabilir. İlk defa keşfe çıkacak küçük Mehmetçikleri yalnız bırakmak istemiyorum.

Alparslan, cevap olarak başını sallayıp gülümsedi. Keşif yapacak yedi kişi tüfeklerini mermilerle doldurdular. Yedek mermilerini ceplerine koydular ve kapıdan çıktılar. Efe Dayı ve Alparslan konuşarak ön-

de gidiyordu. Yola çıktıkları zaman kapı önünde beklemekte olan Şimşek de onlara katıldı. Efe Dayı durdu ve döndü :

— Küçük Mehmetçikler! Eliniz tetikte olsun ama mecbur kalmadıkça ateş etmeyin! Saklanarak ve korunmak üzere kendinizi her an yere atacak şekilde dikkatli yürüyün! Üzerimize ateş edilirse hemen etrafa dağılın, sakın bir araya toplanmayın ha!...

Efe Dayı en öne geçmişti. Arkasında aralıklarla yürümeye başladılar. Şimşek de anlamış gibi Alparslan'ın yanında yerini almıştı. İleriye bakarak, dimdik kulakları ile etrafı dinleyerek sessizce ilerliyordu.

Gündüzün yumuşaklığı bitmiş, gecenin sertleşen serinliği içinde keşif kolu düzlüğe inmişti. Etraftaki çalılıklardan ve ağaçlardan kuş sesleri, otlar arasından çeşit çeşit böcek sesleri bir müzik gibi düzlüğe yayılıp gidiyordu. Uzaklardan tek-tük köpek havlaması duyuluyordu. Kendi sessizliği içinde uzanıp giden düzlük kenarındaki kervansaray az sonra görünmüştü. Keşif kolu dağılarak ilerliyordu. Eller tetikte, gözler ilerde idi. Gece, birbirlerini görecek kadar aydınlıktı. Çalılıklar arasından ve eğilmiş olarak yürüyorlardı.

Efe Dayı eli ile işaret verdi. Karanlık bir yerde toplandıkları zaman mırıldanarak konuştu :

— İşimizin kolay kısmı bitti. Bu kervansarayı içinizde en iyi ben biliyorum. Kumandan müsaade ederse bu zor kısmı da ben idare edeyim!..

Alparslan hemen cevap verdi :

— Tabii Efe Dayı! Bizim için güzel bir eğitim olacak... Kumandanlık, sen yokken bana düşer!

Çömeldikleri karanlık yer kervansarayın arka tarafında idi. Sesleri duyacak kadar yakındılar. Efe Dayı etrafa bakındıktan sonra anlattı :

— Kervansarayın önde büyük kapı boşluğu vardır. Fakat kapısı yoktur. Bizim için çok iyi... Zannedersem burasını, geçecek diğer Yunan birliklerine ara istasyonu olarak düşündüler. Baktılar yiyecek için yanında köy de var. Oh ne âlâ... Şimdi büyük kapıdan girmek için hazırlanın!.. Yıkık duvarlardan da girebiliriz ama taş düşürebiliriz veya düşebiliriz. Nöbetçileri zararsız hale getirmek için çok dikkatli ve akıllı davranmamız lazım...

Efe Dayı kalktı, hepsi kalktılar. Neredeyse duvara yapışmış gibi ilerlemeye başladılar. Köşeye gelince Efe Dayı toplanmalarını işaret edip fısıldayarak açıkladı :

— Hepimiz birden yakalanmamak, bir çatışma çıkar ve geri çekilmek zorunda kalırsak peşimizden gelecek düşmanı yedek kuvvetle zor duruma düşürmek için ikiye ayrılacağız. Dört kişi Şimşek ile beraber dışarıda bizi bekleyeceksiniz. Alparslan ve Yusuf içeri gireceğiz. Bir arada değil... Siz tüfekleriniz ateşe hazır olarak kapının iki yanında saklanacaksınız!.. Tamam mı? Tehlikeye düşer ve ateşle karşılaşırsak ka-

pıya çekileceğiz. Dışarıda kendimizi müdafaa etmemiz ve köye dönmemiz daha kolay olacaktır. Hakkınızı helal edin!

Helallaştılar. Efe Dayı, peşinde Alparslan ve Yusuf ile ileri çıktı. Kalanlar da konuştukları gibi ikiye ayrılıp yere yattılar ve sürünerek ilerlemeye başladılar.

İlk grup ön kapının yanına gelmişti. Efe Dayı başını uzatıp içeri baktı. Yunan nöbetçiler görünmüştü... İç taraflar, birkaç yerde yanan ışık ile oldukça aydınlanıyordu. Efe Dayı bir an düşündü, geriye bakarak gülümsedi. Alparslan ve Yusuf ise biraz heyecanlı idiler. Nöbetçileri acaba nasıl zararsız duruma getireceklerdi?

Efe Dayı yerden bir taş alarak içeri doğru attı. Nöbetçinin biri ses üzerine, tüfeğini doğrultarak dışarı yürüdü. Efe Dayı da bunu bekliyordu. Yunan nöbetçisini, görür görmez tüfeğinin ucundan tutması ile dışarı ve yana doğru çekmesi bir oldu. Tüfeği ile beraber dışarı fırlayan Yunan askerinin üzerine atılarak bağırmasına fırsat vermeden yere yatırdı. Nöbetçi neye uğradığını şaşırmıştı. Alparslan da tüfeğini ona çevirmişti. Ancak dikkatle bakınca Efe Dayı şaşırdı :

— Dimitri sensin demek?

Yunan nöbetçi «hayır!» manasına başını sallayıp Rumca birşeyler söylemeye başlamıştı. Efe Dayı onun şapkasını çıkarınca Alparslan da hayretle söylendi :

— Kaşının kenarındaki yara izini, Yunan askeri olurken kapatmayı unutmuş Dimitri!

Efe Dayı onun tabancasını çıkarırken dudak büktü :

— Unutmak değil lüzum görmemiştir... Değil mi Dimitri?

Dimitri kurtuluş çaresi olmadığını anlamıştı. Korkudan gözleri büyümüştü ve sesi titremeye başladı :

— Şey... Ne istiyorsunuz?

— Bilirsin Efe Dayı'nın şakası yoktur. Ne sorarsam hemen cevap ver! Yalan söylersen...

Dimitri önüne baktı. Etrafta bekleyen diğer dört kişi tüfekleri kapıya çevrili bekliyorlardı. Efe Dayı kaşlarını çattı :

— İçerde kaç asker var Dimitri?
— İçerde mi? Var biraz...
— Kaç tane?
— Şey... Şey... Yirmi kişi...
— Hımm... Silah ve cephaneler nerede?
— Şu arka tarafta... Ama fazla yok ki...
— Bize yeter Dimitri! Bizim hiç yok...

Efe Dayı, arka cebinden çıkardığı iple, yattığı yerde yüzükoyun çevirerek Dimitri'nin ellerini birbirine bağladı. Sonra yan tarafa, duvar dibine götürüp Şimşek'e teslim etti. Şimşek, Dimitri'nin karşısına geçip oturmuş, yüzüne bakarak hırlamaya başlamıştı. Başka nöbetçiye lüzum yoktu.

Alparslan hayret içinde idi :

— Bu nasıl keşif Efe Dayı?

— Kaç asker var, silahlar nerede öğrendik işte kumandan? Bu keşif değil mi?

Yusuf da yavaşça sordu :

— Sonra ne yapacağız?

— Siz bekleyin biraz beni! Ne yapacağımıza karar veririz!

Efe Dayı tüfeğini omuzuna astı, tabancasını eline alarak ayrılacaktı ki tekrar Dimitri'nin yanına sokuldu :

— Vazifeniz nedir Dimitri?

— Yarın yirmi kişi daha gelecek... En yakından başlayıp köyleri arayacağız!

— Kimi? Mustafa Kemalcileri değil mi? Kuvay-i Milliyecileri aramak bahanesiyle Türkleri öldürmeye başlayacaksınız!

Efe Dayı mendilini çıkardı. Dimitri'nin ağzına bağlayıp ayrıldı. Tekrar ileri, kapıya doğru yürüdü ve girdi. Alparslan ve Yusuf kapıyı görecek şekilde kenara çıkarak merakla beklemeye başladılar. Çok geçmeden Efe Dayı, yeni bir nöbetçi ile geri döndü. Onun da silahlarını aldılar, belindeki kayışla ellerini arkadan bağlayıp yere yatırdılar.

Alparslan'ın da yardımı ile az sonra yanyana, elleri bağlı Yunan askerleri on kadar olmuştu. Onların

yanında Şimşek yeterdi. Bu sefer üçü birlikte kapıdan girdiler. Kervansaray içinde nöbetçi kalmamıştı. Hatta esir alıp dışarı çıkardıkları askerlerin yarısını da bir köşede uyuklarken bulmuşlardı. Sıra en mühim yere gelmişti.

Efe Dayı önde gidiyordu. Alparslan ortada iki yanı kontrol ederek, Yusuf en sonda arka arka yürüyerek kervansarayın en dip kısmına ilerlediler. Aydınlık kapının yanında durdular. Efe Dayı, Alparslan ve Yusuf'a dışarıda kalmalarını işaret ettikten sonra ayaklarının ucuna basarak içeri yürüdü. Uyumakta olan askerlerin tüfeklerini tek eli ile toplayıp kapıya uzatıyordu. Subay olduğu anlaşılan bir tanesinin belinde tabancası kalmıştı. Efe Dayı kapıya gerileyip fısıldadı :

— Tüfekleri hemen ön kapının yanına götürün!

Alparslan ve Yusuf tüfekleri sessizce taşıyıp geldiler. Efe Dayı bu sefer en yakından başlayarak askerleri tek tek uyandırdı. Tabancayı göstererek ayağa kaldırmaya ve dışarı çıkarmaya başladı. Kapıya gelen her askeri Alparslan ve Yusuf elleri havada götürüp orta yerde topluyorlardı. İçerde hususi bölmesinde yalnız Yunan subayı kalmıştı. Efe Dayı haykırdı birden :

— Heyyy... Türkler geldi!

Yunan subayının, kervansarayın duvarlarında akisler yapan bu haykırışı ile yerinden fırlayıp taban-

casına davranması bir oldu. Ancak etrafında kimse kalmadığını ve karşısında Efe Dayı'yı görünce iş-işten geçtiğini anlamıştı. Kaşlarını çattı. Başını eğdi. Çaresizdi. Tabancasını yere atıp ellerini kaldırdı.

Efe Dayı, Alparslan ve Yusuf karşılarında duran sandıklara sevinçle baktılar. Sonra esirleri önlerine katarak dışarı çıktılar. Keşif kolu toplanmıştı. Efe Dayı açıkladı :

— Şimdi ne yapacağımızı merak ediyorsunuz değil mi? Her zaman, her yerde aklınızı kullanın yeter! Şimdi bunların üstünü arayacağız. Tabanca, mermi, süngü, bıçak, harita... gibi şeyleri zaten almak zorundayız. Hepsini köye götüreceğiz!

Yusuf merakla sordu!

— Köye mi? Ne yapacağız onları?

— Aramızda çatışma çıkmadı. Silahları da kalmadı. Bu durumda onları öldürmek bize yakışmaz. Onları, köyde size bırakacak da değilim. Sabah olunca hepsini orman yolundan kasabaya götüreceğim.

Bu sefer Alparslan merak etmişti :

— Ne işe yararlar? Kasabada size yük olacaklar...

— Evet, bir müddet hazırdan yiyecekler ama güç duruma düşünce onları kullanabiliriz.

— Doğru! Tecrübeli olmak çok güzel... Bunları düşünemezdim.

Efe Dayı başını sallayıp ensesini kaşıdı :

— Yusuf! Sen koş, benim atımı getir evlat!... Bunları köye hiç görtürmeyeyim. Osman Çavuş'a haber ver! Buradaki sandıkları köye taşımak için hemen gelsinler.

Tüfeğini omuzuna alan Yusuf, askerce bir selam verip köye koşmaya başladı. Onun dönmesine kadar geçecek zamanı boş geçirmemek için içerden yiyecekleri getirerek esirlerin karnını doyurdular, sularını içirdiler. Sonra da hepsinin ellerini arkadan bağlayıp üstlerini aradılar. Bu sırada Yusuf da üzerine binip Efe Dayı'nın atını getirmişti. Efe Dayı tercümanlık yapan Dimitri'ye seslendi :

— Haydi bakalım Dimitri, arkadaşlarını arkana sırala ve benim önüme düş! Karnınız doydu, suyunuzu içtiniz!.. Ayrılan olursa zaten ormanda sabaha kadar kurtlar yer. Onun için dönüp arkama bakmam bile, siz bilirsiniz!

Dimitri'nin korkudan gözleri açılmıştı :

— Bizi ormanda öldüreceksin değil mi?

— Hayır... Kasabaya götüreceğim!

Efe Dayı; Alparslan, Yusuf ve diğer küçük Mehmetçikleri alınlarından öptü. Onlar da el öptüler. Sonra atına atlayıp Yunan esirlerinin peşinde, ilerlemeye başlayan Efe Dayı'yı sıraya geçip hep birlikte selamladılar :

— Ya istiklal, ya ölüm!

Efe Dayı da selam durarak haykırdı :

— Yaşasın Mustafa Kemal!

Karşılıklı el salladılar. Efe Dayı tüfeğini esirlere doğrulttu ve atını sürdü. Mustafa Kemal ismini duyan Yunanlı esirler büyük bir korku ve şaşkınlık içinde birbirlerine sokuldular ve bakıştılar. Sonra da Dimitri'nin arkasında tek sıra yürümeye devam ettiler.

Yıldızlı gece, karanlığı ve artan soğuğu ile iyice bastırmıştı. Kuş ve böcek sesleri kesilmemişti. Artık Alparslan'ın kumandasına giren keşif birliği, kervansarayın kapısı önünde bekliyordu. Alparslan sessizliği bozdu :

— Gördünüz arkadaşlar! Kumandan olmak, liderlik yapmak kolay değil. Hatta on kişiye kumandan olmak bile... Eğer Efe Dayı'nız bizimle gelmese idi, elbette akıl edip bu işi bu kadar kolayca yapamazdık. Bu bizim için, benim için çok faydalı bir ders oldu. Büyük bir iş yaptık. Öğrendik ki birkaç gün içinde köyümüze gireceklerdi...

Yaklaşan ayak sesleri üzerine sustular. Tanıdılar... Gölköylüler gecenin yarısında yataklarından kalkmış, heyecanla gelmişlerdi. Keşif birliği tüfekleri ateşe hazır olarak kervansaray etrafında dağıldılar. Sandıklar büyük kapı önüne getirilmeye başlanmıştı. Tarlalardan köye yük getirip - götürmeye yarayan arabalar da yola çıkmıştı. Bu arada Şimşek büyük bir neşe içinde kuyruğunu sallayarak Alparslan'ın etrafında dolaşıp duruyordu O da vazife yapmıştı. Alparslan eğilerek onu sevdi, okşadı.

Alparslan bir kumandan olarak kapı önünde bekliyor, içeriye gidip - geliyordu. Son olarak kapıya çıktığında atların ve gıcırtıları duyulan arabaların karaltısını farketti. İçine büyük bir sevinç doldu. Bu işi yapmasalar bile Yunanlı köye girecek, yine yapacağı her çeşit kötülüğü yapacaktı. Sandıklar açılıp silah ve cephaneler evlere dağıtıldığı zaman artık düşman köye kolay giremez girince de zor çıkardı. Herkesin silahı ve cephanesi olan bir köyde kumandanlık yapmak şimdi çok daha güzel olacaktı. Ancak kervansarayda askerlerin kaldığına dair hiç iz kalmamalı, köye giden nal ve tekerlek izleri de sabah silinmeli idi. Alparslan bunları tembih etmek için içeri geçti.

Büyüklü küçüklü birçok sandığı kapı önüne getirmek ve arabalarla köye götürmek hem yorucu olmuştu, hem de çok zaman aldı. Sandıklar ağırdı. Ayrıca işe yarasın ve yaramasın ne buldularsa, ne gördülerse hepsini topladılar. Sanki oraya hiç asker girmemişti. Karanlık olmasına rağmen karınca gibi düzenli ve sessiz çalıştılar

Sabahın ışıkları ortalığı aydınlatmaya başladığı zaman; taşıma bitmiş, izler silinmiş ve sandıklar kumandanlık bahçesine yığılmıştı. Bahçede yalnız vazifeliler kalmış, herkes birşey olmamış gibi evlerine dağılmıştı.

Kumandanlık binasında sandıklar açılmaya devam ettikçe Alparslan'ın sevinci yarıda kalmaya başladı. Açılma işi bittiği zaman ise boşuna yorulmadıklarını

anladılar. Çünkü sandığın birinden Osman Çavuş'un tanıdığı el bombaları, diğerlerinden dinamit çıkmıştı. Öteki sandıkları ne olduğunu anlayamadıkları çeşitli demir malzeme dolu idi. Bunlar köylülerin işine yaramadı ama düşmanın da işine yaramayacaktı. Öğlene doğru kumandanlık bahçesinde sandıklardan iz kalmamıştı. Sandık tahtaları ocaklarda yakılmak üzere evlere dağıtılmış, işe yaramayacak malzeme açılan büyük bir çukura doldurularak üstü çayır kalıpları ile örtülmüştü. Dinamitler kumandanlık bahçesinin bir köşesine saklanmış, askerlerden alınan tüfekler mermileri ile evlere dağıtılmış ve el bombaları Alparslan'ın odasına konmuştu. Umduklarını bulamamış olsalar da savaş için daha hazırlıklı idiler.

Öğle ezanı ile birlikte Gölköy sanki gece birşey olmamış gibi kendi hayatına dönmüştü. Alparslan, kumandanlık kapısından etrafa bakınıyordu. Kervansaraya gelecek başka Yunan birliği orayı bomboş bulunca acaba ne yapacaktı? Herhalde Gölköy'e gelip bilgi almak isteyecekler veya arkadaşlarının sandıklarla birlikte daha ileri gittiğini zannedeceklerdi. Onlar gelene kadar el bombalarının kullanılışını öğrenmeli, yeni tüfeklerle birlikte eğitime devam etmeli idi. Babasının bir sözünü hatırladı : «Üç denizde ve üç kıtada sancağı dalgalanmış bir imparatorluk köksüz olamazdı. Dalları kesilen, gövdesi kesilmeye çalışılan bu yüce ağacın kökü şimdi kanla sulanıyordu. Tabii filizlenecekti... Alparslan göğsünü gururla şişirdi. Yeni bir Türk devletinin filizleri küçük Mehmetçiklerdi. Vazifeleri ağır, fakat o kadar da şerefli idi.

MİLLET HÜR İSE TOPRAK VATANDIR

Günler akıp gidiyordu. Artık günlerin isimleri, kaç gün geçtiği mühim değildi. Tek düşünce zafer, beklenen tek müjde Mustafa Kemal'in Anadolu'dan gürleyecek ve bütün dünyaya dalga dalga yayılacak sesi, yine zaferdi.

Alparslan ancak yemeklerde ve yatakta düşünmeye vakit bulabiliyordu. Şu anda da kumandanlık odasında, getirilen öğle yemeğini yiyor ve bir yandan da düşünüyordu. Babasının dediği gibi «Anadolu, kaybedilmemesi şart olan ve Türklük dünyasını ayakta tutacak son kale idi». O halde bu kale, yani Anadolu'nun her karış toprağı ne pahasına olursa olsun düşmana ancak mezar olmalıydı.

Alparslan, bu düşünceler içinde zaman zaman üzülmekten kendini alamıyordu. Her köy böyle hazırlıklı, az da olsa eğitimli değildi. Bu neticenin suçlusu ise, bu kötü günleri düşünmeyen ve Türkleri hazırlıklı bulundurmayanlar idi. Mustafa Kemal gibi Türk'ü Türk olarak tanıyan bir lider bulunduğu zaman, yokluk ve zorluklar içinde bile Türk milleti işte böyle eşsiz bir mücadele veriyordu.

Bir yandan yemeğini yiyen Alparslan bir yandan da geçmiş olayları düşünmeye devam ediyordu. Kervansa-

raydan sandıkları getirdiklerinden sonraki günler aklına geldi. Ertesi günü Dimitri'nin söylediği gibi yeni bir Yunan birliği kervansaraya gelmişti. Askerleri getiren tekerlekli arabaların ne olduğunu nasıl yürüdüğünü yakına gelince de bir türlü anlayamamışlardı. Çünkü ne önünde atları vardı, ne arkadan iten başka hayvan... Üstelik tuhaf gürültüler köye kadar geliyordu. Askerler ile beraber arabalar da kervansaraya girmişlerdi.

İçerde arkadaşlarını ve onlara ait hiçbir iz bulamayan askerler az sonra telaş içinde arabaları ile beraber dışarı çıkmıştı. Bu neticeyi Gölköylüler bekliyorlardı ve hazırdılar. Askerlerden birisi el ve kol hareketleri ile diğerlerine birşeyler anlatıp tekrar içeri girdi. Çıkanlar Gölköy'e bakıyordu. Sonra da bazı askerler sıra olup yürüyüşe geçtiler. Bu sefer gelenler kalabalıktı.

Komşu köyler kervansaraydan görünmediği için Yunan askerleri Gölpınarköy'e geliyordu. Efe Dayı'nın yaptıklarından ders alan Alparslan daha değişik planlar tatbik etmek istiyordu. Bu sebeple, nöbetçiler başta, herkes silahını hemen alabileceği bir yere saklamıştı. Askerlerin içinde kendisini tanıyabilecek kasabalı bir Rum bulunabileceğini de düşünen Alparslan ise hiç görünmeyecekti.

Düşündükleri olmuştu. Köye gelen yirmi kadar Yunan askerinin kumandanının yanında kasabadan Mavros adındaki Rum vardı. Köy meydanına geldikleri zaman Mavros Türkçe olarak etrafa seslenmişti :

— Çabuk buraya toplanın!

Evvela Osman Çavuş yanlarına gitti. Sonra yakın evlerdeki kadın, çocuk ve yaşlılar... Yunan askerleri tüfeklerini doğrultmuşlar, ateşe hazırdılar. Mavros kaşlarını çattı :

— Köyün idarecisi nerede? Öteki köylüler nerede?

Osman Çavuş ileri çıktı :

— Herkes evinde, bahçesinde çalışıyor. İdareci benim. Birşey mi istiyorsunuz?

— Kervansaraydaki askerler ve sandıklar nerede?

— Biz köyden uzaklara gitmeyiz. Aşağıdaki yoldan geçen gün birçok asker, araba, top falan geçtiğini gördük ama kervansaraydan haberimiz yok!

Yunan kumandanı cevabı öğrenince birden bağırarak Osman Çavuş'u itmişti. Mavros da onu gömleğinden tutup çekerek haykırdı :

— Kumandan «ben konuşturmasını bilirim!» diyor, duydun mu?

— Köy evlerimizin yarısı boş! Diğer evlerde de çocuklar, kadınlar ve yaşlılar kaldı. Silahsız ve adamsız biz, kime ne yapabiliriz? Kumandana söyle isterse evleri arasın!

Mavros bu cevap üzerine bir an düşünmüş, sonra kumandana Osman Çavuş'un sözlerini anlatmıştı. Kumandan da bunun üzerine kızgın hareketlerle köy

evlerine, karşısındakilere, aşağıda uzanan düzlüğe, yola ve kervansaraya baktı. Bir müddet kararsızlık içinde yumruğunu sıktı, haykırdı ve ayaklarını vurdu. Mavros vasıtası ile Osman Çavuş'u çağırdı ve «dün kervansaraydan ayrılan, etrafında dolaşan kimseler görüp - görmediklerini» sordu. Bu sırada askerler arama için ikişer ikişer evlere dağıldılar. Kumandan durduğu yerde bekliyordu.

Az sonra askerler birşey bulamamış olarak döndü. Geldikleri gibi gittiler. Olay çıkmamıştı ama sebebi köylülerin böyle çok zor bir işi yapabileceklerine, kumandanın inanmamış olmasıydı. Gitmişlerdi ama her an dönebilirlerdi.

Alparslan yemeğini bitirmişti. Fakat kalkmadı, düşünüyordu. Düşmanın köye gelince köylüleri meydana toplayacağı aklına gelmemişti. Osman Çavuş soğukkanlılığı ile bu tehlikeyi atlatmıştı. Tekrar gelip köylüleri meydana toplamak isterlerse ne yapacaklardı? Çünkü silahsız olarak bütün köylünün düşman tüfekleri karşısına sıralanmaları karşı koymaya fırsat bulamadan hepsinin ölümü demekti. Bu durum tekrarlanırsa yapılacak tek şey derhal silaha sarılmaktı.

Kumandanlık binasında vazifeli çocuklar silah yerine ellerinde kalın sopalarla yürüyüş yapıyor ve marş söylüyorlardı. Silahları ise bahçe kapısının arkasında idi. Alparslan marşı çok severdi. Kalktı çocuklarla birlikte içerde söylemeye başladı :

— Annem beni yetiştirdi bu ellere yolladı,
Al sancağı teslim etti Allah'a ısmarladı.
Boş oturma çalış dedi hizmet eyle vatana,
Sütüm sana helal olmaz saldırmazsan
düşmana!

Arş ileri, marş ileri, Türk askeri dönmez geri...
Yastığımız mezar taşı yorganımız kan olsun,
Biz bu yoldan döner isek namus bize ar olsun.
Ne şereftir ölmek bize bu güzel vatan için,
Yanar yürek yurt aşkıyla daima için için...
Arş ileri, maraş ileri, Türk askeri dönmez geri..

Alparslan yola çıktığı zaman çocuklar duvar diplerine oturmuş dinleniyorlardı. Gülerek onlara elini salladı :

— Merhaba arkadaşlar!

Çocuklar «merhaba kumandan!» diye bir ağızdan cevap verip ayağa kalktılar. Elleri ile de selama durdular. Alparslan, Ali'nin yanına yürüdü :

— Oturun arkadaşlar!

Kendisi de Ali'nin yanına oturup kolunu onun omuzuna koydu :

— Nasılsın Ali kardeş?

— Sağol Alparslan kumandan! Çok iyiyim...

Ali ve Alparslan gülümseyerek bakıştılar. Ali sevilen ve sayılan çocukların başında idi. Çünkü güzel saz çalardı. Alparslan'ın ona hatırını sormasının sebe-

bi vardı! Mavros ile birlikte gelen Yunan birliği köy yolunun sonunda nöbette olan Ali'nin önünden geçerken, kumandan onu görmüş ve yanına çağırmıştı. Daha sonra Ali'ye kervansaraydaki askerlerin ve sandıkların köyün neresinde saklandığı sorulmuş, istedikleri cevabı almak için dövmüş, işkence yapmış ve yolun kenarına yarı baygın bırakıp gitmişlerdi. Ali'nin iyi olması için bütün köy çabalamıştı. Fakat Ali, bütün acısına rağmen düşmana tek kelime söylemediği için çok gururluydu ve gözleri gülüyordu. Osman Çavuş ise üzülenlere «savaştayız, öldürebilirlerdi...» diye söylenip kızıyordu. «Hatta kumandan parmağını oynatsa birkaç kişiyi öldürüp gidebilirlerdi».

Ali elini salladı :

— Saz çalarak eğlencelerinize katılabilecek kadar iyi oldum kumandan!

— Çok iyi...

Türk, vatan müdafaasına ve savaşa düğüne gider gibi giderdi. Gölköylüler de sık sık bir araya gelerek, bahçede veya toplantı odasında söyleyip, oynayıp daha güçleniyorlardı. Ali saz, Bayram kaval, Nuri kaşık çalıyor ve köyün en güzel sesine sahip olan Yanık Ömer de Karacaoğlan'dan, Köroğlu'ndan başlayıp Genç Osman'ı, Estergon Kalesi'ni söyleyerek herkesi coşturuyordu. Bazen de iyice heyecanlanıp birlikte marşlar söylüyorlardı.

Alparslan bugün daha neşeli idi. Efe Dayı gelecek ve muhakkak iyi haberler, belki de zafer haberi getire-

cekti. Kalktı. Ali de sazı kucağına almış ve çalmaya başlamıştı ki birden hepsi olduğu yerde kaldı. Minareden üçer defa davul sesi gelmişti. Herhalde yine gelen vardı. Tehlike ne idi acaba?

Etrafta kısa müddet ayak sesleri ve haykırışlar duyuldu. Sonra köpek, tavuk, koyun, inek sesleri birbirine karıştı ve köy bir anda tuhaf bir sessizliğe gömüldü. Hiç insan sesi yoktu... Çok geçmeden de Yunan askerleri tekrar göründü. Yine meydanın ortasına gelip durdular. Kumandanları «süngü tak!» emri vermiş olmalıydı ki askerler bunu yaptılar. Kumandan olduğu yerde dönerek köyü dikkatle inceledi. Verdiği yeni emir üzerine askerler kendilerine birer ev seçerek, «ateş!» emri ile tetikleri çektiler. Kumandanın Türkçe bilmediği ve bilen başkası da olmadığı anlaşılmıştı. Bu ateş üzerine yine Osman Çavuş ortaya çıktı. Böyle konuşulmamıştı ama evlere ateş edileceği de düşünülmemişti. Kumandan, Osman Çavuş'u görünce eli ile çabuk gelmesini işaret etti. Osman Çavuş hiç oralı olmamıştı, çünkü daha hızlı yürüyemezdi. Gazi olmak kolay değildi...

Kumandan telaşından ve hırsından yerinde duramamıştı. Osman Çavuş'a doğru ilerleyip bağırdı :

— Mustafa Kemal! Kuvay-i Milliye?

Osman Çavuş hemen anlamıştı. Yunan askerleri, kervansaraydaki olayı yaptığını sandıkları Mustafa Kemal'in askerlerini arıyorlardı. Onların köylerde saklandığına inanmışlardı ve bu sefer kolay gideceğe benze-

miyorlardı. Bunu Osman Çavuş da çok iyi anlamış ve kendini tehlikeye atarak köylüleri uyarmak istemişti. Şimdi düşman kumandanının karşısında idi. Biliyordu ki köydeki tüfekler de Yunan askerlerine çevrili ve ateşe hazırdı. «Başlıyoruz!..» der gibi etrafa, evlere gülümseyerek baktı. Kumandan birşey anlamamış ama sabırsızlanmıştı. Tekrar, fakat bu sefer ağzından tükürükler saçarak bağırdı :

— Mustafa Kemal asker? Kuvay-i Milliye asker?...

Osman Çavuş «burada yok!..» manasına ellerini iki yana açarak başını salladı. Yalan söylemiyordu... Köyde Mustafa Kemal'in elbiseli askeri yoktu. Ama artık bütün Anadolu Türklüğü büyük - küçük hepsi onun emrinde, kumandasında birer Türk askeri idi. Yunan kumandanı Türk'ün bu hususiyetini, başka hiçbir milletin sahip olamadığı bu durumu anlayamazdı. Yunan kumandan istediğini kolayca elde edemeyeceğini anlamıştı. Kendi dilinde birşeyler haykırarak birden Osman Çavuş'un yüzüne yumruk sallayıp saldırması bir oldu. Bunu bekleyen Osman Çavuş aynı anda bir adım yana kaçmıştı. Saldırısı boşa çıkan, düşmemek için kendisini zorlukla kurtaran kumandanın bu haline kendi askerleri bile gülmemek için kendilerini zor tutmuşlardı. Fakat hepsinin tüfeği Osman Çavuş'a çevrilmişti. Kumandan bu sefer tabancasını çıkararak nişan aldı. Gözlerini açarak bağırdı :

— Mustafa Kemal asker nerde?

Osman Çavuş birden haykırdı :

— Yaşasın Mustafa Kemal, yaşasın Türk milleti!...

Osman Çavuş aynı anda evvel davranıp tabancası ile kumandana ateş etmişti. Kumandan yerde kıvranıp haykırırken, askerler «Mustafa Kemal!» haykırışları içinde korkudan ne yapacaklarını bir an şaşırdılar. Sonra bazıları Osman Çavuş'a, bazıları evlere ateş etmeye başladılar. Bu sırada kumandanın ne söylediği bile duyulmamıştı. Çünkü aynı zamanda evlerden Yunan askerlerine şiddetli bir ateş açılmıştı. Ateş arasında kalan ve neye uğradığını, nereye ateş edeceklerini şaşıran askerler kendilerini yerlere atmışlar, saklanacak yer aramışlardı.

Köydeki ilk savaş karşılıklı ateşle devam edip bittiği zaman Yunan askerlerinden sağ kalanlar yaralı arkadaşlarını bırakıp kaçıyorlardı. Köy meydanı sonunda kana bulanmıştı. Askerler çekilmeye başlar başlamaz Alparslan yerinden fırladı. Osman Çavuş'un yanına geldiği zaman tüfeğini yere bırakıp çömeldi. Kumandanlık binasındakileri çağıran el işareti yaptı ve haykırdı :

— Kendini feda ettin Osman Çavuş!

Osman Çavuş'un vücudu yer yer al kanlar içinde kalmıştı. Vazifesini yapmış olmanın rahatlığı ile gülümsedi. Zoraki konuştu :

— Hazır hepsi toplanmışken evlere dağılmalarını istemedim kumandan oğlum! Öyle yapmasa idim belki birçok...

Kaçan birkaç Yunan askeri uzaklaşmıştı ama tedbirli olmak gafil avlanmamak için köylüler tüfek başında bekliyorlardı. Yalnızca Osman Çavuş'a yardım için birkaç kişi koşup gelmişti. Hanımı, yanaklarından yaşlar süzülerek kahraman gazi erkeğinin başına, kapıp getirdiği bir yastığı sokuşturmuş ve su içirmeye çalışıyordu. Osman Çavuş birkaç yudum su içtikten sonra yutkunarak, yüzünü buruşturarak devam etti :

— ... birçok kadınımız, kızımız, çocuğumuz, bebeğimiz yaralanacak hatta ölecekti. Sadece ben ölmüşüm ne olacak! Yaşayacağım kadar yaşadım...

Hanımına bakarak sustu kaldı. Bu sırada küçük minareden köye, tarlalara, ormana akisler yaparak ikindi ezanı yayılmaya başlamıştı. Bitene kadar yaşlı gözleri ile ezanı dinleyen Osman Çavuş gücü azalan sesini yükseltmeye çabaladı :

— Hepimiz ölebiliriz, vatan sağolsun! Sakın üzülmeyin!... Ölüm bizim için... Hepiniz hakkınızı helal edin! Hakkını helal et hanımım!

Hepsi «helal olsun!...» diye titrek sesleri ile karşılık verdiler. Osman Çavuş'un dudaklarından akan kan bembeyaz sakalına karışırken ağzından son sözleri çıkıyordu :

— Türk olmak ne güzel!...

Gözlerini yavaşça yumdu. Kanlanan ve titreyen dudaklarından çıkan sesi güçlükle duydular :

— Yaşasın Türklük!...

Başı bir an oynayıp hareketsiz kaldı. Alparslan'ın da yanaklarından iki damla yaş süzülüyordu. Birkaç savaştan, birçok yara ile dönen Gazi Osman Çavuş nihayet kendi köyünde şehit olmuştu. Şehitlik en yüce, en güzel, en mukaddes ölüm idi.

Dörtnala bir at sesi üzerine tüfeğe sarılarak ayağa fırlayan Alparslan, Efe Dayı'nın ormandan gelmiş olduğunu görünce öylece yerinde kaldı. Köylüler de meydana gelmiş, Osman Çavuş'un etrafında elleri bağlı sessizce duruyorlardı. Bu sessizliğin manası çok başka idi.

Efe Dayı atından atlamış, yol açan kalabalığa girerek Alparslan'ın yanında durmuştu ;

— Gazi ola ola sonunda şehit de oldun hey koca Osman Çavuşum!...

Alparslan boğazı tıkanarak bilgi verdi :

— Meydana Yunan askerleri dolmuştu. Kervansaraydan sandıkları ve askerleri kaçıran Mustafa Kemal'in askerlerini arıyorlardı. Köye dağılıp arama yapacaklar, bizim için neticesi çok kötü bir savaş olacaktı. Osman Çavuş buna tek başına mani oldu. Aralarına girip kumandanı vurdu. Biz de yerlerimizden ateşe başladık. Şaşırdılar kaçtılar...

Efe Dayı gülümsedi, yanındakilere baktı. Yine de gözleri kuru değildi. Sesi titredi :

— Sakın onun için ağlamayın! Türk'e yaraşır bir iş yapmış...

Ellerini açıp onun için son dualarını yaptılar. Akşamın karanlığı kendini göstermeye başlamıştı. Köy mezarlığına gömerek Osman Çavuş'a son hizmetlerini tamamladılar. Bu arada ölü askerler de uygun görülen başka yere gömülmüştü. Kumandanlık binasına taşınan ağır yaralılar sabaha sağ çıkmayacaklardı. Sadece birkaç yudum su içebiliyorlardı.

Birkaç saat sonra Efe Dayı toplantı odasındaki yerinde oturuyordu. Beyaz sakalı, tatlı gülüşü, savaş hatıraları ve Türklük gururu ile Gölköy'de örnek bir büyük olarak sevilmiş, sayılmış olan Osman Çavuş artık yoktu. Ama muhakkak ki şehit ruhu yine aralarında olacaktı. Sesi duyulmasa da onlarla birlikte marşlar söyleyecekti. Kendi görünmese de Türk'ün yeni bir zaferini görecekti.

Oda her zamanki gibi dolduğunda Alparslan ayağa kalktı. Ağzını açtı ama hemen konuşamadı, yutkundu. Başını çevirip boş kalan yerindeki Osman Çavuş'un tesbihine, bastonuna baktı. Bir kumandan olarak örnek şekilde hareket etmeliydi. Odadakilere göz gezdirip haykırdı :

— Bugün köyümüzün tarihine yazılacak bir gün yaşadık. Mustafa Kemal'in askerini soran Yunan'a, Türk'ü tanıttık... Bir şehidimiz var ve hepimiz Türklük için, vatan için şehit olmaya hazırız. Buna hazır değilsek Osman Çavuşumuzun ruhu bize lanet eder. Yaşasın Türklük! Ya İstiklal, ya ölüm...

Gölköylüler bir ağızdan heyecanla tekrarladılar :

— Ya istiklal, ya ölüm!

Alparslan devam etti :

— Efe Dayımız aramızda... Yine Mustafa Kemal'den, Mehmetçiklerden haberler ve müjdeler getirdi.

Döndü, eli ile «buyur!...» işareti yaptı. Efe Dayı da ayağa kalktı :

— Kardeşlerim, bacılarım! Bugün düşmana çok ağır bir ders vermenin sevinci, vatan için bir şehit vermenin gururu ve çok kıymetli büyüğümüz gazi babamız, Osman Çavuşumuzu kaybetmenin boşluğu içindeyiz. Geçen gelişimde kudurmuş Yunan sürülerine Mehmetçiğin «dur!» dediğini söylemiştim. Bundan ders almayan Yunan, geri çekildiği yerde hazırlanıp tekrar ilerlemeye başlamıştı. Eskişehir yolu ile Ankara'ya gitmek istiyorlardı. Ama Mehmetçik aynı yerde, İnönü'de bir şamar daha patlattı Yunan'ın suratına... İnönü ovasındaki bu savaş çok şiddetli ve kanlı oldu. Düşman büyük kayıplar vererek başladığı yere geri döndü.

Efe Dayı durdu... «Ya, biz işte böyle yaparız!...» manasına başını sallayıp sesini yükseltti :

— Zafere yaklaşıyoruz. Sizlere vereceğim en son haber şudur. İnönü ovasında yaptığımız savaşlarda Yunan'ı yendik ve durdurduk. Ama ne yazıkki kâfi derecede güçlenemediğimiz ve Mehmetçiğin elindeki silah, cephane ve malzeme yetmediği için onları kovalayıp tamamen yok edemiyorduk. Bu sebeple, yaşlısı, ka-

dını, çocuğu ile şahlanan Türk'ün karşısında ne kadar üstün olsalar da yenilgiden kurtulamayacaklarını bir türlü anlayamayan bu insan sürüsü kovalanmayınca durup yeniden hazırlanıyordu. Yüzlerce yıl evvel Malazgirt'te, Alparslan'dan tattıkları büyük yenilginin akıllarınca intikamını almak istiyorlardı. Büyük bir imparatorluk kuracaklardı. Çok yakında karşılarında Türk'ün olduğunu görecekler.

Efe Dayı'nın elinde tabancası ile bir yanında Şükriye bir yanında tüfeği ile Alparslan duruyordu. Manalı bir gülümsemeden sonra derin bir nefes alarak devam etti :

— Yunan ordusu yeni bir hücum için hazırlanıyordu da, Türk duruyor mu idi? Anadolu Türk'ü, Mustafa Kemal'i Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtası ile «Başkomutan» seçti. Yeniden asker toplandı; silah, cephane, yiyecek, giyecek durumu yeniden düzenlendi. Artık son ve kati zaferi kazanmaları gerektiğine karar veren Yunan kralı da başkomutanlık görevini yüklenerek Kütahya'ya gelmişti. Askerlerine «ancak Ankara'ya varınca durulacağını» emretti. Kemal Paşa da Yunan'ın ne yapmak istediğini, ne şekilde ve nerede saldıracağını anlamış ve hazırlığını buna göre yapmıştı. Yunan ordusunun asker, top, tüfek, makinalı tüfek sayısı Türk ordusununkinden iki kat fazla idi. Savaş uçakları ise on kat... Üstelik İngilizler başta olmak üzere Türklük düşmanı birçok devlet de Yunan'a istediği her yardımı yetiştiriyordu.

Efe Dayı ellerini belini saran kuşağının iki yanına sokmuştu. Hırslı idi. Heyecanla haykırmaya başladı :

— Onlar en yeni silahları, biz tamir edilmiş ve eski silahları kullandık. Onlar demiryolu ile yardım alıp herşeylerini kolayca taşıdılar, biz silahımızı kağnılarla ve cephanemizi bacılarımızın omuzlarında taşıdık. Fakat yirmi iki gün ve gece süren Sakarya Savaşı'nda kandan, ölü ve yaralıdan toprak görünmez oldu. Sakarya'dan su değil kan aktı. Top sesleri Ankara'dan duyulmuştu. Savaş oyunu olarak geri çekilen Türk ordusu hücuma geçtiği zaman, başlarında kralları olan Yunan ordusu da başladığı yere tekrar dönmüştü. İşte haftalar sonra gelişimle birlikte Sakarya Savaşı'nın zafer haberini getirdim.

Köy artık savaşın içinde olduğu için odada uzun müddet toplu olarak kalmaları doğru olamazdı.

Alparslan'ın ikazı ile az sonra herkes evine dağılmıştı.

Yunan askerlerinin karanlıktan faydalanarak köye baskın yapabileceğini düşünerek kumandanlık binasından ayrılmak istemeyen Alparslan getirilen yemeği Efe Dayı ve Şükriye ile birlikte yiyorlardı, Alparslan sordu :

— Efe Dayı şu götürdüğün Yunan askerleri ne oldu?

Efe Dayı cevap verirken Şükriye'ye baktı :

— Bu sabaha kadar bekledik ama boşa gitmedi bu yaptığımız. Siz köye sokmadınız Yunan'ı... Fakat başka bir köye baskın yapıp silahsız, suçsuz birçok köylüyü işkencelerle kasabaya getirmişler. Bilmiyorduk... Bunların karşılığında senin taşıdığın silahları geri istediler. Kendi askerlerinin bizde esir olduğunu öğrenince şaşırıp kaldılar. Sonunda da askerleri verip köylü kardeşlerimizi kurtardık, İyi değil mi... Gölköy'e giren kumandan demek ki onları arıyordu. Ama Alparslan gibi kayaya çarptı.

Alparslan son cümleden sonra bir Şükriye'ye, bir Efe Dayı'ya baktı. Efe Dayı doymuştu, çekildi :

— Biz de kasabada savaşın içindeyiz... Artık el bombaları da atıyorlar, makinalı tüfekle ateş ediyorlar. Şehitlerimiz, yaralılarımız arttı, evlerimiz yanmaya başladı. Fakat Türk olduğumuzu unutuyorlar. Ama yine de iyiyiz. Çünkü daha kötü durumda olabilirdik, silahsız olabilirdik.

Alparslan ve Şükriye hiçbir şey sormadılar. Aylardır uzak kaldıkları, içinde neler olduğunu öğrenemedikleri kasablarını görür gibi oldular. Şükriye ve Alparslan bu çaresiz üzüntü içinde bir an bakıştılar. Sonra başlarını öne eğdiler. Kim bilir kimler küçük Ahmetçik'in peşinden şehit olmuştu.

Efe Dayı da, Şükriye ve Alparslan'dan sonra derinden gelen bir «ah!...» çektikten sonra bir müddet bakıp kaldı. Belli ki sorulsa da kasabada aylardır, hele son günlerde olanları anlatacak gücü yoktu. Konuyu değiştirmek için sessizliği bozdu :

— Yakında zafer müjdesini de ben getireceğim Gölköylülere... Sonra da birlikte kasabamıza döneriz!

Şükriye ile birlikte acı bir gülümsemeden sonra başını sallarken Alparslan'ın aklına geldi :

— Efe Dayı söylemeyi az kalsın unutuyordum! Kervansaraydan getirdiğimiz sandıkların içinden işimize yaramayan demirler çıktı. Gömdük toprağa, tahtalarını da yaktık. Yalnız bir sandık el bombası kaldı. Daha tehlikeli durumlar için saklıyoruz. Nasıl kullanılacağını Osman Çavuş öğretti. Bir sandık da dinamit vat. Sabah giderken yarısını götür. Gölköy'ün kasabaya yardımı, hediyesi olsun!

— Olur, götürürüm Alparslan kumandanım! Sağol!... Ama bu sefer birşey getiremedim. Şey... El bombaları iyi de, dinamitleri ne yapacaksın?

Alparslan tecrübeli bir kumandan olarak «ben bilirim yapacağımı!...» der gibi başını salladı :

— Kervansarayın ilerisindeki köprüyü uçuracağım!

Efe Dayı birden merakla baktı, düşündü :

— İyi olur ama zamanını iyi kestirmek lazım!

Çeşitli mevzularda bir müddet daha konuştular. Şükriye yatmak için Zeynep Halalara gitti. Alparslan da nöbetçileri dolaşmak için Efe Dayı'dan müsaade alıp çıktı. Efe Dayı ise Şükriye'nin hazırladığı yatağa uzanmış ve gözlerini tavana dikip kalmıştı.

Gecelerin peşinden elbette aydınlık sabahlar gelecekti ama Türklüğün kaderini tekrar aydınlatacak Ergenekon ışığını bakalım hangi sabah getirecekti?

TÜRK ZAFER DEMEKTİR

Aylar geçmişti... Fakat nasıl geçtiğini ancak bu yaşayışın içinde olan Türkler bilirdi. Geçen zaman, yeni ve büyük bir savaş daha henüz getirmemişti. Çünkü artık Yunan kumandanları ve yardımcı olan devletler yeni hücumların da yenilgi ile biteceğini anlayabilmişlerdi. Fakat hâlâ bu vatandan defolup gitmeyi de düşünmüyorlardı. İlerlemekten vazgeçmişler ama ellerinde bulunan topraklara yerleşmeye başlamışlardı. Bu toprakları müdafaaya kararlı görünüyor ve Türklerin geri alacaklarına inanmıyorlardı. Anadolu'nun bir parçasına kendi toprakları gözü ile bakıyorlardı. Bu sebeple Türk ordusuna karşı dikenli tel örgülerle, siper olarak kullanılacak kanallarla çevirmişlerdi. İngiliz subayları onları destekliyor ve «bu topraklar artık sizin sayılır, kalanı da sonra alırsınız. Çünkü Türkler bu tel örgüleri, bu kanalları yedi ayda geçemez» diyerek onları güçlendirdiklerini zannediyorlardı.

Türk ordusu peşpeşe ve zaferi ile biten savaşlardan binlerce şehit ve yaralı vererek çıkmıştı. Türk için düşmanların birlik olması mühim değildi. Silah ve cephanelerin tamamlanması şarttı. Yeniden toplanan askerlerin eğitimi için de zaman lazımdı. Yunan nasıl olsa yenilecekti... Mustafa Kemal büyük zaferi kazana-

cak Mehmetçiklerini hazırlarken bir yandan da Fevzi, Kâzım, İsmet... paşalar ve diğer kıymetli kumandan arkadaşları ile son planlarını yapıyordu.

Yunan askerlerini siperlerinden değil, bu topraklardan atmak için yapılan ve aylar süren uzun hazırlıklarda teknik gelişmelerden mahrum olan Türk milleti herşeyi ile seferber olmuştu. Tek gayesi, tek düşüncesi, tek çabası yalnız zaferdi. Dağlardan aşan dar, düzlüklerden aşan tozlu yollarda kağnılar, top mermileri, silahlar, cephane sandıkları... taşıyordu. Kağnılarla birlikte yürüyebilen herkes yollarda; elinden iş gelenler süngü yapmak, silahları tamir etmek, Mehmetçiklere ayakkabı, çorap... yapmak için tezgahlarının başında idi. Çocuklar, nineler, dedeler son güçlerini harcıyorlardı. Hakikî ölüm-kalım savaşı başlayacaktı. Köylü kadınlar yağmur altında taşıdığı cephane ıslanmasın diye kucağındaki bebeğinin örtüsünü çıkarıyor, evlerindeki son giyecek ve yiyecekler Mehmetçiğe yetiştiriliyordu. Parola aynı idi : Ölmek var, dönmek yok. Son Türk kalesinde, Türk milletinin yok olmaması için bu parolaya inanmak tek çare idi.

Düşmanın fabrikalarda yapılan her çeşit malzemesine karşılık Türk ordusunun herşeyi evlerde ve ellerde tek tek yapılıyor veya işgal altındaki İstanbul'dan kahraman Türk denizcileri tarafından kaçırılıp getiriliyordu. Türk ordusu ve Türk milleti «hazır ol...» emrini yerine getirmiş, harekete geçmek için emir bekliyordu. Bütün hazırlık büyük bir sessizlik ve gizlilik içinde yapılmıştı.

Düşman Türklerin çaresizlik içinde olduğunu zannediyordu. Türk, yokluklar içinde üstün düşman kuvvetlerine karşı çok zaferler kazanmıştı.

Kumandanlar, Kocatepe'de toplanmışlardı. Karanlık alacaya dönmeye başladığı zaman Mustafa Kemal parmağı ile karşıyı, Yunan'ın çöreklendiği toprakları gösteriyordu. Bu «hücum!...» emri, aynı zamandan son ve büyük zaferin müjdesi idi. Çünkü 25-26 ağustos akşamı ay, hilal şeklinde idi ve önünde bir yıldız parlamıştı.

Türk topları sabaha karşı Yunan askerleri üzerine ateş püskürmeye başlamıştı. Mehmetçiklerin parlayan süngüleri ile şaşkın düşmanın siperlerine girmesi de uzun sürmedi. Türk ordusu yıldırım gibi ilerliyordu. İngilizlerin «yedi ay dayanır...» dediği müdafaa hatları Türk'e yedi saat bile dayanamamıştı.

Düşman bu sefer geri çekilmiyor, topunu, silahını, ölülerini, cephanesini... bırakarak kaçıyordu. Mehmetçik artık Yunan'ın peşini bırakmak niyetinde değildi. Tepelerden aştı. Altay dağlarından Tuna boylarına kılıç salladığı atının üzerinde tozlu yollardan yine yıldırım gibi geçti. Sonunda sıkıştırdığı Yunan kuvvetleri savaşmak zorunda kalmıştı. Nasıl kaçacağını da şaşıran Yunan askerlerinin başkomutanı General Trikopis bile esir olmaktan ve kılıcını Mustafa Kemal'e teslim etmekten kurtulamadı.

Canını kurtaran Yunan askerleri köy ve kasabalara yayılmış olan arkadaşları ile birleşerek Mehmet-

çiğin süngüsü önünde kaçmaya devam ediyordu. Türk'ü tanımamanın sonu belli olmuştu. Ama Türk milletine olan düşmanlıklarını kaçarken bile gösteriyorlardı. Kaç Türk öldürseler onlar için kârdı. Hem de silahsız demeden, bebek, kadın, ihtiyar... demeden! Kudurmuşlardı... Uçaklar tarafından görülmemek için gündüz dinlenip, geceleri ilerleyen Türk ordusunun kısa zamandan kazandığı bu zafer, Yunan askerleri için kâbus olmuştu. Anadolu'ya yerleşmek ve Türk'ü yok etmek istekleri de rüzgârda yakılmaya çalışılan bir mum gibi böylece sönüp gitmişti.

Bu olanlardan, Yunan askerinin henüz kaçmadığı köylerdeki Türklerin haberi yoktu. Umut ve inanç dolu geceler, Türk'ün cesareti ile birleşerek köyden köye zafer sevinci götürüyordu. Bu köylerden biri de Gölpınarköy'dü. Bu uzun zaman içinde Gölpınarköylüler tehlikeli ve acı günler geçirmişler fakat yılmamış, inanç ve umutlarını kaybetmemişlerdi. Efe Dayı az da olsa gelmeye ve «zafer yakın!...» diyerek onları güçlendirmeye devam etmişti. Kasabadan verdiği haberler ise ne kadar saklasa iyi değildi.

Gölköy'de bugün sıcak bir sabah başlamıştı. Kuşlar ve böcekler hür olmanın sevinci içinde daldan dala, yapraktan yaprağa geçerek ötmeye devam ediyordu. Bulutsuz gökyüzü uçsuz-bucaksız bir deniz gibi masmavi idi. Alparslan bu lekesiz maviliğe bakıp kalmıştı. Şükriye'nin sesi ile kendine geldi :

— Akşam şiir yazdım diyordun Alparslan, okusuna!

Alparslan gülümsedi, baktı :

— İçimden geldiği gibi birşeyler yazdım ama...

— Olsun, aklında kalanı söyle!

Alparslan düşündü. Artık boyu uzamış, daha güçlenmiş olarak gerçek bir Mehmetçik olmuştu. Hatta Mustafa Kemal'in ordusuna katılmak için köyden ayrılmayı bile düşünmüş Efe Dayı'nın uygun görmemesi üzerine vazgeçmişti. Karşılara bakarak, daha da gürleşen sesi ile haykırdı :

— Türküz dünya tanır bizi,
Dinledi nal seslerimizi,
Gökten inmez sancaklarla
Tek göl yaptık üç denizi.

Türküz şanlı adımız var,
Kartaldan kanadımız var,
Altın saçlı, deniz gözlü
Mustafa Kemalimiz var.

— Çok güzel!.. Ben de yazabilseydim...

Şükriye alkışlamıştı. Ancak Alparslan'ın aklında belliki yine başka düşünceler vardı. Kurtulamamıştı onlardan, belki kurtulmak istemiyordu :

— Bak Şükriye, ne düşünüyorum biliyor musun? Büyük zaferlerimizden sonra bütün Türkler vatanın her yerini yeniden elbirliği ile düzenleyip, güçlenecekler. Bunun için Mustafa Kemal yine liderlik yapacak, emirler verecek. Eğer biz sağ kalırsak... Bütün Türk çocuklarına yaşadığımız şu günleri, yok olmak-

tan kurtulmak için ne kanlı ve acılı günler geçirdiğimizi bıkmadan her gün anlatacağım. Üzerinde rahat yaşdıkları ve yaşayacakları bu toprakları onlara vatan olarak bırakmak için atalarının, büyüklerinin, kardeşlerinin, bebeklerin canlarını nasıl kaybettiklerini anlatacağım Şükriye!

— Anlatmak lazım! Ben de anlatırım sağ kalırsam! Köy kızlarına nasıl kumandanlık yaptığımı, nasıl silah kullandığımı, Yunan'ın yaptıklarını anlatırım.

— Türk biraz güçsüz kalınca dost görünen devletlerin, yok etmek için ona nasıl çullandığını öğrenmeleri lazım... Türklerin birlik içinde ve çok uyanık kalmalarının şart olduğunu bilmeleri lazım..

Şükriye kalktı :

— Ben gidiyorum, gelecek misin?

— Biraz daha kalmak istiyorum?...

Şükriye ayrıldıktan sonra Alparslan, arkasındaki ağaca yaslandı. Tüfeği kucağında idi. Karşılara, yola, kervansaraya, uzaklara baktı. Sonra başını yana çevirerek Efe Dayı'nın her zaman içinden geçerek geldiği ormana, ağaçlar arasına dağılmış köy evlerine baktı. Gözlerinde, yaklaşan zaferin heyecanı ve sevinci fakat aradan geçen aylar içinde meydana gelen olayların üzüntüsü ve acısı vardı :

«Aylar evvel köyde yapılan savaşta yenilerek birçok arkadaşlarını beklemedik şekilde kaybeden Yunan askerleri daha sonra intikam almak için her fırsatta

yeni saldırılar yapmıştı. Kahramanca karşı koymalarına rağmen köylülerin sayısı yarıya inmişti. Eğer ellerinde el bombaları ve dinamitler de olmasa köyde tek Türk kalmayacaktı. Kaybolmak veya pusuya düşmemek için orman tarafından gelemeyen düşman askerlerini köye giren yoldan karşılamak kolay oluyordu ama ellerindeki cephaneyi sayılı olarak kullanmak ellerini kollarını bağlıyordu. Hiçbir yardım umutları yoktu. Cephaneleri bitince... Bunu düşünmek bile çok acı idi. Hiç olmazsa bir kişi sağ kalıp zaferi görmeli ve şehit olan köylülerin destanını yaşatmalı idi».

Kervansaraya, sonra daha uzaktaki köprüye kaydı bakışları. Yunan askerlerinin birkaç gün önce yaptıkları son ve en kanlı saldırının bir sebebi de bu köprü idi. Çünkü köprüyü tamir edilmez şekilde, bu saldırıdan birkaç gün önce dinamitle havaya uçurmuşlardı. O gün yine Şükriye ile burada akşam nöbeti beklerken köprüden geri giden düşman toplarını ve arabalarını görmüşlerdi. Demek ki yenilgi başlamıştı. Zamanı gelmişti. Onların kaçışları zorlaşmalıydı.

Alparslan o günü de aynen yaşar gibi oldu :

«Bu vazifeyi kendisi yapmak istemiş fakat «kumandan emir verir, vazifeye, gitmez!...» diyerek kimse razı olmamıştı. Sonunda bu işi Nuri'nin yapması kararlaştırılmıştı. Nuri, kumandanlık grubunun başı idi. Bir kişinin daha sessiz ve kolay gidebileceğini düşünmüşlerdi. Geri dönebileceği ise şüpheli idi ve köprünün büyük bir gürültü ile çökmesinden sonra birkaç

silah sesi düzlükte akisler yapmıştı. Nuri bir daha geri dönmedi. Fakat şehit Nuri, bu hizmeti ile kim bilir kaç Türk'ün hayatını kurtarmış, köprüden geçmeyecek kim bilir kaç düşmanın Türk süngüsüne teslimini temin etmişti. Kişileri ölüme gitmekten korkmayan bu millet her zaman ölümden kurtulurdu, zaferden zafere koşardı. Çünkü Türk'tü...»

Şimdi Şükriye'nin de bir tüfeği ve göğüsünde çapraz fişekliği vardı. Tabancayı Alparslan'a geri vermişti. Tüfeği tam bir asker gibi kullanıyor ve çok iyi nişan alıyordu. Hatta şimdiye kadar bir düzine Yunan askeri vurmuş o kadar da yaralamıştı. Bu arada kendi arkadaşlarından birkaçını kaybetmişti. Köy nüfusunun azalması yüzünden kızlar da haftalardır nöbet tutuyorlardı.

Köyde artık ne iş, ne güç vardı. Sağ kalanlar nöbet bekliyor veya silahları ellerinde, kulakları minarede her an çalabilecek olan davul sesini bekliyorlardı. Sakladıkları yiyecekler çok işe yaramıştı. Belki köylüler içten gülmeyi unutmuştu ama yine de yüzlerinde şehit köylülerin birkaç misli düşman öldürmenin huzuru vardı.

Alparslan, geçmiş ayları ve günleri böylece düşünüp duruyordu ki birden çıtırtılar farketti. Tüfeğini doğrultması ile geriye dönmesi bir olmuştu. Fakat aynı anda seslendi :

— Sen misin Kadir Abi? Gel otur!...

Kadir, aylar ve yıllardır yaptığı gibi kesik sesler çıkarıp gülerek yaklaştı. Geldi Alparslan'ın yanına oturdu.

Köyde silahı olmayan tek kişi o idi. Çünkü yıllar önce bir delikanlı olarak gittiği savaştan gazi olarak dönmüş, fakat köyde, gördüğü Rus işkencelerini anlatan bir başka gaziyi dinlerken kendi gördükleri aklına ve gözünün önüne gelmiş, sonra tuhaf tuhaf konuşmaya ve bakmaya başlayarak aklını kaybetmişti. İşte o günden beri de kendi halinde dolaşır, güler, yer - içer, uyurdu. Çalışır, çalışanlara yardım ederdi ama ne iş yaptığını kendi anlamazdı. Alparslan'ı çok sevmiş, birkaç defa sarılıp öpmüştü. Son Yunan saldırısından sonra şehitlerin gömülmesine yardım etmiş, birlikte kumandanlık binasına dönmüş ve bahçede otururken Alparslan'a bakıp dalmış, başını sallayıp ağlamaya başlamıştı. Alparslan'da onu görünce hangi milletten, hangi devletten olursa olsun Türklere yaşlı, kadın, bebek demeden yapılan işkenceleri hatırlayarak ağlamamak için kendini zor tutmuştu. Kadir Abi'nin yüzüne, hele gözlerine baktıkça hep bu işkence sahnelerini görür, öldürülmekte olan Türklerin acı çığlıklarını, haykırışlarını duyar gibi olurdu.

Alparslan, Kadir'e gülerek baktı :

— Nasılsın Kadir Abi?

Kadir de güldü, başını salladı. Fakat bu gülüş gözyaşlarından daha ıslak, haykırışlardan daha acı idi. İnsan onun bakışlarında annesinin gözü önünde sün-

gülenen bebeğini, kolları bağlı kocasının önünde elbiseleri yırtılan Türk kadınını, sarhoş düşman askerlerinin kahkahalar atarak öldürdükleri silahsız yaşlıları görür gibi olurdu. Alparslan elinde olmadan derin bir «ah!...» çekti. Köyde böyle olaylar görmemişlerdi ama kim bilir diğer köylerde, kasabalarında neler olmuştu?

Alparslan, bu köyü hiç unutmayacaktı. Herşeyi ile... Osman Çavuş bile köyün yerlisi değildi, fakat çok sevdiği bu köye yerleşmiş, evlenmiş ve şehit olarak toprağında kalmıştı. Beyaz sakalı ile onu görür gibi oldu. Alparslan'a parmağını uzatıp sallayarak sesleniyordu : «Savaşlardan sonra Türk olmayanların yüzünü hiç görmemek için bu köye geldim. Ölürken bile Türk olmayan kimseyi görmek istemiyordum. Bak kumandan!... Türk diğer milletlerin sahip olmadığı meziyetleri kaybetmemelidir. Türk, her konuda Türk olarak kalmalıdır kumandan. Böyle kalmazsa düşmanlar onu kolayca yok ederler. Yeryüzünde tek Türk kalmaz sonra değil mi? Bu kadar çok ve güçlü düşmanı varken Türk insanları birbirini çok sevmeli, aralarında kırgınlık, düşmanlık, kavga olmamalıdır. Böyle kötü hareketlerin Türk'ü zayıflatması düşmanın işine yarar, çocuk bile olsa her Türk, Türk olmanın kıymetini bilmelidir değil mi kumandan?...»

Alparslan sanki gerçekten onu dinliyormuş gibi dalmıştı. Osman Çavuş'un söylediklerini destekler şekilde başını salladı. Sonra Kadir'e tekrar baktı. Birbirlerine acı acı gülümsediler. Köyde artık ne çocuk

sesi, ne köpek sesi duyuluyordu. Çünkü her saldırısında düşman askerleri üzerine atılan köpekler vurula vurula bitmiş; büyüklerini ve tanıdıklarını ölü veya yaralı göre göre çocuklar da bağırmayı ve haykırmayı unutmuşlardı.

Az sonra Kadir Abi ayrılmıştı. Uyuklayan ve zaman zaman tek gözünü açarak en küçük gürültüde kulaklarını dikip etrafı kontrol eden Şimşek de kalkmış, Alparslan'ın yanına gelmişti. Artık köyün tek köpeği idi. Alparslan yanına geldiğini farkederek Şimdek'i sevdikten sonra kervansaraya baktı. Elinde olmadan gülümsemişti. Çünkü birkaç gün önce Murat kervansarayda bir su kuyusu bulunduğunu hatırlatmıştı. Düşman askerlerini susuz bırakabilirlerdi. Bu su kuyusuna topladıkları zehirli otları, toprak ve taş doldurmuşlardı.

Bu kuyuyu işe yaramaz hale getiren üç vazifeli sağ olarak geri dönmüştü ama bütün köylüler de sabaha kadar tüfekleri yanlarında beklemişlerdi. Askerler intikam için baskın yapabilirdi. Korktukları, gecenin karanlığında başlarına gelmişti. Fakat sabahın ilk ışıkları ile birlikte minaredeki davul bir kere daha çaldı. Değişik müdafaa usulleri kullanmak mecburiyetinde idiler. Bu sefer de saklanmış, askerler çok yaklaşınca beklenmedik yerlerden ateş açmışlardı. Cephanelerinin sonu geliyordu. Üstelik durumu düşmana belli etmemek lazımdı. Bu son çatışma ise köylüleri biraz daha azaltmıştı. Yunan askerleri köyde tek canlı bırakmamak için gelmiş olmalılardı. Fakat silah sesi

kesilip askerler evlere girmeye başladığı zaman kimseleri bulamamışlardı. Kalan son cephanesini yiyeceği ile beraber yanına alan köylüler ormana çekilmişti.

Alparslan'ın burada oturup kalmasının bir sebebi de köyü görmek istememesi idi. Çünkü artık köy yoktu. Birçok arkadaşlarını kaybeden Yunan askerleri girdikleri evleri ateşe vermişlerdi. Ayrıca ormana çekilirken köyde unutulan iki küçük çocuk Alparslan tarafından bu sabah bahçede bulunmuştu. Tanınmayacak, kandan görünmeyecek durumda idiler. Sanki Yunan askerleri bütün intikam ateşlerini bu iki Türk çocuğunu süngülerle delik deşik ederek söndürmüşlerdi. Alparslan bahçede açtığı iki küçük çukura onları gömmüş, «bu iki bebek yaştaki çocuğa sadece Türk oldukları için bu kadar canavarca saldıran ve bundan zevk duyan bu askerlere ceza vermesi» için Tanrı'ya yaşlı gözlerle dua etmişti. Sonra küçük şehitlerin huzurunda askerce selam durarak; titreyen, boğazından çıkmakta zorluk çeken bir haykırışla seslenmişti : «Oynamaya doyamadınız, gülmeye doyamadınız! Benim Gölköylü minik kardeşlerim biliyorum Türklüğünüze doyamadınız! Kara toprağa kan içinde girmenize mani olamadık ama bu ebedî uykunuzda rahat olun! Mustafa Kemalimizin emrini alan Mehmetçikler ve Türk milleti intikamımızı alacaktır! Size yaptıkları bu canavarlığı onların yanına bırakmayacağız, rahat uyuyun!...» Sonra yutkunmuş, susmuş ve ayrılmıştı.

Şimşek de bu olayın üzüntüsü ile kulakları düşmüş, gözleri yerde olarak ağır adımlarla Alparslan'ın

peşinden yürümüştü. Şimdi süngülerle parça parça olmuş vücutları toprağın altına girmiş bu iki çocuğu tanırdı. Şimşek hepsini tanır, sever ve onlarla oynar, şakalaşırdı. Ama artık onunla oynayan da kalmamıştı. Bu küçük haykırışların, kendisini okşayan minik ellerin, küçük kahkahaların azaldığını, bittiğini görmüş, anlamıştı. Alparslan'la başbaşa idiler. Arkalarında artık içinde yaşanmayan bir köy ve sağ kalan birkaç kadın ile çocuğun saklanarak yaşamaya çabaladığı bir orman vardı. Bakmak, görmek istemiyordu. Sağlam ev kalmamıştı. Bazılarından hâlâ dumanlar tütüyordu. Tepesinden tarhana çorbası, bulgur pilavı, süt.. kokusu yayılan bacalar şimdi ocakların üstüne çökmüş, yıllarca mutlu köy ailelerini, çocukların neşesini, bebeklerin tatlı haykırışlarını yağmurdan, rüzgârdan koruyan duvarlar şimdi salıncakların, yorganların, minderlerin... üzerinde parça parça duruyordu. İlk önce gözleri dönmüş şekilde köy camisini yakan Yunan askerleri ne düşündülerse kumandanlık binasını sağlam bırakmışlardı.

Artık Alparslan'ın danışacak büyüğü yoktu. Yanmış ve yıkılmış yerlerde nöbet bekleyen birkaç kızla, kumandanlık bahçesinde ikişer tüfekle bekleyen birkaç küçük Mehmetçikten başka askeri kalmamıştı. Büyükleri, hele son çatışmada «siz biraz geride durun!...» diyerek hep önde savaşmışlar ve çocukları, aileleri, köyleri ve vatanları için eriyip gitmişlerdi...

Alparslan düşünceler içinde iken Şimşek birden kulaklarını dikti. Ayağa kalktı ve ormana doğru ba-

karak hırlamaya başladı. Şimşek'in bu durumunu gören Alparslan yerinde doğruldu. Birşeyler olmalıydı Dikkatle dinledi. Orman tarafından tuhaf, acı haykırışlar, çığlıklar geliyordu sanki... Ormanın kendi sesine, ağaçların sesine benzemiyordu. Devamlı beklediği bu nöbet yerini nasıl bırakacağını düşünürken Kadir Abi'nin gitmemiş, daha gerilerde oturup kalmış olduğunu gördü. Ayağa kalktı kendisine bakmakta olan Kadir Abi'ye gelmesi için el işareti yaptı. Kadir Abi gülerek geldi ama gözleri ıslaktı. Tuhaf mimikler ve el işaretleri yaparak ormanı gösterdi. · O da duymuş olmalıydı. Alparslan başını salladı. Sonra Kadir Abi'yi kendi yerine oturtup tüfeği kucağına koydu. Acele ile seslendi :

— Burada bekle Kadir Abi, nöbet bekle emi? Aşağıdan gelen Yunan görürsen vur! Saklan ağacın arkasına, vur, köye sokma!

Kadir Abi sevinç ve heyecanla başını salladı. Tüfeği iki eli ile kavrayıp namlusunu kesik hareketlerle aşağıya çevirdi. Şimdi yüzünde sert çizgiler vardı. Kaşlarını yıkıp gözlerini yolun ucuna dikti. Dudaklarını da germişti. Aklını kaybettiği savaşı, konuşma melekesini kaybettiren tüyler ürpertici sahneleri yıllar sonra eline aldığı tüfeğin soğuk demirinde yeniden hissediyordu.

Alparslan, Kadir Abi'nin yanından ayrıldıktan sonra tabancası elinde ormana koşuyordu. Duyduğu sesler kesilmişti. Bu sırada Şükriye de kumandanlık binasından telaşla çıkmıştı :

— Ne oluyor Alparslan? Bazı sesler duyulmuş ..

Alparslan başını sallayıp Şükriye'nin elindeki tüfeği aldı :

— Ben de duydum Şükriye! Kötü birşey olmasa... Siz ayrılmayın, ben bakarım! Pusuya düşebiliriz...

Artık ne minare, ne çalacak davul vardı. Zaten kaç kişi kalmıştı ki davul sesi beklesin?... Şükriye göğüsündeki fişekleri yenileyip, tüfek almak için içeri girip hemen çıktı. Koştu arkasından. Çok yardımı olur diye, sakladıkları birkaç el bombasını yetiştirip Alparslan'a verdi.

Alparslan az sonra tüfeği elinde ateşe hazır olarak köy bahçelerinden çıkmış, ormana ilerliyordu. Ormanda saklananlar bir tehlike olursa ateş edeceklerdi. Öyle yapmaları söylenmişti. Ağaçların arkasına saklanarak ve sürünerek ilerlemeye devam etti. Ne bir ses vardı, ne bir hareket... Kuşların, böceklerin sesleri çoğalmıştı...

Birden durdu, dikkatle ileriye baktı, doğruldu, tekrar baktı. Neler olduğunu şimdi anlamıştı. Orman ve etrafındaki ağaçlar dönmeye başlamıştı, sanki başına yıkılıyorlardı. Bir an yerinde donmuş gibi hareketsiz kaldı. Bütün vücudundan, alnından soğuk terler boşanmıştı. Boğazı tıkanmış gibiydi... Yutkunamıyor, nefes almakta güçlük çekiyordu.

Beklemenin faydası yoktu. Kendine gelmek için başını silkeledi. Saklanarak tekrar ilerlemeye devam etti. Yaklaştıkça durumu daha iyi görmüş, dizlerinde kuvvet kalmamıştı. Kendini toplayarak ve saklanmaya lüzum görmeden ileri fırlayıp birkaç adım attı. Orta yerde öylece durup kalmıştı. Şu anda hiçbir şey düşünemiyordu. Başını çeviriyor, kendi dönüyor, bir ölü gibi bakıyor, bakıyordu...

O anda aklına nedense Kadir Abi geldi. Aklını ve konuşma melekesini kaybetmemek için gözlerini yumdu. Öylece kaldı. Sonra tekrar bakmaya başladı. İşte büyüklerinin anlattığı sahneleri şimdi kendi görüyor ve yaşıyordu. Türk düşmanı olduktan sonra belli ki hepsi de aynı şeyi yapmaktan çekinmemişlerdi ve fırsat buldukça devam edeceklerdi. Türk'e yapılanları unutmamak için etrafına tekrar bakmaya başladı. Elinden başka ne gelirdi. Ama ölene kadar şu andaki hislerini unutmayacaktı. Soğukkanlı kalabilmesine rağmen gözleri yaşlı idi. Bakmak yetmemişti, görmeye çalıştı.

Yerlerde, yaprakların üstünde, ağaçların dibinde, çimen ve kır çiçekleri üzerinde kan vardı. Ormana saklanan Gölköylü kadınlar, küçük çocuklar, yaşlı birkaç erkek de artık yaşamıyordu. Alparslan, birden kulak kabarttı. İlerdeki ağacın dibinde kıvrılıp kalmış kadın vücudundan bir inilti gelmişti. Hemen yanına gitti. Yanlış duymamıştı, kımıldıyordu. Eğilip baktı ama tanıyamamıştı. Acı çektirmemek için ellemeye, vücudunu düzeltmeye, yüzünü çevirmeye cesareti yok-

tu. Aslında çevirmek için vücudunun tutacak sağlam yeri kalmamıştı ki... Sadece erkek olmadığı anlaşılabiliyordu.

Alparslan yer yer ve parçalanmış çıplak vücudu üzerinde kalan elbise parçaları, saçları, yüzü ve yattığı yer kan içinde kalmış bu insanın yanına çöktü. Dikkatle bakınca tanıyabildi. Bu, Alparslan köye gelmeden evvel çağrılmayı beklemeden en yakın bir millî çeteye katılan Aslan Ahmet'in eşi Ayşe Gelin idi. Ayşe Gelin son kuvvetini toplayarak yüzünü biraz çevirip baktı. Tanımıştı, dudaklarını oynattı :

— Yavrum nerede?

Onun da sağ kalmadığı belli idi. Alparslan, ilk defa yalan söylemek mecburiyetinde kalıyordu :

— Şey, ben onu kurtardım! Köyde...

— Öldürdüler yavrumu! Gördüm...

Alparslan yalan söylemesini bile beceremişti, yere baktı. Aklına geldi :

— Yardım etsem de...

— Artık yardım edemezsin kumandan! Öleceğim... Kalleş Yunan askerleri köylü elbiseleri giymişlerdi. Silah kullanmaya fırsat bulamadık... önlerinde Türkçe konuşan iki kişi vardı. Şey... ölüsü de olsa yavrumu yanıma koy kumandan, yanında öleyim! Bir de Aslan Ahmetimi görürsen bizi anlat, koymasın intikamımızı! Zafer yakındır... Yaşası...

Son nefesinde bile daha söyleyecekleri vardı. Tekrar dudaklarını oynattı ama sesini çıkaramamıştı. Boğazından tuhaf bir hırıltı çıktı. Sonra irkildi, parmakları ile toprağı tırmaladı ve kaldı. Çevrilmiş olan yüzü taş gibi yana düşüp kanlı yaprakların üstüne yapıştı. Ayşe Gelin, şehit gelin, kadersiz gelin kan içinde, kana karışıp kalmıştı. Yürümeye bile başlamamış yavrusunun süngülenerek nasıl delik deşik edildiğini ve büyüyen mavi gözlerindeki acıyı görmemek için gözlerini yummaktan başka birşey yapamamıştı. Çünkü kendisinin de boynunda ve yüzünde süngü yarası vardı, başını çevirememişti. Fakat Ayşe Gelin'in gözlerini yumması yetmemişti. Yavrusunun minik çığlıklarını duydukça kahrolmuş, bin defa ölmüş ama yaşamıştı.

Alparslan tüfeğine dayanarak ayağa kalktı. Bir adım attı, sımsıkı tuttuğu tahta oyuncağından Ayşe Gelin'in bebesini tanımıştı. Bebeğin boynu ve beli altına ellerini uzatıp bu bezler içindeki kanlı et parçasını kaldırdı. Getirdi Ayşe Gelin'in kolu üstüne koydu. Artık anne ve bebesi yine beraberlerdi.

Alparslan doğrulup ağaca yaslandı. Kucağına alarak kaç defa Türklük masalları anlattığı bebeye bakıp kalmıştı. Hislerini titrek sesi ile mırıldanmaya, söylenmeye başladı :

— Ne yaşadığını anladın küçük bebeğim,
Ne ölümün ne olduğunu...
Ama Türk olduğunu duydun!
Bebek demediler, ne günahı var demediler

Minik vücudunu süngülediler, süngülediler!...
Kahkahalarla kutladılar bu zaferlerini
Sen ölürsün, ben ölürüm bebe,
Bir tane kaldıkça biz ölmeyiz, Türklük ölmez!
Bunu biliyorlar, korkuyorlar,
Dostumuz yok, bebe anladın bunu!
Çinli, Fransız, Yunan, Bulgar, Rus, İngiliz kim olursa olsun
Unutmuyor Türk korkusunu...
Ama biz bir kişi de kalsak Türk öleceğiz,
Sonuna kadar Türk kalacağız bebe!

Sustu. Tekrar ötekilere bakmaya başladı. Çünkü şu anda ne yapabileceği hakkında birşey düşünemiyor, karar veremiyor, yapamıyordu. Birkaç defa dinlemişti ama gördüklerine inanamıyordu. Kalplerine birer kurşun sıkıp öldürebilirlerdi. Fakat karşılarında Türk olunca herşey değişiyordu. Bu fırsatı bulunca kuduruyor, insanlıktan çıkıyor, asker değil sanki en azından birer kasap, birer cellat oluyorlardı. İşte şu küçük görünüş bile bunu ispat ediyordu. Alparslan köylülerin hiçbirini tanıyamamıştı. Ne elbiseleri, ne de vücutları ve yüzleri sağlam kalmıştı. Sağlam kalan kısımlar ise kana bulanmaktan görünmez olmuştu.

Alparslan daha fazla bakamayacağını, burada kalamayacağını hissetti. Yerini Kadir Abi'ye terketmeden önce duyduğu seslerin ne olduğunu çok iyi anlamıştı. Tekrar duyar gibi oldu. O çığlıkların, acı haykırışların, boğazda tıkanıp kalan bağırtıların sahipleri işte yerlerde yatıyorlardı. Sessizdiler... Kanlar içinde,

sanki dallardaki kuşlardan yanık türküler, acı türküler, ağıtlar dinliyorlardı.

Alparslan kansız ve boş yerlere basarak aralarından çıktı. Köye doğru gitmek üzere geldiği yolda yürümeye başladı. Nöbetçiler dışında sağ kalanlar kazma - kürekleri alıp mezarlıkta hazırlık yapmalı, sonra da şehitleri taşımalı idi. Ayrıca bu gece köyün yine sağ kalan küçük Mehmetçikleri ne yapacaklarını yeniden gözden geçirmek zorunda kalacaklardı.

Köyün ilk bahçesine girdi, yanık - yıkık evlerden geçti ve kumandanlık binasına geldi. Ama nasıl geldiğinin farkında değildi. Ayak alışkanlığı ile bunu yapmıştı. Şükriye büyük bir merak içinde kapıda bekliyordu. Hemen atılıp seslendi :

— Ne var, ne olmuş Alparslan?

Alparslan durdu, baktı, sonra başını eğdi. Ne söyleyebilir, nasıl anlatabilirdi? Belki kasabalarında da bazı şeyler olmuştu ama görmemişlerdi. Ne olursa olsun böyle acı olayları dinlemek başka, içinde yaşamak başka oluyordu. Kelimelerle, sözlerle anlatmak mümkün olamazdı. Bu susuşun ve duruşun ne demek olduğunu anlayan Şükriye de duraladı. Baktı. Yüzü ve bakışları bir tuhaf olmuştu. Titrek bir sesle söylendi :

— Anladım... Çocuklar, bebeler sağ mı?

Alparslan başını iki yana salladı :

— Türk düşmanı için büyük, çocuk, bebek farkeder mi Şükriye... Unuttun mu büyüklerimizin anlattıklarını?...

— Unutmadım ama... Yine de... Anlıyorum!

Alparslan acı acı buruşturdu yüzünü :

— Evet, büyüdükçe ve gördükçe daha iyi anlamaya başladık!

— Şey... Çok mu kötü!

— Evet! Herhalde gelen askerler komşu köylüleri de öldürüp elbiselerini almışlar. Sonra giyinip, önlerinde Türkçe konuşan iki kişi ile oradan geçiyorlarmış gibi yanaşmışlar ve bize silah ile işaret vermelerine fırsat vermeden hepsini dipçiklemiş, süngülemiş ve insana benzemez duruma getirmişler!

Şükriye kaşlarını çattı :

— Sadece biz kaldık değil mi? Kaç kişiyiz?...

— On!..

— On kişi ve yirmi tüfek! Birkaç el bombası ve dinamit!

Alparslan birden irkildi. Gözleri parlamıştı. Haykırdı :

— Dinamit ve el bombası... Güzel... Biz Gazi Osman Paşa'nın Osman Çavuş'un kanındanız Şükriye! Onlar gibi sonuna kadar...

— Ne yapacağız?

— Kervansarayda süngülerindeki Türk kanlarına bakıp kahkahalar savuranlara kalan el bombası ve dinamitlerimiz ile biraz hesap soracağım Şükriye!

— Biz ne yapacağız?

— Bir Alparslan yeter onlara? Siz beni bekleyin sonra ne yapacağımıza karar veririz. Şimdi bir nöbetçi de ormana gitsin!

Bakıştılar... Gölköy'de on kişi kalmışlardı. Alparslan devam etti :

— Nöbet yerime gidiyorum. Arkadaşlara söyle, nöbetçiler yerinde kalsın, diğerleri mezarlıkta...

— Anladım...

Ayrıldılar... Şükriye tekrar içeri geçti, Alparslan da nöbet yerine doğru yürüdü. Kadir Abi, bir ağacın arkasına saklanmış, tüfeği doğrultmuş nöbetine devam ediyordu. Onu korkutmamak için öksürerek ve ayaklarını vurarak yaklaştı. Kadir Abi dönüp baktı. Gülümsedi. Vazifesini yapmanın sevinci içinde idi. Alparslan tüfeğini elinden alamadı. Kendisi de yerine geçip oturdu. Belli etmek istememesine rağmen hâlâ kendine gelememişti. Kadir Abi'ye de anlatamazdı ya... Karşılara, kervansaraya baktı. Dişlerini sıktı, dudaklarını ısırdı. Güneş tepelerinde idi, yakıyordu. Hür böcekler ve kuşlar ötüşmeye devam ediyordu. Ormanda, düzlükte sessizlik vardı. Sessizlik... Köyde ne insan ve ne hayvan sesi, ne de ocak dumanı artık yoktu.

ZAFER TÜRK'ÜN OLDU HEP;
SELAM ŞANLI SANCAĞIMA!

Alparslan yine yerinde oturuyordu. Nöbet yeri ve nöbetçilik kalmamıştı. Üç nöbet yerinde bulunan ikişer kişi artık başka yere ayrılmıyordu. Nöbet yerinde yemek yiyor, uyukluyor ve gece - gündüz sadece bekliyorlardı. Yemek de karın doyurmak değil, aç kalmamak içindi. Evlerin sağlam kalan mutfaklarında bulabildikleri ile... Birkaç karışlık nöbet yerleri evleri olmuştu.

Herbirinin yanında birer tüfek vardı. Çünkü ikinci tüfek için bile cephane kalmamıştı. Yakında cephaneye de ihtiyaç kalmayacağı anlaşılmıştı. Çünkü kaç gündür tamir ettikleri ve yanına kurdukları köprülerden yalnız kendi canlarını kurtarmayı düşünerek kaçmakta olan düzensiz Yunan ordusunu rahat rahat seyretmeye başlamışlardı. Bu bir ordu değil Mehmetçikten kaçan bir sürü idi.

Kasabaya gitmek isteyen Gölköylü çocuklar bu vaziyeti görünce kalmaya karar vermişlerdi. Yunan'ın kaçışı, Türk ordusunun gelişi idi. Türk ordusu ise zafer demekti. O halde köylerinde kalacaklardı. Zaten kolay kolay başka türlü de yapamazlardı. Bir kişi kal-

salar da ... Anne, baba, kardeş, bacı, dede ve nineleri kanlı elbiseleri ile bu toprakta yatıyorlardı. Onlar nasıl bırakılırdı? Kalıp Gölköy'ü canlandırmalı, çoğaltmalı ve onların ruhlarını sevindirmeli idiler.

Bu nöbet yerinde Alparslan'dan başka Şükriye ve Kadir Abi vardı. Kadir Abi öteki nöbet yerlerini de dolaşıyor, kontrol ederek haberleşmeyi sağlıyordu. Çünkü Kadir Abi şimdi konuşuyordu, biraz iyileşmişti de ... İki gün evvel Yunan askerlerinin yaptığı baskında, dört arkadaşlarını kaybettikleri son çatışmada Kadir Abi şok geçirmişti.

Alparslan birkaç defa «dili tutuldu, dili çözüldü...» gibi şeyler duymuştu ama ne demek olduğunu bugüne kadar anlamamıştı, Kadir Abi bu çatışmada Alparslan'ın verdiği ve geri almadığı tüfekle kumandanlık binasında bulunuyordu. Askerlerin bahçeye girişi üzerine bir ağaç arkasına saklanmayı akıl etmişti. Yunan askerleri içinde kimseyi bulamayınca binayı birkaç yerinden ateşe vermişlerdi. Alparslan arka taraftan kendini kurtarmayı başarmış, ancak bu sırada saklanmak için bahçeye giren Satılmış, askerler ile karşılaşmıştı. Görür görmez ateş ederek Satılmış'ı yaralayan askerler kötülük yapamamış olmanın acısını çıkarmışlardı. Satılmış'ı yakalamış, ellerini arkadan bağlamış bahçenin ortasına atmışlardı. Sonra süngülemiş, tekmelemiş ve kahkahalar atarak, yanmaya başlayan binaya sürüklemişlerdi. Satılmış'ı kapıya gelince iki asker ayağa kaldırmış ve biri haykırmıştı :

— Yaşasın Yunan milleti diye bağır bakalım!

Satılmış «olur!...» manasına acı bir gülümseyişle başını sallamıştı.

Yunan askerleri buna sevinmişlerdi. Fakat Satılmış bu yarı ölü durumda bile belki de süngülenen ciğerini hava ile doldurmuş, sonra yüzlerine tükürerek var gücü ile haykırmıştı :

— Kahrolsun bütün düşmanlar! Ben Türküm... Yaşasın Mustafa Kemal!

Türkçe bilen Yunanlı, Satılmış'ın söylediklerini arkadaşlarına anlatınca hepsi birden sanki karşılarında büyük bir ordu varmış veya yeryüzünde kalan tek Türk o imiş gibi yeniden dipçiklemiş ve süngülemişlerdi. Bir türlü yaptıklarına doyamıyorlardı. Satılmış yığıldığı yerden ve ağzından kan sızarak seslenmişti :

— Yaşasın Türk milleti!

Sonra onu birkaç yerinden tutarak içeri götürmüş, yangının içine bırakıp çıkmışlardı. Fakat Satılmış'ın haykırışlarını duyan Yunan askerlerinin yaptıklarını seyreden Kadir Abi'nin bakışlarında, beyninde, yüzünde korkunç bir fırtına vardı. Alnından terler boşanmıştı. Avuçları ile ensesini, boynunu ve yüzünü tırmalar gibi sıkmıştı. Gözleri bir büyüyor, bir büzülüyordu. Aklını kaybettiği, konuşmasını unuttuğu yıllar evvelki o ânı hatırlamıştı. Çünkü yeniden yaşamıştı. Sonra tüfeğini sıkı sıkı tuttu. Kalktı... Yanmakta olan kumandanlık binasının içinden Satılmış'ın gittikçe za-

yıflayan acı, tüyler ürperten haykırışı duyuluyordu. Kadir Abi yerinden fırladı. Alevlerin arasına daldı ve Satılmış'ın hareketsiz vücudunu bahçeye çıkardı. Tutuşmuş elbisesini söndürdü. Kanlı elbisenin yanık kokusu çok kötü idi. Tanınmayacak haldeki Satılmış'ın yanında doğruldu. Kendisinin de alev alan birkaç yerini farkederek söndürdü. Bir an kararsızlıkla baktı. Sonra tüfeğini kapıp kapıya koştu. Yola çıktığı zaman toplanmış olan askerler sevinç haykırışları ile gidiyorlardı. Birden kapıdan yola atladı. Kollarını açarak haykırdı :

— Yaşasın Türk! Yaşasın Mustafa Kemal!

Şaşkınlık içinde geri dönüp bakan Yunan askerleri aynı anda Kadir Abi'nin ateşi ile karşılaşmış, büyük bir kuvvet tarafından çevrildiklerini ve baskına uğradıklarını zannederek kaçmaya başlamışlardı. Yaralanan arkadaşlarını almadan geriye dönüp bakmadan..

Alparslan, Satılmış'ı düşünüyordu... Gölköy'ün en sevimli, en güleryüzlü, en tatlı çocuğu idi. Köy savaşa girdikten, şehitler vermeye başladıktan sonra bile neşesini kaybetmemiş, yanına gittiği herkesin de üzüntüsünü hafifletmişti. «Vatan için son nefesini verirken bile gülümsemeli!..» derdi ama onun yüzüne bakmaya dayanamamışlardı. Yanarak şehit olmadan evvel belki de gülümsemişti?.. Yaşından büyük sözler söylediği olur, dinleyenler düşüncelere dalar ve ona bakıp kalırlardı. Ama Satılmış yine güler ve hep gülümserdi.

«Sanki doğduktan sonra ölene kadar hep oyun oynuyoruz, bir oyun içinde imişiz gibi geliyor bana!...» diye söylenirdi. Tek başına çeşitli tiplere girer, çeşitli kıyafetlere bürünür, yüzünü kömürle boyar, bıyıklar takar, güldürür, güldürürdü... Alparslan elinde olmadan gülümsedi. Sonra yüzünü buruşturup başını salladı. Kadir Abi vardı ama artık Satılmış yoktu...

Şükriye de belki aynı düşünceler içinde etrafa bakınıyordu. Kervansarayda düşman kalmamıştı ve bu sabah düzlükteki yoldan kimse geçmemişti. Yunan birliklerinin kaçarken arkada bıraktıkları toz bulutları kaybolmuştu.

Kadir Abi dikkatle uzaklara bakıyordu. Birden ayağa kalktı. Yolun görünmeyen ucunu işaret etti :

— Gelenler var yine! Bunlar...

Alparslan da sevinçle ayağa fırladı, haykırdı :

— Evet... Türk ordusu geliyor işte!

Şükriye de zıplayarak yerinde bağırdı :

— Mehmetçikler geliyor! Yaşasın... Zafer...

İki arka ayağı üzerinde kalkarak zıplamakta ve kesik kesik havlayarak kuyruk sallamakta olan Şimşek de onların sevincine katılmıştı. Hemen yoldan aşağı indiler. Bu sırada ay-yıldızlı bayrakları ile düzlükten şimşek gibi Türk süvarileri geçmeye başlamışlardı. Bunlar, Tuna boylarındaki, Ortaasya'daki, Malazgirt'teki; Ridaniye ve Volga kıyılarındaki nal sesleri idi.

Süvarilerin mızraklarında Kosova'nın, Niğbolu'nun, Çaldıran'ın, Mohaç'ın, Prut'un tarih sayfalarını süslemiş zafer türküleri vardı...

Kadir Abi, Şükriye ve Alparslan el sallıyor, sıçrıyor ve haykırıyorlardı. Zafer sevincinden, Türk olmanın gururundan, acılar içinde ölen binlerce Türk'ün intikamının alınacağını görmekten konuşamıyorlardı. Sessizce fakat doya doya ağlıyorlardı. Köyde nöbetçi arkadaşları da durumu farketmişler ve aynı sevinç içinde köy yolundan koşarak yanlarına geliyorlardı.

Düzlükteki yol kenarında ne kadar kaldılar farketmemişlerdi ama birlikte köye dönmeye başladıkları zaman sesleri kısılmıştı. Kumandanlık binasına gelince durdular. Gidecek, oturup konuşacak yerleri artık yoktu. Yanmış kapı önüne, yıkık duvar dibine, kömürleşen ağacın altına yerlere oturdular. Alparslan arkadaşlarına, sonra köye baktı :

— İstemezdim ama arkadaşlar, artık ayrılmak vakti geldi. Biz gidene kadar Yunan da kasabamızdan geldiği gibi gitmiş olur. Bizim de kavuşmak istediğimiz evlerimiz, tanıdıklarımız ve arkadaşlarımız var. İşlerimiz düzelince sizi görmeye geliriz!

Murat, Gölköy'ün yanmış ve yıkılmış evleri ile çok acı hatıraları üzerine yeni bir hayatın temellerini atacak dört arkadaşı adına cevap verdi :

— İki sene kadar süren arkadaşlığımızın manası ve kıymeti bizim için çok büyük Alparslan kumandan!

— Şey... Artık kumandanlığım bitti Murat! Zaferi kazandık...

— Akıllı, bilgili, cesur kişilerin savaş bitse de kumandanlığı, liderliği bitmez! Sen anlatmıştın bunları... Hep seni hatırlayacağız! Gölköy'ü herşeyi ile Türk köyü yapmak için çalışırken... Yolun açık olsun kumandan!

— Ben de sizi her zaman hatırlayacağım! Birlikte geçirdiğimiz acı günleri düşündükçe Türk olmanın gücünü, Türk kalmanın lüzumunu daha iyi anlayacağım.

Şükriye hepsine bakarak merakla sordu :

— Yolu nasıl bulacağız? Ormanda kayboluruz...

Murat elini salladı :

— Kaybolsanız da mühim değil... Şimdi kendimizi koruyacak kocaman kişileriz!

Bu sözü hepsi başlarını sallayıp tasdik ettiler. Kadir Abi söze karıştı :

— Gerçi yol açık ama, uzun sürer... Ben yolu bulabilirim. Kasaba görününce ayrılır, dönerim. Hemen hazırlanın!

Şükriye gülümsemek istedi :

— Hemen dönmek olur mu?

— Tekrar o kötü şeyleri şu sevincimizin üstüne görmek istemiyorum. Etraftan at bulayım. Yoksa yürüyeceğiz...

Kalktılar... Bu ayrılma hazırlığı için birşeyler yapabilmek üzere herkes dağılmıştı. Aynı yerde tekrar toplandıkları zaman Kadir Abi tarlalara kaçmış atlardan üç tanesini getirmiş, Murat ve arkadaşları ise yanık tahtalar ve duvarlar arasından buldukları kuru ekmekleri toplamışlardı. Islatarak yolda hem kendileri, hem de atlar yiyecekti. Yemek için artık evlerin yıkıntıları arasında, kümeslerde ve ahırlarda da birşey kalmamıştı. Zafer biraz daha gecikse ot yiyerek, su içerek canlı kalabileceklerdir.

Az sonra Alparslan, Şükriye ve Kadir Abi atlarına binmişlerdi. Artık alışmış oldukları asker selamını birbirlerine son defa verdiler. Kadir Abi atını sürdü. Alparslan da seslendi :

— Hepimizin işi çok zor ama Türk zorluktan yılmaz arkadaşlar! İlk fırsatta size birer çift hayvan gönderirim veya getiririm. Tavuk, inek, koyun istersiniz köyde yaşamak için... Ama kasabada kaldı ise...

Alparslan ve Şükriye de el sallayıp vedalaştıktan sonra atlarını sürdüler. Hepsinin boğazında birer yumruk tıkanıp kalmıştı. Gözlerindeki yaşları akıtmamak için kendilerini tutmak kolay olmamıştı. Acı, tehlikeli, kötü günler... Yıkıntı haline gelen köyden geriye tek elin parmakları kadar insan kalmıştı. Zaferi görmek güzeldi ama kanlı bezlere karışmış, parçalanmış et yığını haline gelen şehitler sayesinde... Onlar canını vermişti, sağ kalanlara da bu güzel vatanı yeniden canlandırma vazifesi kalıyordu.

Ormana girmek üzere iken Alparslan ve Şükriye dönüp Gölköy'e son defa baktılar. İki sene evvel gelirken de buradan köy göründüğü zaman sevinçle doğrulmuş ve «ne güzel bir Türk köyü!...» diye konuşmuşlardı. Böyle bir neticeyi düşünemezlerdi. Islak gözlerle bakıştılar ve yollarına devam ettiler.

Zor da olsa Kadir Abi yolu bulabiliyordu. Üstelik az sonra söylemeye başladığı bir marş ormanda akisler yapmaya başlamıştı :

— Vatan'ın dağlarında çiçekler açar,
Kahraman ordumuz ateşler saçar,
Bozulmuş Yunan yel gibi kaçar,
Kader böyle imiş ey garip ana,
Kanım helal olsun güzel vatana!...

Peygamberler kucağı şehitler yeri,
Çalındı borular haydi ileri,
Vurun ha düşmana kalmayın geri,
Türk'ün zaferi yazıldı taşa,
Yaşa Mustafa Kemal Paşa yaşa!..

Kadir Abi başladıktan az sonra heyecanlanarak sesini daha yükseltince Alparslan ve Şükriye de ona katıldılar.

Gölköy'ün dağlarında oturdum kaldım,
Şehit olanlara destanlar yazdım,
Kanlı yavrumu, anamı bağrıma bastım,
Kader böyle imiş ey şehit ana,
Kanım helal olsun cennet vatana!...

Türk oğluyum ben zafer isterim,
Toprak diken olsa yatağım yerim,
Zafer istiyor benden şehitlerim,
Türk'ün zaferi yazıldı taşa,
Yaşa Mustafa Kemal Paşa yaşa!...

Marş bitince bir müddet konuşmadan ilerlediler. Şükriye seslendi :

— Zannederim aynı şeyi düşünüyoruz? Efe Dayı gelmeyeli epey oldu. Hele şu günlerde bizi yalnız bırakmazdı.

Alparslan başını salladı. Yutkundu. Cevap vermemek için diğer tarafa baktı. Aklına geleni yavaşça söyledi :

— Kadir Abi'ye farkettirmeden köy mezarlığını ziyaret edebildik! İyileşti ama dikkatli olmalı...

— Köy mezarlığı değil, şehitlik oldu artık...

— Evet... Ziyaret sırasında Osman Çavuş'u, Murat'ın annesini, Ayşe Gelin'i, Yusuf'u, Murat'ı, küçük Hasan'ı... hepsini görür gibi oldum. Ne günler yaşadık! Türk milleti bir daha böyle günler görmemeli...

— Ben de hepsini, tek tek görür gibi oldum Alparslan! Mezarlıktaki tümseklere baktıkça acı seslerini, haykırışlarını duyar gibi oldum. Zannederim sık sık bu sesleri duyar gibi olacağım.

Alparslan yutkundu :

— Bir de ayrılırken Murat ile bakışmak çok zor geldi bana Şükriye! Annesi aklıma geldi, konuşmaları... Tam bir Türk kadını idi. Bu sefer vatan için oğlunu değil, kendi canını verdi...

Marşlar söyleyerek, konuşarak, susarak, düşünerek ağaçların arasında gittiler, gittiler... Geldikleri gibi... Fakat bu sefer şehitlerin üzüntüsü ile zafer sevincinin birbirine karıştığı hisler içinde... Yanlarına aldıkları kuru ekmekleri bir su kaynağı başında ıslatıp yedikten, atlarını ve Şimşek'i doyurup sularını içtikten birkaç saat sonra son dönemece gelmişlerdi. Sabırsız ve meraklı değillerdi. Köyde olanları görüp yaşadıktan sonra kasabada olanları tahmin etmek zor olmuyordu. Ancak heyecanlı idiler. Kim bilir kimler şehit olmuş, kimler sağ kalmıştı?

Kadir Abi kasabayı görmeden durmuştu. Vedalaştıktan sonra atını geriye çevirdi. Şükriye ve Alparslan da ilerlemeye devam ettiler. Az sonra dönemeç bitti ve kasaba göründü. Durdular ve bakıştılar. Alparslan, acı ile başını salladı. Kasabaları... Tahmin ettikleri gibi mahallesinde sağlam bina görünmüyordu. Bazı yerlerden ise hâlâ dumanlar çıkıyordu. Şükriye'nin ikazı ile atlarından indiler, ağır adımlarla, etrafa bakınarak yürümeye başladılar. Arkalarından Şimşek ve atlar geliyordu.

Nereye gideceklerini düşünmeden önlerine çıkan yola sapıyorlardı. Gördükleri birkaç kişi onları tanımadığı gibi, geçtikten sonra birbirlerine «bu kim?...»

diye sormaktan kendilerini alamamışlardı. Böyle devam edemezdi. İmam Efendi'yi bulmaya karar verip yürüdüler. Az sonra caminin ancak duvarlarının ayakta durduğunu gördüler. İmam Efendi'nin kaldığı ev yerinde var denemezdi. Etraftan sesler geliyor fakat tanıdık kimse görünmüyordu. Herhalde onlar gibi İmam Efendi'yi bulmaya gelmiş birisi daha biraz ilerde kararsız duruyordu. Hiç tanımadıkları yabancının başı açık, silahsız ve yaralı kolu boynuna bağlı idi. Bu, yabancı değil genç bir gazi, bir Mehmetçik idi. Henüz elbiseleri üzerinde idi. Alparslan heyecanla ilerleyip seslendi :

— Birisini mi aradın gazi abi?

— İmam Efendi'ye bakmıştım! Beni iyi tanırdı... Köye dönmek için bana bir at bulmasını isteyecektim!

Alparslan merakla sordu :

— Hangi köye?...

Kolunun sargısından kan sızmış, saçı - sakalı birbirine karışmış ve belli ki karnı aç olan gazi Mehmetçik umut ve heyecanla gülümsedi :

— Gölköy'e gideceğim! Oralıyım...

Şükriye kendini tutamadı :

— Şimdi Gölköy'den geldik! Biz de buralıyız...

Gazi, beklemediği bu haber üzerine bir tuhaf oldu. Gözlerini sevinçle açarak kekeledi :

— Köy... köyüm nasıl?

Alparslan ve Şükriye yutkunarak bakıştılar. Şükriye hatasını anlamıştı. Şimdi ne cevap vereceklerdi? Yalan söylemek de doğru olmazdı. Nasıl olsa gidince görecekti. Alparslan, eli ile kasabayı gösterdikten sonra yere bakarak seslendi :

— Burası gibi... .

Gazi, korktuğu veya duymak istemediği haberin gerisini öğrenmeye cesaret edemeyerek dudaklarını oynattı, yere baktı. Hiç olmazsa köye gidene kadar biraz daha umutla, heyecanla yaşamalıydı. Alparslan seslendi :

— Geldiğimiz bu iki at Gölköylülerin... Alabilirsin!

Gazi bir an kararsız baktı. Acı ile başını sallayıp atlara yürüdü :

— Sağolun! Zafer çok güzel şey değil mi?

Birbirlerine gülümsediler. Gazi binebilmek için atın birini bir taşın yanına çekti. Yine de Alparslan'ın yardımı ile binebildi. Yarasının acısı ile büzüştürdüğü gözlerini çevirdi :

— Adın ne aslanım? Gidince anlatırım iyiliğini...

— Alparslan!

Birbirlerine el salladılar. Fakat gazi birkaç adım sonra atını durdurmuştu. Titreyen sesi ile dönüp sordu :

— Oğlumun adını koymadan ayrılmıştım köyden, «Zafer» adını takacağım! Ayşe Gelin nasıl?

Alparslan ve Şükriye dudaklarını oynattılar, yutkundular, bakıştılar sonra başlarını yere eğdiler. Cevap beklemeye lüzum kalmadığını anlayan gazi atını çevirmiş ve sürmüştü. Nal sesleri uzaklaştığı zaman başlarını kaldıran Alparslan ve Şükriye birbirlerine bakamadılar. İkisinin de yanaklarından yaşlar süzülüyordu. Alparslan tabancasını iş olsun diye düzeltip söylendi :

— Beklemenin faydası yok... Fatihlere gidelim en iyisi!

Tüfekleri de omuzlarında asılı idi. Hızlı adımlarla ilerlediler. Sağlam kalmamış bile olsa yerini bildikleri evi buldular. Kırılmış kapısını açmadan girdiler. Baktılar, seslendiler. Şükriye merak etmişti :

— Şey... Ne düşünüyorsun bilmiyorum ama Alparslan, kendi evlerimize neden gitmiyoruz?

Alparslan hayret içinde baktı :

— Aklımda evlerimiz vardı. Ama Ayşe Gelin'in gazi kocasını görüp, konuştuktan sonra düşünemez oldum! Haydi gidelim hemen!...

Az sonra kendi evlerinin önüne gelmişlerdi. Dolaştıkça kasabanın da köyden geri kalır halde olmadığını gördüler. Yanlarında az önce rastlayıp tanıdıkları İhsan vardı. Alacakları cevabı duymamak için bir-

birlerine «nasılsın!...» diye soramamışlardı. İhsan «hoşgeldiniz!...» demiş, Şükriye ve Alparslan da «hoşbulduk!...» diyebilmişlerdi. O kadar...

Kasabadaki Türk olmayanlar Selim Bey'in çalışmalarını bildikleri için onun evini yakmakla kalmamış, hınçlarını almak için duvarlarını ve temelini bile yıkıp - dağıtmışlardı. Şükriyelerin duvarı bitişik evleri de bu intikamdan payını almıştı. Böyle bir durumu zaten bekliyorlardı. Artık görmeye alışmışlardı. Yine de bir müddet kalıp evlerini üzüntü ile seyretmekten kendilerini alamadılar. Çocuklarının geçtiği, yıllarca içinde oynadıkları, mesut yaşadıkları ve anne ve babalarını kaybettikleri bu evlerin manası onlar için bambaşka idi. Bu evlerin yerini artık başka hiçbir ev, hatta saray bile dolduramazdı.

Bahçeye çıktılar. Konuşamıyorlardı. Ne istekleri vardı, ne de akıllarına konuşmak için birşeyler geliyordu.

Köyde babası ve annesi aslında sık sık Alparslan'ın aklına gelmişti. Ama kimseye hatta Şükriye'ye bile bu konuda hiç söz etmemişti. Köye geldiği için üzülüyor zannedebilirlerdi.

Daha sonra İhsan'ı da yanlarına alarak dolaşmaya devam ettiler. Alparslan sanki korkunç bir masal dünyasında yaşıyordu. Gördüklerine, duyduklarına bir türlü inanamıyor, inanmak istemiyordu. Kasabanın mezarlığına gitmeye karar verdiler. Canlarını kaybedenleri en kolay orada öğrenebilirlerdi. Selim Bey'in

nerede ve ne olduğu hakkında ise kimse birşey bilmiyordu. Bunu zaman gösterecekti.

Kimi nerede bulacaklarını, kime ne soracaklarını şaşırdıkları için birçok sorunun cevabını alacakları yere az sonra gelmişlerdi. Burası da artık şehitlik olmuştu... İhsan göstererek saymaya başladı : İmam Efendi, Kemal Usta, Mahmut Usta, Berber Ahmet Efendi, Hatice Teyze... Sonra şu sıra... Fatih...

Alparslan eli ile yeter diye işaret etti. Nasıl olsa gerisini duyamayacaktı. Düşmemek için olduğu yere çöktü. Gözlerini kapadı, mırıldandı ve sustu. Şükriye ve İhsan da ayakta öylece kalmışlardı. Tok ayak sesini farkedememişlerdi.

Alparslan, omuzuna sevginin sıcağını veren, sanki tanıdık bir avucun dokunduğunu, sıktığını, duydu. Başını yana çevirip bu parmaklara, sonra arkaya doğru baktı. Sevinçle ayağa fırlayıp Selim Bey'e atıldı :

— Baba! Babacığım!...

— Oğlum! Yavrum... Kahraman yavrum benim!

Selim Bey ve Alparslan, birbirlerinden ayrıldılar. Selim Bey daha sonra Şükriye ve İhsan ile kucaklaştı :

— Buraya tekrar geliriz. Bizim eve gidelim şimdi... Ben de az evvel geldim.

— Eve mi gidelim?

Bu soruyu üçü birden sormuştu. Selim Bey acı bir gülümseme ile başını salladı :

— Biliyorum, gördüm... Ama burada konuşulmaz. Ev evdir...

Dördü birden şehitlikten ayrılıp ağır adımlarla eve doğru yürümeye başladılar. Selim Bey ve Alparslan kaçamak bakışlarla birbirlerini tetkik ediyorlardı. Birbirini çok seven baba ile oğulun üç sene birbirinden ayrı kalması, hele Alparslan yaşında kolay değildi. Alparslan büyümüş ama Selim Bey'in de omuzları çökmüştü. Kim bilir ne acılar çekmiş, neler görmüş, ne mücadeleler vermişti. Üst-başı da iyi değildi. Uzamış sakalını karıştırarak konuştu :

— Hepinizi küçük Mehmetçikler olarak bırakmıştım. Hakiki bir Mehmetçik olmuşsunuz! Şeyy... Gelir - gelmez kendi evimize koştunuz değil mi oğlum?

— Evet babacığım! İmam Efendi'nin evinden sonra...

— Farketmez... Fakat ben karşı mahalleyi dolaştım. Birçok aile Yunan askerleri ile beraber kaçmış... Ama gitmeyenler de gitmek istemeyenler de olmuş... Görüştük... Neyse o konuları sonra konuşuruz.

Selim Bey iç cebinden yuvarlak kıvrılmış uzun bir karton çıkarıp açtı. Merakla baktılar. Şükriye iyice yanaştı :

— Kim bu Selim Bey amca?

Alparslan babasından evvel davrandı :

— Tanıdım... Mustafa Kemal bu!

Selim Bey, hayretle Alparslan'a baktı.

— Nasıl tanıyabildin oğlum? Daha evvel hiç görmedin ki...

— Nasıl tanımam baba! Şu duruşuna, şu yüzüne, şu bakışına ve gözlerine bak!... Ondan başka kim olabilir?... İlk fırsatta elini öpmeye gideceğim.

Selim Bey başını sallayıp oğlunu tasdik etti :

— Gideceğiz oğlum!... Ve Başkumandan Mustafa Kemal Paşamızın resmine baktıkça zaferi hatırlayacağız. Ama gördüklerimizi ve yaşadıklarımızı düşünerek... Türklüğümüzü daha kuvvetli, sabır ve heyecanla hissederek... Gelecekte nasıl yaşamamız, devletin ve milletin nasıl idare edilmesi lazım geldiğini düşünerek... Başımızda Gazi Mustafa Kemal varken bunları düşünmemize lüzum yok ama onun emirlerini yapmamız şartı ile tabii...

İhsan ayrılmıştı. Selim Bey bir yanına oğlunu, bir yanına Şükriye'yi aldı. Kasabanın harabe halindeki Türk mahallesinde yürümeye devam ettiler. Karşıda kilise, evler, bahçeler bıraktıkları gibi sağlam duruyordu. Yalnız mermi izleri, küçük yanık ve yıkıntılar vardı.

Selim Bey de zayıflamıştı ama belli ki çok kötü geçen bu üç yıl da soğukkanlılığından, cesaretinden, Türklük gururundan birşey kaybettirmemişti. Şükriye'ye bakarak söylendi :

— Artık hiçbirimizin evi, kimsesi yok Şükriye! Yeniden bir evimiz, sonra bir yuvamız olacak! Kolay değil ama inanınca ve isteyince yapılmayacak şey yoktur. İnançla başlayınca muvaffakiyetle bitirmek kolaylaşır. Savaşımız ve zaferimiz gibi... Ağustos, Türk'ün zaferler ayıdır. Şimdi yeni bir zafer için el birliği ile çalışmaya başlayacağız. Layık olduğu bayrağa tekrar kavuşan bu vatanı, bu yıkıntılardan kurtarıp çocuklarımıza daha güzel günler hazırlamak için...

Selim Bey durdu. Alparslan'a sonra tekrar Şükriye'ye bakarak zor da olsa sordu :

— Bir oğlum var, sen de kızım olur musun Şükriye? Başlayacağımız yeni bir hayat için...

Şükrüye sevgi dolu gözlerle Alparslan'a, sonra Selim Bey'e baktı. Başını salladı :

— Artık sizden ayrı olmayı düşünemem ki baba!

Selim Bey bu cevap üzerine oğluna ve kızına daha bir heyecanla sarıldı. Alparslan dayanamayıp söylendi:

— Köyde olanlar burada da olmuş...

Şükriye ekledi :

— Türk milleti bir daha böyle kara günler görmemeli...

Selim Bey durup uzaklara baktı :

— Türk'ün ne olduğunu bilir ve Türklüğünü unutmazsa bu yüce millet kara gün görmez. Kurtulmasını

bilir... Bugün Yunan'ı İzmir'in alevleri ve dumanları arasından denize döktük. Ama çektiğimiz acıyı, verdiğimiz şehitleri gördünüz. Bu hale düşmemek lazım.

Yıkıntılar arasından mutluluğa, yükselecek güçlü Türkiye'ye doğru yürüdüler. Güneş yine sıcaktı ama bu bir başka sıcaklıktı. Çünkü caddede ay-yıldızlı bayraklar dalgalanıyordu.

150 LİRA